ПЛАН
ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ
НА ОБЩИНА КАСПИЧАН
2021-2027 г.
ПРОЕКТ!

План за интегрирано развитие на Община Каспичан за периода 2021 – 2027 год. – ПРОЕКТ!

Община Каспичан, 2021 г.

Съдържание

1. ВЪВЕДЕНИЕ: ... 6
1.1. СЪЩНОСТ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ... 6
1.1.1. ОБХВАТ ... 6
1.1.2. ОСНОВНИ ЗАДАЧИ НА ПИРО КАСПИЧАН ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г.: ... 6
1.1.3. ОТГОВОРНОСТИ НА ИНСТИТУЦИИТЕ И ПАРТНЬОРИТЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕТО И ПРИЕМАНЕТО НА ПИР НА ОБЩИНА КАСПИЧАН ... 8
2. ЧАСТ I. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДИТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА СЪОТВЕТНАТА ОБЩИНА. ... 9
2.1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА. ... 9
2.1.1. Географски характеристики, местоположение и граници на Община Каспичан. ... 9
2.1.2. Релеф. ... 10
2.1.3. Географски особености. ... 12
2.1.4. Природни ресурси. ... 12
2.2. СЪСТОЯНИЕ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА ... 12
2.2.1. Селско и горско стопанство ... 19
2.2.2. Промишленост. ... 21
2.2.3. Туризъм. ... 22
2.3. РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНАТА СФЕРА И ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ ... 23
2.3.1. Демографска характеристика ... 23
2.3.2 Пазар на труда – заетост и безработица ... 25
2.3.3. Образование ... 28
2.3.4. Здравеопазване ... 29
2.3.5. Социални дейности, услуги и социално включване ... 30
2.3.6. Култура и културни дейности ... 33
2.3.7. Младежки дейности и спорт ... 34
2.4. ИНФРАСТРУКТУРНОТО РАЗВИТИЕ, СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА ... 35
2.4.1. Транспортно-комуникационна система ... 35
2.4.2. Трасета и съоръжения. Технически параметри на електроснабдителна, водоснабдителна, канализационна, газопроводна, далекосъобщителна и други мрежи ... 36
2.4.3. Електроснабдителна мрежа ... 36
2.4.4. Водоснабдителна и канализационна мрежа. ... 38
2.4.5. Пречистване на отпадъчните води ... 38
2.4.5. Газопроводна мрежа ... 39
2.4.6. Далекосъобщения и други мрежи ... 39
2.4.7. Пътна и железопътна мрежа (класификация и състояние) ... 40
2.5. ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ И РИСКОВЕ. ... 44
2.5.1. Атмосферен въздух ... 44
2.5.2. Води ... 44
2.5.3. Отпадъци ... 45
2.5.4. Защитени територии ... 48
2.6. АНАЛИЗ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ОБЩИНСКАТА АДМИНИСТРАЦИЯ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО, КАКТО И НЕОБХОДИМОСТТА ОТ УКРЕПВАНЕТО МУ ... 50

2.7. АНАЛИЗ НА КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКОТО НАСЛЕДСТВО И ЕЛЕМЕНТИТЕ НА ГРАДСКОТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО 53
2.7.1. Културно-историческото наследство 53
2.7.2. Значимост на обектите 55
2.8. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛИЩНАТА МРЕЖА И ЖИЛИЩНИЯ СЕКТОР. 55
2.8.1. Селищната мрежа. 55
2.8.2. Жилищен сектор. 56
2.9. АНАЛИЗ НА ВРЪЗКАТА НА ОБЩИНАТА СЪС СЪСЕДНИТЕ ТЕРИТОРИИ, ИЗВЪН АДМИНИСТРАТИВНИТЕ Й ГРАНИЦИ 56
2.10. ВЛИЯНИЕ НА ГОЛЕМИ ИНФРАСТРУКТУРНИ ПРОЕКТИ С РЕГИОНАЛНО И НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, ПРЕДВИДЕНИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА КАСПИЧАН 60
2.11. SWOT АНАЛИЗ 68
2.12. ОПИСАНИЕ НА ВЗАИМОВРЪЗКИТЕ НА АНАЛИЗА С РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНИЯ ХОРИЗОНТАЛЕН СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ НА РАЙОНИТЕ НА НАЦИОНАЛНО НИВО 70
3. ЧАСТ II. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г. 75
3.1. ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕ 75
3.2. ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ 75
ПРИОРИТЕТ 1: Икономически растеж и повишена конкурентно способност на местната икономика. 75
ПРИОРИТЕТ 2: Повишаване качеството и стандарт на живот 75
ПРИОРИТЕТ 3: Подобряване състоянието на техническата инфраструктура. 76
3.3. СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ 76
СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ ПО ПРИОРИТЕТ 1: ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ И ПОВИШЕНА КОНКУРЕНТНО СПОСОБНОСТ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА. 76
3.3.1. СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1. УСТОЙЧИВО ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СПЕЦИФИЧНИЯ МЕСТЕН ПОТЕНЦИАЛ ЗА РАЗВИТИЕ 76
3.3.1.1. ЦЕЛ: ПОДКРЕПА ЗА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА 76
3.3.1.2. ЦЕЛ: УСТОЙЧИВО СЕЛСКО СТОПАНСТВО И АКТИВИЗИРАНЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ 76
3.3.1.3. ЦЕЛ: РАЗНООБРАЗЯВАНЕ НА ТУРИСТИЧЕСКИЯ ПРОДУКТ ЧРЕЗ АКТИВНО УСТОЙЧИВО ВКЛЮЧВАНЕ НА ПРИРОДНОТО И КУЛТУРНО БОГАТСТВО 77
3.3.2. СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2: ЗАПАЗВАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И АДАПТАЦИЯ КЪМ НАСТЪПИЛИТЕ НЕБЛАГОПРИЯТНИ КЛИМАТИЧНИ ИЗМЕНЕНИЯ 77
3.3.2.1. ЦЕЛ: ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ЕКОЛОГИЧНАТА ИНФРАСТРУКТУРА 77
3.3.2.2. ЦЕЛ: МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ, АДАПТИРАНЕ И СПРАВЯНЕ С КЛИМАТИЧНИ ПРОМЕНИ И ПРИРОДНИ БЕДСТВИЯ 77
3.3.3. СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3. ПОВИШАВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ 78
3.3.3.1. ЦЕЛ: ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ПРЕДОСТАВЯНИТЕ ПУБЛИЧНИ УСЛУГИ ЧРЕЗ ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОБЩИНСКАТА АДМИНИСТРАЦИЯ, ОРИЕНТИРАНА КЪМ ЗАДОВОЛЯВАНЕ ПОТРЕБНОСТИТЕ НА ГРАЖДАНИТЕ, БИЗНЕСА И СТРУКТУРИТЕ НА ГРАЖДАНСКОТО ОБЩЕСТВО. 78

3.3.3.2. ЦЕЛ: Използване достиженията на съвременните технологии за ефективна и ефикасна работа на администрацията и въвеждане на електронни услуги в полза на местната общност: 78
СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ ПО ПРИОРИТЕТ 2: Повишаване качеството и стандарт на живот 78
3.3.4. СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 4: ИНВЕСТИЦИИ В ОБРАЗОВАНИЕ И УМЕНИЯ 79
3.3.4.1. ЦЕЛ: СЪЗДАВАНЕ НА ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ЗНАНИЯ, И УМЕНИЯ В СЪОТВЕТСТВИЕ С ПАЗАРА НА ТРУДА 79
3.3.4.2. ЦЕЛ: МОДЕРНИЗАЦИЯ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА И ЗДРАВНАТА ИНФРАСТРУКТУРА 79
3.3.5. СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 5: ИНВЕСТИЦИИ В СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ. 79
3.3.5.1. ЦЕЛ: ПРЕДОСТАВЯНЕ НА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ. ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА РИСКОВЕТЕ ЗА СОЦИАЛНО ИЗКЛЮЧВАНЕ 79
СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ ПО ПРИОРИТЕТ 3: Подобряване състоянието на техническата инфраструктура. 80
3.3.6 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 6: ТРАНСПОРТНА И ЦИФРОВА ИНФРАКСТРУКТУРА 80
3.3.6.1 ЦЕЛ: ТРАНСПОРТНА СВЪРЗАНОСТ 80
3.3.6.2 ЦЕЛ: ЦИФРОВА СВЪРЗАНОСТ 80
3.3.7. СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 7: ГРАДСКА СРЕДА 80
3.3.7.1. ЦЕЛ: ПОДОБРЯВАНЕ НА ЖИЛИЩНАТА СРЕДА 80
3.3.7.2. ЦЕЛ: Развитие на междуобщинското сътрудничество 80
4. ЧАСТ III. ОПИСАНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ, НА ПАРТНЬОРИТЕ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ФОРМИТЕ НА УЧАСТИЕ В ПОДГОТОВКАТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ 81
5. ЧАСТ IV. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА УДОВЛЕТВОРЯВАНЕ НА ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ НУЖДИ И ЗА ПОДКРЕПА НА ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ И НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДРУГИ ОБЩИНИ 83
5.1. Приоритетна зона: Промишлено развитие. 84
5.2. Приоритетна зона: Туризъм и културно наследство. 85
5.3. Приоритетна зона: Био земеделие. 85
5.4. Приоритетната зона „Селско стопанство“ 87
6. ЧАСТ V. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО И ОПИСАНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ПОДХОД ЗА РАЗВИТИЕ. 87
7. ЧАСТ VI. МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ 88
7.1. Специфика и проблематика на измененията на климата 88
7.2. Мерки, свързани с изменението на климата 90
7.3. Принос на ПИРО за изпълнение на действията по отношение на климата 91
8. ЧАСТ VII. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО 92

1. ВЪВЕДЕНИЕ:

1.1. СЪЩНОСТ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА

1.1.1. ОБХВАТ

Планът за интегрирано развитие на община Каспичан (ПИРО) 2021-2027 г. е водещ средносрочен стратегически и програмен документ, който очертава целите и приоритетите за устойчиво и интегрирано местно развитие, като отчита специфичните характеристики, възможности, ресурси и потенциал на общината през следващите седем години. Пространственият обхват на ПИРО включва цялата територия на общината – землищата на град Плиска и селата Каспичан, Могила, Косово, Марково, Кюлевча, Златна нива и Върбяне. Определени са зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за коопериране със съседни общини.

Планът е разработен съгласно изискванията на Закона за регионално развитие (ЗРР), Правилника за неговото прилагане (ППЗРР), Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г.

ПИРО е изготвен на база актуалното социално-икономическо състояние и потенциал на община Каспичан и в съответствие със стратегическата ориентация на регионалната политика в Европейския съюз (ЕС) и националните цели и приоритети за регионално развитие.

Документът е съобразен с нормативната и институционална среда за неговото прилагане, изпълнение, наблюдение и оценка. Използването на интегрирания подход за планиране наложи целите и приоритетите като стратегически документ да бъдат съгласувани и да предвиждат взаимодействие с факторите, условията и потенциала за специфичното пространствено развитие на общината, мрежата от населени места и отделните сектори (индустрия, транспорт, екологична инфраструктура, туризъм, аграрни дейности и др.), залегнали в устройствените планове и схеми за развитие на територията на общината.

1.1.2. ОСНОВНИ ЗАДАЧИ НА ПИРО КАСПИЧАН ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г.:

- Да направи задълбочен анализ на състоянието, процесите и тенденциите в общината във всички сфери, като по някои важни показатели се направи съпоставка със съседни общини, областта и страната.
- Да осигури приемственост в генералната политика за развитие на общината по основни приоритети и цели и съгласуване и интегриране с всички действащи програмни и стратегически документи на община Каспичан.
- Да отрази желанието и виждането на населението, местния бизнес и административни структури, относно бъдещето на община Каспичан в дългосрочен аспект и как те си я представят в края на този стратегически период /визия за 2027 год./
- Да очертае реалистична стратегия, развита в стратегически цели и основни приоритетни направления, специфични цели и мерки за постигане на целите.
- Да набележи конкретните дейности и проекти за периода 2021-2027 година, чрез които ще се реализира плана, както и институционалното му и финансовото осигуряване.
- Да спомогне за интегриране на всички заинтересовани местни страни в изпълнението на плана и послужи за мобилизиране и ефективно използване на собствените ресурси, както и за привличане на външни национални и международни ресурси в подкрепа осъществяването на набелязаните цели, мерки и дейности.

При разработването на ПИРО са използвани следните методи:

- **Проучване** – проучване на документи и получаване на директна информация от различни дирекции и отдели в Община Каспичан, писма за получаване на данни до

различни институции, изследване на опит, познания, мнения и събиране на предложения чрез въпросници и анкети и др.

- **Описание** – създаване на писмени документи.
- **Анализ и Синтез** – анализиране на базовата входяща информация и данни и обобщаване на резултатите.
- **Оценка** – оценка на социално-икономическото състояние и степен на развитие на Община Каспичан, оценка на възможностите за постигане на заложените цели, оценка на необходимите материални, човешки и финансови ресурси за изпълнение на плана.
- **Сравнение** – сравняване на цифрови данните, факти, показатели и резултати от проучването и наблюдението и на тяхна база изводи и формулировки в плана.
- **Работа в екип** – разпределение на задачите по експерти и съгласуване действията на екипа за изготвяне на ОПР с Общинската администрация на Каспичан.
- **SWOT анализ** – анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите за изпълнение на Общинския план за развитие на община Каспичан до 2020 г.
- **Индексен метод** - сравняване равнището на даден статистически показател към момента и неговото равнище в минал период или към равнище на минало време, прието за база.
- **Графични методи** – за изобразяване на резултатите, фактите и тенденциите, са използвани геометрически изображения на функционална зависимост с помощта на линии на равнината. ОПР съдържа цветни таблици, графики, фигури, диаграми и схеми.

Основните източници на данни и информация за разработването на ПИРО са:

1. Общински план за развитие на община Каспичан 2013-2020 г.;
2. Междинна оценка за изпълнение на ОПР на община Каспичан 2013-2020 г.;
3. Съобразен е с целите на кохезионната политика на Европейския съюз за периода 2021-2027 г. – „Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи“;
4. Документ за размисъл „Към устойчива Европа до 2030 г.“ Този документ замества действащата до сега Стратегия „Европа 2020“;
5. Националната програма за развитие „България 2030“;
6. Интегрирана териториална стратегия за развитие на Североизточен регион за периода 2021-2027 (ИТСР);
7. Официални статистически данни от Национален статистически институт София, Бюрото по труда, Областна и Общинска служби по земеделие, Разплащателна агенция на ДФЗ – Шумен, РИОСВ, РЗИ – Шумен и др. институции;
8. Официални справки и информация от Общинска администрация Каспичан;
9. Анкети на граждани, общински служители и кметове на малки населени места;
10. ИСУН – Информационна система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България;
11. Интернет сайтове на Общинска администрация – Каспичан, Структурните фондове на ЕС в България, НСИ, Агенция по заетостта, Оперативни програми и др.

ПИРО обвързва сравнителните предимства и потенциал за развитие с ясно дефинирана визия, цели и приоритети, насочени към общия стремеж за по-висок стандарт и доходи на хората в Община Каспичан, по-добра жизнена среда и качество на живот.

1.1.3. ОТГОВОРНОСТИ НА ИНСТИТУЦИИТЕ И ПАРТНЬОРИТЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕТО И ПРИЕМАНЕТО НА ПИР НА ОБЩИНА КАСПИЧАН

Общи изисквания към подготовката, съгласуването и приемането на ПИРО: Кметът на общината организира изработването, съгласуването и актуализирането на ПИРО и осъществява координацията и контрола по процеса на неговото разработване и съгласуване. Финансирането на процеса на изработване, съгласуване с партньорите и актуализиране на ПИРО се осъществява от бюджета на общината. Със заповед на кмета е сформирана работна група, която отговаря за изготвянето на ПИРО Каспичан. Кметът носи отговорност за цялостната организация и действията по изготвянето на ПИРО. Осигурен е непрекъснат публичен достъп за информация и възможност за излагане на становища на всички етапи от разработването и реализацията на ПИРО.

ПИРО се обсъжда и съгласува със заинтересуваните органи и организации, с икономическите и социалните партньори, както и с физически лица и представители на юридически лица, имащи отношение към развитието на общината. Постъпилите предложения и препоръки се отразяват в проекта на ПИРО и по предложение на кмета Общинският съвет го приема и одобрява.

Цялата документация на ПИРО е публична. Одобреният план за интегрирано развитие на община се представя от кмета на общината пред съответния областен съвет за развитие в срок до три месеца от неговото приемане от съответния общински съвет. ПИРО и решението на общинския съвет за неговото приемане се публикуват на страницата на общината в интернет, както и на портала за обществени консултации на Министерски съвет.

Изменение и актуализация на плана се допуска при условията, посочени в ППЗРР, в т.ч.:

• при съществени промени на икономическите и социалните условия в общината;

• в резултат на промени в свързаното национално законодателство или в законодателството на ЕС;

• при съществени промени в национални или секторни стратегии, концепции и програми, влияещи върху изпълнението на плана;

• при приемане или изменение на бюджета на общината и утвърждаване на индикативните разчети за средствата от Европейския съюз се актуализира и програмата за реализиране на плана.

Същевременно, актуализация на програмата за реализация на плана може да бъде извършвана периодично въз основа на изводите и препоръките в годишните доклади за наблюдение с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението му и постигане на целите и приоритетите за развитие. Периодичната актуализация на програмата за реализация и приложенията към нея се извършва с цел включване на нови мерки, дейности, проекти или източници на финансиране.

Така например, в случай на възникнала възможност за включването на допълнителни ресурси – средства от оперативните програми за периода 2021-2027 г. или от други национални или донорски проекти и програми, при актуализацията на програмата за реализация могат да бъдат идентифицирани допълнителни проектни идеи, които да бъдат финансирани с допълнителните ресурси. Допълнителни мерки, дейности и проекти/проектни идеи се включват в програмата или приложенията към нея само чрез обосновка на приноса им към постигането на целите и приоритетите на плана при спазване на принципа на интегриран подход. Изготвеният актуализиран ПИРО се приема при условията и по реда за изработване и приемане на плана.

Наблюдението на плана се осъществява в съответствие с разпоредбите на ППЗРР. Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на ПИРО чрез разработване на годишен доклад за всяка година от действието на плана. Съгласно изискванията на ЗРР, за изпълнението на всеки ПИРО се извършват междинна и последваща оценки, на базата на

годишните доклади – по средата на периода (междинната оценка) и не по-късно от една година след изтичането на периода на неговото действие (последващата оценка).

Последващата оценка включва:

1. Оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите.
2. Оценка на общото въздействие.
3. Оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси.
4. Изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие.

Структурата на плана за интегрирано развитие на община Каспичан е изцяло съобразена с разпоредбите на чл. 13 от ЗРР и методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО 2021-2027 г., публикувани от МРРБ. Документът започва с представянето на резултатите от проведените социално-икономически и пространствени анализи на територията, които представят ситуацията в общината и очертават тенденциите в развитието ѝ до 2027 г. След това продължава с оценка и изводи от аналитичната част. На тяхна база е формулирана визия и са отправени стратегически предложения (цели и приоритети за развитие на общината). Накрая са разписани основните инструменти за успешната реализация, вкл. наблюдението и оценката на плана. Неразделна част от документа са съпътстващите го приложения, изготвени в процеса на неговото разработване.

2. ЧАСТ I. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДИТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА СЪОТВЕТНАТА ОБЩИНА.

2.1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА.

2.1.1. Географски характеристики, местоположение и граници на Община Каспичан.

Община Каспичан е разположена в централната част на Североизточна България и е включена в териториалните граници на Област Шумен. Общината е разположена в източната част на Област Шумен. С площта си от 274,402 km2 е 8-та по големина сред 10-те общини на областта, което съставлява 8,11% от територията на областта. Границите ѝ са следните: на югозапад и запад – община Шумен; на североизток – община Нови пазар; на изток – община Ветрино, Област Варна; на югоизток – община Провадия, Област Варна;

Местоположение на Община Каспичан.

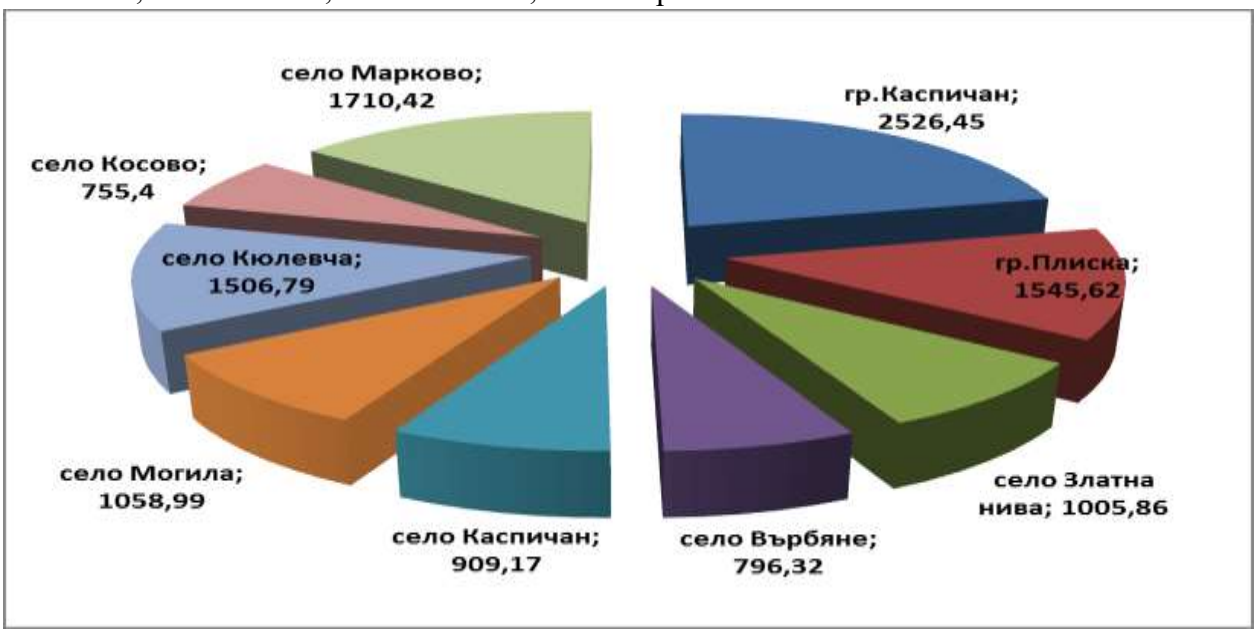
Община Каспичан е с благоприятно географско разположение, тъй като през територията ѝ преминава автомагистрала „Хемус“, свързваща град Варна с гр. София, както и ж.п. линията между тези два града. Ж.П. гара Каспичан е разположена на първата ж.п. линия Русе – Варна. В таблица №1 са представени данни за територията на общините в Област Шумен в кв.км, броя на населените места за всяка община и разпределението им на градове и села.

Таблица 1- Територии в Област Шумен

Общини в Област Шумен	**Територия, кв. км**	**Населени места (брой)**	**Градове (брой)**	**Села (брой)**
Велики Преслав	277.6	12	1	11
Венец	222.6	13	-	13
Върбица	456.8	16	1	15
Каолиново	293.5	16	1	15
Каспичан	**274.4**	**9**	**2**	**7**
Никола Козлево	264.3	11	-	11
Нови пазар	317.6	16	1	15
Хитрино	276.7	21	-	21
Шумен	652.3	27	1	26
Смядово	353.8	10	1	9

Източник: НСИ

Урбанизираността на територията на Община Каспичан е 49% градско, спрямо 51% селско население /при 73% за страната в полза на градското/. В община Каспичан се наблюдава равномерно разпределение на населението в градовете и селата. Общината се състои от 9 (девет) населени места: град Каспичан, град Плиска, село Върбяне, село Златна нива, село Каспичан, село Могила, село Кюлевча, село Марково и село Косово.

Площ на населените места в Община Каспичан.

Град Каспичан е административен център на Община Каспичан, който е разположен на 22 км от град Шумен, на 69 км от град Варна и на 441 км от столицата на България – град София. На север от гр. Каспичан са разположени град Плиска и с. Златна нива и с. Върбяне. На юг от общинския център се намират селата: Каспичан, Могила, Кюлевча, Косово и Марково. Таблица №2. Разстояние до административния център – гр. Каспичан, км Населено място Разстояние в км до гр. Каспичан гр. Плиска 5,7 село Златна нива 10,7 село Върбяне 12,8 село Каспичан 4,8 село Могила 9,8 село Кюлевча 11,7 село Косово 16,7 село Марково 17,5

2.1.2. Релеф.

Релефът на общината е равнинен и платовиден, като територията ѝ попада в Източната Дунавска равнина. Територията на Община Каспичан се разделя на две части, южна част и

северна част. Платовиден релеф се наблюдава в южната (висока) част и равнинен релеф се наблюдава в северната (ниска) част. Средната надморска височина на територията на общината е 212 м., а на гр. Каспичан 120 м.

Фигура 1: Географска карта на Община Каспичан

В средната част на района е разположено Провадийско – Роякското плато, което се спуска на северозапад, север и североизток към долините на река Провадийска. Провадийското плато е изградено от горнокредни варовици, припокрити на юг с еоценски пясъчници и делувиални наслаги. В северната му част се издига Мадарското плато, което представлява едно цяло с Провадийското плато. В Мадарското плато се намира най-високата точка 431 м, могила „Етемовите“. Мадарското плато е разположено между гр. Каспичан и с. Кюлевча. Билото на платото е равно с лек наклон на изток. Дължината му от запад на изток е 7 – 8 km, а ширината от север на юг – 4 – 5 km. Мадарското плато е изградено от ценомански и сенонски окарстени варовици и варовити пясъчници. Горската растителност е оскъдна, представена главно от храстови формации. По билните заравнени части на платото – обработваеми земи. По западното, северното и източното подножие на платото са разположени 5 населени места: на запад – селата Кюлевча и Мадара; на север – квартал „Калугерица“ на град Каспичан; на изток – селата Каспичан и Могила. На западния, отвесен склон на платото, в близост до село Мадара се намира скалният релеф на Мадарския конник, а в подножието на скалния откос – историко-археологическия резерват „Мадара“. Горе на платото има останки от средновековна българска крепост. Платата заемат по-голямата част от землищата на селата Марково, Косово и Могила и южната част от землището на с. Каспичан.

Северната част на общината има сравнително равнинен релеф, като в обхвата ѝ попада малко повече от половината ѝ площ. В нея изцяло се включват землищата на с. Върбяне, с. Златна нива и гр. Плиска и по-ниските части на землище с. Кюлевча и с. Каспичан. Плисковско поле (до 1925 г. Абобско поле) е поле в Североизточна България, Източната Дунавска равнина, област Шумен. Плисковското поле е разположено между платата Войводско на север, Стана на изток и Мадарско на юг. На запад плавно се повишава в историко-географската област Овче поле, а на югозапад, след долината на Мътнишка река, чрез нисък праг северно от селата Васил Друмев и Илия Блъсково се свързва с Шуменското поле. От северозапад на югоизток и от североизток на югозапад размерите му са приблизително 15/15 км. Средната му надморска височина варира от 100 до 200 м. Отводнява се от Провадийска река, която протича през полето от северозапад на югоизток и от притоците ѝ Крива река (ляв приток, отводнява източната част на полето) и Мътнишка река (десен приток, отводнява югозападната част на полето). Плисковското поле е изградено предимно от песъчливо-мергелни долнокредни скали. Почвите са предимно черноземни с високо естествено плодородие, предпоставка за интензивно земеделие. В средата на Плисковското поле е разположен град Плиска, а в югоизточната му част градовете Нови пазар и Каспичан. Освен това в полето са разположени още десетина села в общините Нови пазар, Каспичан и Шумен. През средата на Плисковското поле, от северозапад на югоизток преминава участък от

трасето на жп линията Русе – Варна. В южната част е изградена част от автомагистрала „Хемус“ и участък от първокласен път № 2 от Държавната пътна мрежа Русе – Шумен – Варна. В най-източната част на полето, на протежение от 6,8 от град Нови пазар до село Памукчии преминава участък от второкласен път № 27 от Държавната пътна мрежа Нови пазар – Добрич и участък от третокласен път № 701 (11,8 км) Дулово – Никола Козлево – Нови пазар. В централната част на полето с размери 4/7 км се намира Археологичния резерват „Плиска“, в който са развалините от първата българска столица.

2.1.3. Географски особености.

Община Каспичан попада в умерено-континенталната климатична област, с относително студена зима и горещо лято. Годишната сумарна слънчева радиация е 133-140 ккал/см2 . Сумарната слънчева радиация през юли 19-19,5 ккал/см2 , а през декември – 3-3,5 ккал/см2 . Средната годишна температура на въздуха по високите места е 8-10 градуса по Целзий, а в ниските източни части – 11-12 градуса. Преобладаващите ветрове в общината са западните, северните и североизточните. Средната относителна влажност през януари е 70-80%, а през юли 50-60 в северните части и 60-70% в южните. Средният годишен валеж е от под 500 мм до около 800 мм. През зимата най-малко валежи падат в крайните северни части, а най-много в югозападните, където достигат 150 и повече мм. През пролетта валежите са от под 100 мм. Лятото е с най-обилни валежи 150- 200 мм. Средният брой на дните със снежна покривка в средната част на общината е 20-25 дни, а в северната част и по планините на юг – 50-80 дни. Програма за опазване на околната среда на Община Каспичан 2020 – 2025 г. 30 Средната височина на снежната покривка през януари е от 10 см в най-ниските места до 20-40 см. IV.4.Полезни изкопаеми Полезните изкопаеми са представени от няколко вида. Малко от тях обаче участват активно в стопанството, поради ограничени промишлени запаси. Извършва се добив на строителни материали – варовици от находище „Каменица“, разположено в землището на с. Златна нива от „Голдън фийлд“ ООД. На дружеството е издадено Решение №628 от 31 август 2018 г. на Министерски съвет за предоставяне на концесия за добив на подземни богатства по чл.2, ал.1, т.5 от Закона за подземните богатства. Определената концесионна площ е с размер 242,7 дка, съвпадаща с площта на утвърдените запаси от находище „Каменица“. Определен е срок на концесия – 35 години.

2.1.4. Природни ресурси.

Полезните изкопаеми са представени от няколко вида. Малко от тях обаче участват активно в стопанството, поради ограничени промишлени запаси.

Извършва се добив на строителни материали – варовици от находище „Каменица“, разположено в землището на с. Златна нива от „Голдън фийлд“ ООД. На дружеството е издадено Решение №628 от 31 август 2018 г. на Министерски съвет за предоставяне на концесия за добив на подземни богатства по чл.2, ал.1, т.5 от Закона за подземните богатства. Определената концесионна площ е с размер 242,7 дка, съвпадаща с площта на утвърдените запаси от находище „Каменица“. Определен е срок на концесия – 35 години.

2.2. СЪСТОЯНИЕ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА

Особеностите на икономическото развитие на Община Каспичан следва да се разглеждат като резултат от влиянието на редица фактори от природно, социално и демографско естество, както и от макроикономическото развитие на страната. Сред най-важните фактори, оказващи влияние върху състоянието на икономиката, се открояват особеностите на природно-ресурсния потенциал, демографските процеси /количествени и качествени показатели/, изградеността на различни видове инфраструктура, наследените производствени традиции на населението и др.

Структуроопределящи отрасли за местната икономика в Община Каспичан са, преработващата промишленост, селското стопанство, търговските дейности, транспортните услуги, хотелиерските и ресторантьорски услуги.
През годините делът на стопанските субекти по структороопределящите отрасли се е променял по следния начин:
През отчетния период на Програмния период 2013-2020 г. предприятията на територията на Община Каспичан са се увеличили от 199 броя през 2013 г. на 220 през 2018 г., което е ръст от 10%. През годините са се променяли както следва: 2014 г. са намалели на 197 бр., през 2015 г. са се увеличили на 204 бр., през 2016 г. са нараснали на 2012 бр., през 2017 г. са 211 бр.

Фигура 2: Брой предприятия

Произведената продукция е нараснала от 102990 хил. лв. през 2013 г. на 132297 хил. лв. през 2018 г., което е повече от 25% нарастване. През годините са се променяли както следва: 2014 г. е нараснала на 117857 хил. лв., през 2015 г. се е увеличила на 118406 хил. лв., през 2016 г. е нараснала на 122072 хил. лв., през 2017 г. е 122072 хил. лв.

Фигура 3: Произведена продукция

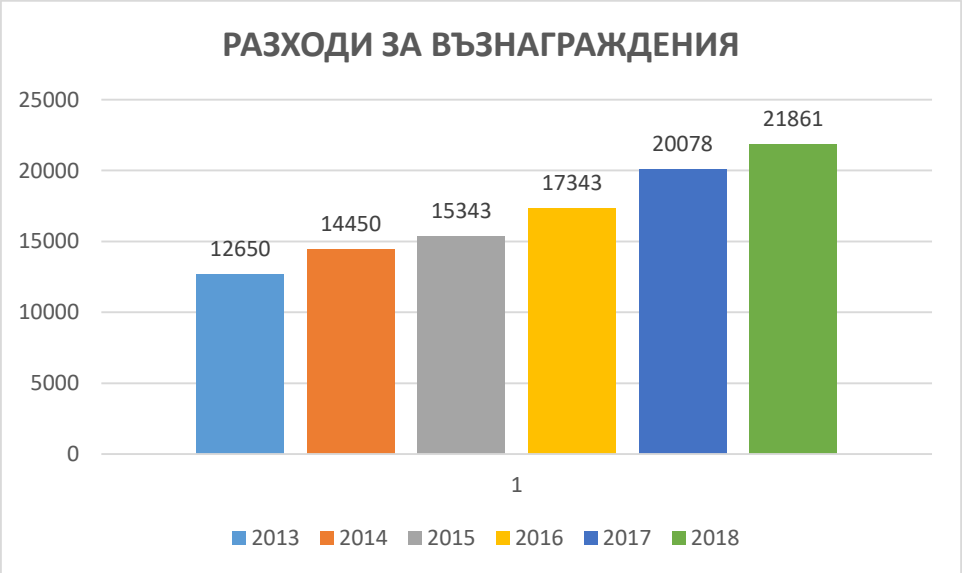
Генерираната печалба за 2013 г. е 5675 хил. лв., през 10175 хил. лв. за 2018 г. Ръст от 44%. През годините са се променяли както следва: 2014 г. е нараснала на 6819 хил. лв., през 2015 г. се е увеличила на 7110 хил. лв., през 2016 г. е нараснала на 7995 хил. лв., през 2017 г. е 8307 хил. лв.

Фигура 4: Генерирана печалба

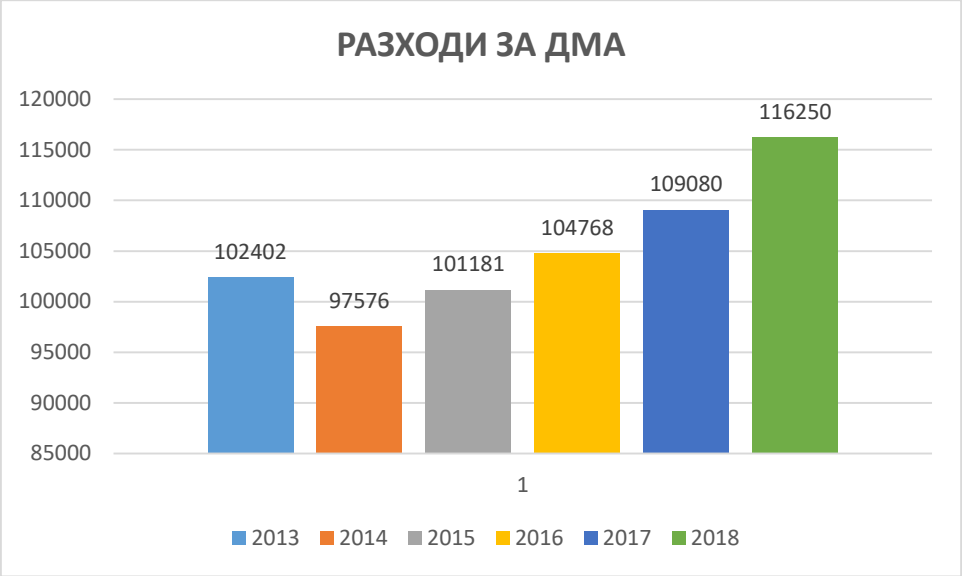
Разходите за възнаграждения за 2013 г. са 12650 хил. лв., през 2018 г. са 21861 хил.лв. за Ръст от 42%. През годините са се променяли както следва: 2014 г. е нараснала на 14450 хил. лв., през 2015 г. се е увеличила на 17343 хил. лв., през 2016 г. е нараснала на 20078 хил. лв., през 2017 г. е 21861 хил. лв.

Фигура 5: Разходи за възнаграждения

Разходи за Дълготрайни материални активи за 2013 г. са били 102402 хил. лв., през 116250 хил. лв. за 2018 г. Ръст от 12 %. През годините са се променяли както следва: 2014 г. е нараснала на 97576 хил. лв., през 2015 г. се е увеличила на 101181 хил. лв., през 2016 г. е нараснала на 104768 хил. лв., през 2017 г. е 109080 хил. лв.

Фигура 6: Разходи за ДМА

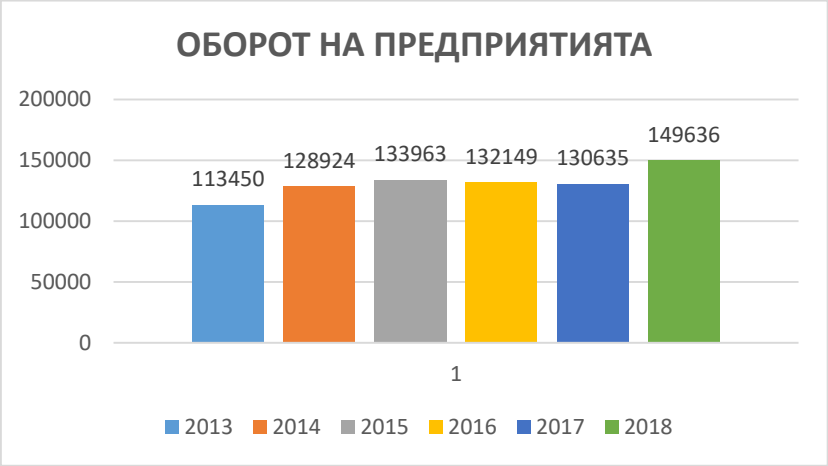
Добавена стойност по факторни разходи за 2013 г. са били 31 837 хил. лв., през 50 985 хил. лв. за 2018 г. Ръст от 39 %.

Фигура 7: Добавена стойност по факторни разходи

Оборот на предприятията за 2013 г. са били 113450 хил. лв., през 149636 хил. лв. за 2018 г. Ръст от 22 %.

Фигура 8: Оборот на предприятия

	Брой предприятия	Произведена продукция	Приходи от дейността	Нетни приходи от продажби	Разходи за дейността	Печалба за текущата година	Загуба за текущата година	Заети лица*	Наети лица*	Разходи за възнаграждения	Дълготрайни материални активи за текущата година	Добавена стойност по факторни разходи	Оборот
ОБЩО	брой	хиляди левове	хиляди левове	хиляди левове	хиляди левове	хиляди левове	хиляди левове	брой	брой	хиляди левове	хиляди левове	хиляди левове	хиляди левове
ОБЩО (ВСИЧКИ ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ, С ИЗКЛЮЧЕНИЕ НА СЕКТОРИ K, O, T И U)	199	102990	127058	112848	123887	5675	3086	1674	1499	12650	102402	31837	113450
СЕЛСКО, ГОРСКО И РИБНО СТОПАНСТВО	38	13556	20880	13815	17101	3539	114	186	150	917	10863	6020	13935
ДОБИВНА ПРОМИШЛЕНОСТ	..	..	..	..	..	..	-	..	..	..	..	..	..
ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕНОСТ	26	83575	93433	86877	94874	1149	2746	1202	1176	10654	82664	23002	87291
ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА И ТОПЛИННА ЕНЕРГИЯ И НА ГАЗООБРАЗНИ ГОРИВА	5	..	..	..	..	..	-	5	-	-	..	..	..
ДОСТАВЯНЕ НА ВОДИ; КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ, УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	..	..	..	..	..	..	-	..	..	..	-	..	..
СТРОИТЕЛСТВО	..	..	..	..	..	..	-	..	..	..	..	..	..
ТЪРГОВИЯ; РЕМОНТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ	72	3064	9420	9007	9205	363	169	171	107	698	5705	1495	9008
ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПОЩИ	12	1317	1604	1577	1269	..	..	27	17	116	1627	562	1577
ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЬОРСТВО	11	200	394	389	361	37	..	23	13	54	211	102	389
СЪЗДАВАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ТВОРЧЕСКИ ПРОДУКТИ; ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ	..	..	..	..	..	-	..	..	..	..	..	..	..
ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	14	157	86	56	109	-	19	4	..	28	424	98	56
ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	5	32	33	33	29	10	..	5	-	..	..	..	33
АДМИНИСТРАТИВНИ И СПОМАГАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	..	..	..	..	..	-	..	..	..	..	..	-	..
образование	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
хуманно здравеопазване и социална работа	4	166	174	168	140	34	-	15	8	61	..	110	168
култура, спорт и развлечения	..	..	..	..	..	-	..	..	-	..	..	..	..
други дейности	3	12	12	12	4	8	-	4	..	..	-	10	12

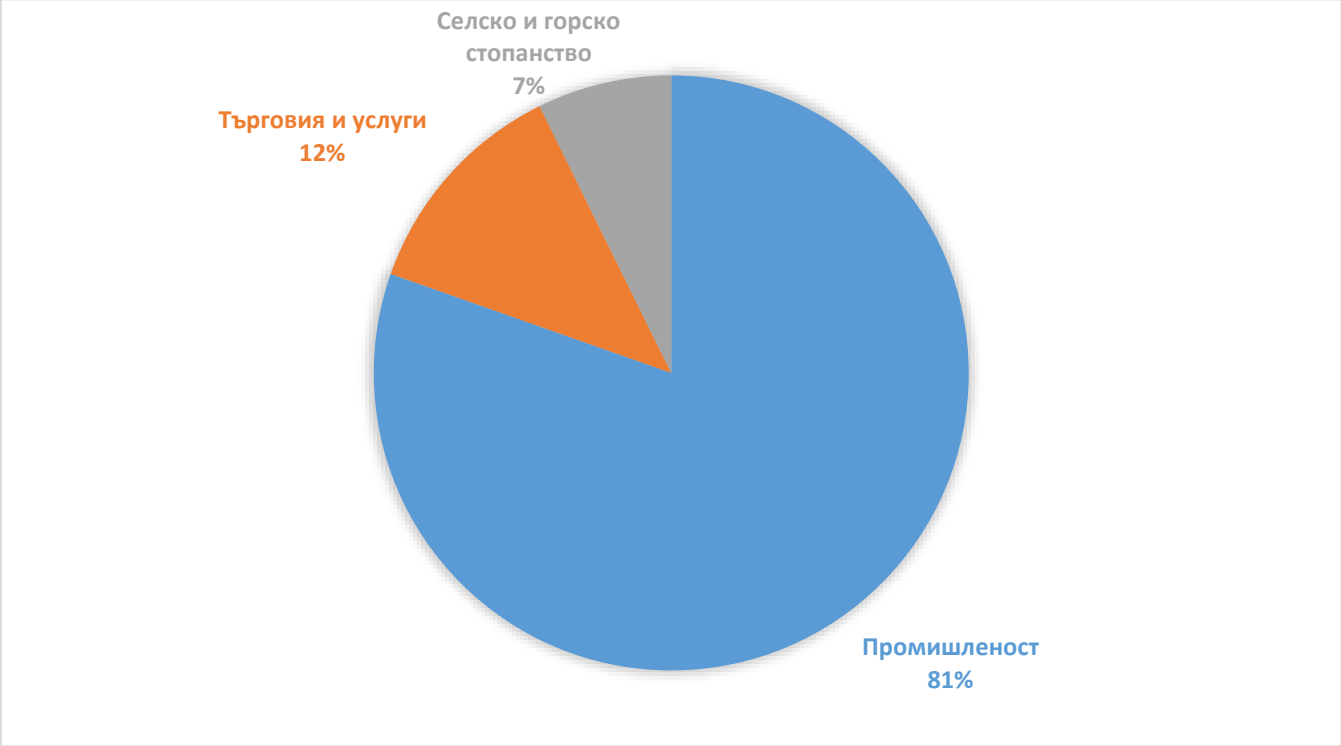
Данни за 2013 г. - Източник НСИ.

	Брой предприятия	Произведена продукция	Приходи от дейността	Нетни приходи от продажби	Разходи за дейността	Печалба за текущата година	Загуба за текущата година	Заети лица*	Наети лица*	Разходи за възнаграждения	Дълготрайни материални активи за текущата година	Добавена стойност по факторни разходи	Оборот
ОБЩО	брой	хиляди левове	хиляди левове	хиляди левове	хиляди левове	хиляди левове	хиляди левове	брой	брой	хиляди левове	хиляди левове	хиляди левове	хиляди левове
ОБЩО (ВСИЧКИ ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ, С ИЗКЛЮЧЕНИЕ НА СЕКТОРИ K, O, T И U)	220	132297	169056	148130	162536	10175	4616	1898	1699	21861	116250	50985	149636
СЕЛСКО, ГОРСКО И РИБНО СТОПАНСТВО	52	22659	31473	21272	24904	5979	99	216	173	1661	19964	10955	22443
ДОБИВНА ПРОМИШЛЕНОСТ	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕНОСТ	27	99984	111627	102251	114287	1519	4220	1321	1300	17800	85328	34219	102561
ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА И ТОПЛИННА ЕНЕРГИЯ И НА ГАЗООБРАЗНИ ГОРИВА	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
ДОСТАВЯНЕ НА ВОДИ; КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ, УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
СТРОИТЕЛСТВО	9	263	301	277	252	46	..	14	7	52	..	116	277
ТЪРГОВИЯ; РЕМОНТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ	70	3663	18813	18660	17832	920	30	199	132	1129	2624	2492	18660
ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПОЩИ	9	1338	1477	1309	959	469	..	..	..	75	..	658	1309
ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЬОРСТВО	16	1547	2029	1613	1911	146	46	55	38	628	3218	1072	1613
СЪЗДАВАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ТВОРЧЕСКИ ПРОДУКТИ; ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	8	245	638	92	356	488	..	8	..	49	1362	92	92
ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	6	71	..	71	..	33	..	6	0	0	..	36	71
АДМИНИСТРАТИВНИ И СПОМАГАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	6	450	457	456	..	..	..	5	..	..	..	..	456
образование	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
хуманно здравеопазване и социална работа	4	207	207	207	167	37	0	12	..	50	..	113	207
култура, спорт и развлечения	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
други дейности	5	54	54	46	..	28	0	5	0	..	0	32	46

Данни за 2018 г. - Източник НСИ.

Делът на стопанските сектори в местната икономика, според формирания нетен приход от продажби е както следва: Промишленост - 80,4 %, Търговия и услуги - 12,3 %, Селско и горско стопанство - 7,3%.

Фигура 9: Дял на стопанските сектори

Данни за 2018 г. - Източник НСИ.

Приоритетни отрасли в общинската икономика са туризмът, селското стопанство, леката и хранително-вкусовата промишленост. Общината разполага с дадености за развитие на екологично и природосъобразно животновъдство и земеделие.
Икономическият облик на селата е селскостопански, като преобладават дребните стопанства. Богатото културно-историческо наследство и уникалните природни дадености са предпоставки за превръщането на община Каспичан във водеща туристическа дестинация. Много добри условия за развиване на ловен туризъм.

2.2.1. Селско и горско стопанство

Селското стопанство е традиционен отрасъл за община Каспичан. То се специализира в производството на зърнено - житни култури, зеленчуци, отглеждане на едър и дребен рогат добитък. Общината разполага със сравнително добри ресурси за развитие на земеделието - плодородни почви, благоприятни климатични условия за отглеждане на разнообразни видове култури. Развиват се лозарството и овощарството.

Таблица 2: Земеделски производители, кооперации и пазар на земята в община Каспичан

Показател по години	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Брой земеделски производители	205	256	240	222	220	199
Брой земеделски кооперации	2	2	2	2	2	2

Източник: ОСЗ - Каспичан

В община Каспичан има две земеделски кооперации. Броят на регистрираните земеделски производители в община Каспичан се променя динамично, като през 2015 г. достига 256, а през 2019 г. намалява до 199.

Таблица 3: Обработваема земеделска земя в община Каспичан 2014-2019 г. (дка)

Показател	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Обработваема земеделска земя	199 158	200 392	200 392	199 196	199 161	199036

Източник: ОСЗ - Каспичан

Животновъдството е застъпено предимно в селата. През 2019 г. най-голям е делът на отглежданите овце и кози – 5437, свине – 3365, едър рогат добитък - 1040 бр. Най- много овце и кози се отглеждат в с. Марково и с. Златна нива, а на едър рогат добитък в гр. Плиска и с. Каспичан.

Таблица 4: Брой на отглежданите животни в община Каспичан 2014-2019 г.

Животни по видове	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Говеда	1209	1000	1186	1226	1186	1040
Кози	2335	2250	2306	2496	2292	2292
Овце	4823	1531	2625	2637	2474	3145
Свине	2850	2700	2718	3313	3198	3365

Източник: ОСЗ - Каспичан

Горите заемат 18% от територията на община Каспичан. Общата площ на горската територия възлиза на 5849,5 ха.

На територията на община Каспичан функционират 2 дървообработващи предприятия и 10 склада за продажба на дървесина.

През последните години не е извършвано ново залесяване с горски масиви на територията на община Каспичан.

2.2.2. Промишленост.

В промишлеността преобладава делът на малките фирми с персонал от 1 до 9 заети лица. Те представляват около 87% от общия брой. Единственото предприятие с работещи от 100 до 250 души е „Керамат“ АД, а фирмите с персонал над 250 човека са само „Рока България“ АД и „Херти“ АД, но не фигурират в таблицата поради конфиденциална информация или фирмите са със седалища на регистрация в друг град.

Таблица 5 - Групи предприятия, в зависимост от броя на заетите по години за периода 2013-2018 /бр./

Групи предприятия	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**
Микро (до 9 заети)	174	174	181	189	186	193
Малки (10 до 49 заети)	21	-	18	19	21	22
Средни (50 до 249 заети)	-	-	-	-	-	-
Големи (над 250 заети)	-	-	-	-	-	-

Източник: НСИ, 2020 г.
Забележка: „-„ – конфиденциални данни

Основните промишлени предприятия в община Каспичан са: “Рока България” АД - производство на санитарен фаянс; „Цинкови покрития” АД - завод за горещо поцинковане, “Керамат” АД - производство на тухли; “Ринг” ООД -производство на бетон и бетонови изделия.

В хранително - вкусовата промишленост работни места осигуряват “Айсис” ООД - консервна промишленост, “Крис ойл 97” ООД - производство на рафинирано олио; “Бакхус 4” ООД - производство на вино; ЕТ“ Живко Грозев” - производство на хляб и хлебни изделия, „Ив Мес” ЕООД - производство на месни продукти.

Леката промишленост е застъпена в производството на: амбалаж от дърво - “Янан - Янкул” ЕООД ; Производство на опаковки и каширано велпапе – „Велпа” ООД; Производство на алуминиеви и пластмасови капачки - “Херти“ АД; „Леков и синове” ЕООД - производство на алуминиева и PVC дограма; ЕТ” Пламен Станев” - производство на дървена дограма.

Търговията е добре развита, като мрежата от търговски обекти обхваща всички населени места. „Августамел” ООД е основен представител в търговия на едро със зърно.

Таблица 6 - Водещи предприятия в Община Каспичан.

Предприятие	**Сектор**	**Местоположение**
“Рока България” АД	преработваща промишленост	гр. Каспичан
„Цинкови покрития” АД	преработваща промишленост	гр. Каспичан
“Керамат” АД -	преработваща промишленост	гр. Каспичан
“Ринг” ООД	преработваща промишленост	гр. Каспичан
“Айсис” ООД	преработваща промишленост	гр. Каспичан
“Крие ойл 97” ООД	преработваща промишленост	гр. Каспичан
Петролна база		гр. Каспичан

„Керамик техно сервиз” ООД	строителство	гр. Каспичан
“Бакхус 4” ООД	преработваща промишленост	гр. Каспичан
ЕТ“ Живко Грозев”	преработваща промишленост	гр. Каспичан
„Ив Мес” ЕООД	преработваща промишленост	с. Златна нива
„Бразда” ООД	преработваща промишленост	с. Златна нива
„Янан - Янкул” ЕООД	преработваща промишленост	гр. Нови Пазар
„Велпа” ООД;	преработваща промишленост	гр. Каспичан
“ Херти “ АД; „	преработваща промишленост	гр. Плиска
Леков и синове ЕООД	преработваща промишленост	гр. Каспичан
ЕТ” Пламен Станев”	преработваща промишленост	гр. Каспичан
Августамел” ООД	преработваща промишленост	гр. Каспичан
ЕТ ”Симеон Дянков”,	преработваща промишленост	гр. Плиска
ПК „Хан Аспарух”		гр. Плиска
Кооперация „ВККЧЗС Надежда 96”		гр. Плиска
“Плантабул” ООД	преработваща промишленост	с. Каспичан

2.2.3. Туризъм.

В община Каспичан има силно изразен потенциал и ресурси, благоприятстващи развитието на различни форми на туризъм – културно-исторически, екологичен, селски, горски, спортен, лов и риболов.

Основно значение има наличието на богато културно-историческо наследство и уникалните природни дадености. В община Каспичан се намира НИАР „Плиска, територията на общината обхваща живописното Мадарско плато и граничи с НИАР „Мадара”, където се намира уникалният скален релеф на „Мадарският конник” обявен от ЮНЕСКО за паметник от световно значение и стойност.

Таблица 7 - реализирани нощувки и приходи от нощувки в местата за настаняване[1] в община Каспичан през периода 2013 - 2019 година

Години	**Реализирани нощувки - брой**			**Приходи от нощувки - левове**		
	Общо	**от български граждани**	**от чужди граждани**	**Общо**	**от български граждани**	**от чужди граждани**
2013	6448	6324	124	189711	185344	4367
2014	5987	5821	166	209834	205114	4720
2015	6599	6174	425	253014	240705	12309
2016	7641	7527	114	402555	398219	4336
2017	9000	8918	82	522504	519135	3369
2018	8974	8882	92	549486	544503	4983
2019	12651	12517	134	595002	586839	8163

Източник: НСИ

По информация от НСИ за периода 2013 г. -2019 г. реализираните нощувки са се

увеличили приблизително двойно. Приходите от нощувки са нараснали от 189711 лв. през 2013 г. на 586839 лв. през 2019 г., което ръст от близо 316 %.

Необходими са инвестиции за разширяване и подобряване на легловата база и местата за настаняване в общината, подобряване на инфраструктурата, създаване на интегриран туристически продукт и маркетинг на дестинацията за привличане на туристи за да се запази тенденцията на увеличаване на приходите.

Изводи:

- Промишлеността е силно развита, като основно е концентрирана в град Каспичан, село Каспичан и град Плиска. Икономическите показатели се подобрили значително.
- Туризмът се развива с бързи темпове, като основни туристически дестинации са град Каспичан, град Плиска, село Кюлевча и село Могила. Потенциалът на отрасъла е много по-голям, недостатъчен брой на атракции, които да задържат туристите за повече от една нощувка.
- Средствата за възнаграждения на работната ръка, които работодателите са отделили са нараснали значително.

2.3. РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНАТА СФЕРА И ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

2.3.1. Демографска характеристика

Динамиката на населението в община Каспичан през последните 7 години показва плавна, но трайна тенденция за намаляване на населението. Към 31.12.2019г. населението е намаляло с 587 души или с около 7,51% прямо 31.12.2013г.

Таблица 8 - Население в община Каспичан 2013 – 2019г.

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
7 817	7 708	7 687	7 550	7 431	7 283	7 230

Източник: НСИ

По признака пол структурата на населението в община Каспичан е с леко предимство на жените над мъжете. Съотношението на двата пола е сравнително постоянно, като през 2019г. жените в общината са 51,01%, а мъжете 48,99% от населението.

Таблица 9 - Население в община Каспичан по пол 2013 – 2019г.

2013			2014			2015			2016		
Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
7817	3890	3927	7708	3828	3880	7587	3801	3886	7550	3714	3836
2017			2018			2019					
Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени			
7431	3656	3775	7283	3581	3702	7230	3542	3688			

Източник: НСИ

Най – голям относителен дял във възрастовата структура на населението заемат лицата в активна трудова възраст между 30 и 59 години – 39,76%. Възрастните на 60 и повече години са 29,39% от населението, а децата и младежите до 29 години – 30,84%. В община Каспичан се забелязва тенденция на застаряване на населението.

Таблица 10 - Население в община Каспичан по възрастови групи към 31.12.2019г.

	Общо	0 - 9	10 - 19	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 - 69	70 +
Общо	7230	698	776	756	857	1001	1017	971	1154
Мъже	3542	369	380	403	445	510	532	471	432
Жени	3688	329	396	353	412	491	485	500	722

Източник: НСИ

В община Каспичан има демографска криза. Естественя прираст на населението за посочения период от 2013 – 2019г. е отрицателен – 72 човека средногодишно. За сравнение - за периода 2005 – 2011г. също бил отрицателен – 75 човека средногодишно. Средногодишния брой на живородените деца в община Каспичан за периода 2013 – 2019г. е 74, като за периода 2005 – 2011г. е бил 88. Средната смъртност за периода 2013 – 2019г. е 147, като за периода 2005 – 2011г. е бил 163.

Таблица 11 - Естествен прираст на население в община Каспичан за периода 2013 -2019г.

Година	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	Общо	Момчета	Момичета	Общо	Момчета	Момичета	Общо	Момчета	Момичета
2013	88	42	46	146	75	71	-58	-33	-25
2014	67	40	27	147	79	68	-80	-39	-41
2015	81	42	39	154	87	67	-73	-45	-28
2016	77	35	42	154	91	63	-77	-56	-21
2017	71	40	31	137	69	68	-66	-29	-37
2018	57	27	30	152	80	72	-95	-53	-42
2019	80	38	42	139	81	58	-59	-43	-16

Източник: НСИ

Механичния прираст на населението на община Каспичан през анализирания период също е отрицателен, с изключение на 2015г., когато е плюс 52 човека и 2019г. с плюс 6 човека. В резултат на заселване населението на общината се е увеличило с 129 човека средногодишно, но с оглед на изселване населението е намаляло с 182 човека средногодишно.

Общ резултат на естествен и механичен прираст населението в община Каспичан през 2019г. е намаляло с 37 човека.

Таблица 12 - Заселени, изселени и механичен прираст в община Каспичан за периода 2013 - 2019г.

Година	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2013	96	38	58	132	53	79	-36	-15	-21
2014	118	51	67	147	74	73	-29	-23	-6
2015	227	111	116	175	93	82	52	18	34
2016	127	55	72	187	86	101	-60	-31	-29
2017	142	51	91	195	80	115	-53	-29	-24
2018	179	75	104	232	97	135	-53	-22	-31
2019	213	87	126	207	83	124	6	4	2

Източник: НСИ

2.3.2 Пазар на труда – заетост и безработица

През 2019 г. активната политика на пазара на труда беше насочена към следните основни целеви групи: безработни младежи до 29 г. с подгрупа до 25 г.; младежи, които нито се обучават, нито са заети (NEET's); безработни над 50-годишна възраст; продължително безработни лица; безработни без професия, без квалификация или с нетърсена на пазара на труда професионална квалификация, безработни лица с трайни увреждания; неактивни лица, желаещи да работят, в т.ч. обезкуражени лица.

Към 31.12.2019г. броят на регистрираните безработни в община Каспичан е 308, с 3 лица по-малко спрямо 2018г.

Равнището на безработица в Община Каспичан към 31.12.2019. е 10,7%, а към 31.12.2018г. е 11,1%, отчитаме намаляване на нивото на безработица в сравнение с 2018г. с 0,4 пункта.

Средногодишното равнище на безработица в Община Каспичан за 2019г. е 9,76%, за 2018г. е 11,53%, Отчитаме намаление с 1,77 пункта спрямо 2018г.

Динамиката на регистрираните безработни през 2019 година се запазва както от предходната 2018г. минимално намаление на входящия и изходящия поток.

Входящият поток от безработни към 31.12.2018г. за Община Каспичан е 386 души, докато през 2017г. е 534, т. е. налице е намаление със 148 безработни лица. Новорегистрираните младежи до 29 г. са 93 души или с 28 по-малко спрямо същия период на 2017г.

Изходящият поток безработни за Община Каспичан за 2019 г. е 491 души, докато през 2018г. той е 504, т. е. имаме намаление с 13 лица. Най-голямата група от изходящия поток е на постъпилите на работа 319 – 64,97% от изходящия поток, от които 24 по програми и мерки за заетост и обучение по ЗНЗ, включените в заетост по схеми на ОП"РЧР" са 35 лица и 203 лица са устроени на първичен пазар на труда. Поради изтекъл срок, отказ на работа и други причини са отпаднали от регистрация – 172 лица, което е 35,03% от изходящия поток. От постъпилите на работа безработни лица 18,18% са продължително безработни лица, младежите до 29 г. са 21,94%, лицата над 50г. възраст са 35,11% и 7,52% са лица с намалена работоспособност.

За определянето на адекватна политика за ограничаване на безработицата и стимулиране на заетостта е важно да се познава **структурата на заетостта**.

Структурата по местоживеене формира един от профилите на безработните. Наличието на повече и по-трудно разрешими проблеми на икономиката в селата рефлектира и на по-високото равнище на безработицата там.

Таблица 13 - Брой на регистрираните безработни по населени места в община Каспичан.

N по ред	Населено място	Безработни общо
1	гр. Каспичан	115
2	с. Върбяне	7
3	с. Златна нива	35
4	с. Каспичан	120
5	с. Косово	56
6	с. Кюлевча	10
7	с. Марково	72
8	с. Могила	13
9	гр. Плиска	31

Източник: Дирекция „Бюро по труда"

В структурата на безработните лица по пол се отчита намаляване и на двете групи – на безработните мъже и жени**.** Месечната динамика, изразена чрез средно месечния темп на изменение е почти еднаква при безработните жени и мъже. Съотношението между жени и мъже продължава да се свива в полза на жените. Относителният дял на безработните жени спрямо общия брой на безработните за 2019г е 53,57%.

Възрастовата структура на безработните формира сериозен профил сред безработните. От трите младежки възрастови групи най-висок процент безработни има при групата 25-29 години – 67,57% отнесено към общия брой безработни младежи в Община Каспичан, следва групата на младежите от 20 до 24г. включително – 21,62% отнесено към общия брой безработни младежи в Община Каспичан.

Трайната тенденция на застаряване на населението е причина възрастовата група над 55 години да е най-многобройна по численост.

Икономическата криза се отразява много неблагоприятно и върху **образователната структура на безработните лица** и по свой начин слага своя отпечатък върху социалния профил на безработните. Най-висок относителен дял имат безработните с основно и по-ниско образование – 56,82%. Търсещите работа лица със средно образование са 39,61% и с най-малък дял са безработните с висше образование –3,57%. Запазва се тенденцията от предходната година - лицата с основно и по ниско образование да са повече.

Важна характеристика за функционирането на трудовия пазар е **продължителността на престоя** в бюрото по труда. Данните показват, че към 31.12.2019г. делът на безработните с регистрация от 1 до 4 месеца в ДБТ е 37,66%. Другата по-голяма група са продължително безработните лица с престой до 1месец – 15,91%, следва групата с регистрация в ДБТ от 6 до 12 месеца –14,61%, над 2 години – 12,66%, безработни от 4 до 6 месеца – 11,03%, и продължително безработни от 1 до 2 С най-дълъг престой в бюрото по труда са лицата над 50 години и лицата с по-ниска степен на образование.

През 2019 година, са обявени 380 работни места, от които на първичен пазар на труда – 257; по мерки за заетост по ЗНЗ – 14; по програми за заетост по ЗНЗ 11 и по ОП"РЧР" – 42. Постъпилите на работа през 2019г. са 319 лица, от които на първичен пазар на труда – 260; включени в заетост по мерки и програми за заетост и обучение са 24 лица и включени в проекти и схеми по ОП"РЧР" са 35 лица

Основен приоритет пред Агенцията по заетостта, в качеството й на междинно звено по Оперативната програма "Развитие на човешките ресурси", е надграждането и разширяването на активните и превантивните мерки на пазара на труда. За постигане на тази цел се реализират схеми, които насърчават пригодността за заетост, подобряват ключовите компетентности и професионалната мобилност на заетите и безработните, особено на младите хора, подпомагат преодоляването на препятствията при навлизане на пазара на труда (включително и на освободените в резултат на кризата лица), осъществяват превантивни мерки за заети, изправени пред риск от безработица.

Таблица 14 - Брой на безработните лица и равнище на безработицата в община Каспичан 2013 – 2019г.

Показател	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Брой регистриране безработни лица	668	723	685	472	432	321	308
Жени	357	413	370	239	241	187	165
Мъже	311	310	315	233	191	134	143
Равнище на безработицата %	23,14	25,04	23,73	16,35	14,96	11,12	10,67

Източник: Дирекция „Бюро по труда"

Равнището на безработицата в община Каспичан е сравнително високо през целия период със стойности над средните за страната. Най-висока безработица е била през 2014 – 25,04%, през 2015 -23.,73 и 2013% -23,14%, като се забелязва незначително намаляване на безработицата. През 2019г. разликата е по значима в положителна насока, като вече процента 10, 67%. През периода жените са били тези, които са си търсили активно работа и/или са били дълготрайно безработни**.**

През последната година 2012г. за анализирания период за изготвяне на Плана за развитие 2014-2020г. безработицата е била 20,57%. През 2019г. последната година на анализирания период за новия Интегриран план за развитие 2021-2027г. е 10,67%. Видно от цифрите, безработицата е намаляла наполовина спрямо двата периода. Това се отдава на факта, че се е работило активно по различни програми и мерки за насърчаване на заетостта и осигуряване на работни места, както и ангажираност на работодателите на местно ниво да осигуряват нови работни места.

Таблица 15 - Безработица в община Каспичан по възрастови групи за 2013-2019г.

Възрастови групи	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
до 19г.	11	10	10	2	3	3	4
от 20 до 24г. вкл.	40	42	43	25	27	14	8
от 25 до 29г. вкл.	60	53	65	44	30	30	25
от 30 до 34г. вкл.	68	87	75	65	56	42	33
от 35 до 39г. вкл.	88	78	71	38	44	35	25
от 40 до 44г. вкл.	69	92	83	56	44	30	36
от 45 до 49г. вкл.	73	82	70	54	61	42	49
от 50 до 54г. вкл.	105	111	99	67	49	36	39
над 55г.	154	168	169	121	118	89	89
Общо	668	723	685	472	432	321	308

Източник: Дирекция „Бюро по труда“

Най-голям относителен дял във възрастовата структура на безработицата в община Каспичан имат лицата над 45 години 57% през 2019г. През последната година на предходния анализиран период 2012г. лицата над 45 години са били 48%, което показва леко увеличение на безработните в тази възрастова група. Лицата на възраст от 30 до 45 години праз 2019г. са 30%, през 2012г. - 32%. Младите хора от 19 до 30 години през 2019г. са 12%, а тези през 2012г. - 17%, което е малък, но положителен спад на безработица във възрастовата група.

Таблица 16 - Безработица в община Каспичан по образование за 2013-2019г.

Образование	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Висше	14	13	17	15	15	16	11
Средно в т.ч средно професионално	307	284	262	191	170	132	122
Основно	102	120	127	86	81	56	57
Начално и по-ниско	245	306	279	180	166	117	118
Общо	668	723	685	472	432	321	308

Източник: Дирекция „Бюро по труда“

През 2019г. безработните лица с висше образование са били около 3%, а през 2012г. - 2%. Лицата със средно и средно специално образование през 2019г. са около 39%, като процента през 2012г. е също 39%. Безработните с основно образование през 2019г. са почти 18 %, като през 2012г. процента е бил същия 18%. Лицата с начално и по-ниско образование

през 2019г. е 38%, а през 2012г. – 41%. В обобщен план през двата анализирани периода по вид образование се запазва почти еднакво съотношение.

2.3.3. Образование

Образователната система в община Каспичан се състои от четири училища и шест детски градини. Училищната структура и мрежа е съобразена с действащите законови и подзаконови документи и нормативи и с местните, държавните и европейски стратегии за развитие на образованието.

Таблица 17 - Училища, учители и учащи се в община Каспичан 2013 – 2019г.

Учебни години	**2013/2014**	**2014/2015**	**2015/2016**	**2016/2017**	**2017/2018**	**2018/2019**
Брой училища	4	4	4	4	4	4
Брой учители	80.5	81.5	79.5	75	74	77
Брой ученици	751	674	641	612	580	576

Източник: Община Каспичан

До края на учебната 2010/2011г. училищата в община Каспичан са били 6, като през учебната 2011/2012г. по Национална програма „Оптимизация на училищната мрежа“ се закриват тези началните училища в с. Златна нива и с. Косово. Децата от училищата са насочени съответно тези от с. Косово в с. Марково, а децата от с. Златна нива в гр. Плиска. Към периода на анализа 2013 – 2019г. училищата са 4 на брой, които са:

1. СУ „Панайот Волов“ град Каспичан;
2. ОУ „Св. П. Хилендарски“ град Плиска;
3. ОУ „Христо Ботев“ село Каспичан;
4. ОУ „П. Славейков“ село Марково.;

Учителите независимо, че училищата са намалели с две са се увеличили - през 2011г. са били 63-ма, а през 2019г. 77. Учениците имат видим спад като през 2011г. са били 750, а през 2019г. броя им намалява на 576. По цифрите в таблицата е видно, че тенденциозно децата в училищата намаляват, което е предпоставка за едно бъдещо закриване на още училища. С оглед на този факт е целесъобразно да се работи усилено в насока привличане на деца от съседни населени места и запазване на местните деца в училищата на територията на община Каспичан.

Таблица 18 - Детски градини в община Каспичан 2013 – 2019г.

Учебни години	**2013/2014**	**2014/2015**	**2015/2016**	**2016/2017**	**2017/2018**	**2018/2019**
Брой детски градини	6	6	6	6	6	6
Брой деца	235	195	188	226	185	212
Педагогически персонал в ДГ	22	43.5	98	90	40	19.25
Непедагогически персонал в ДГ	19	22	21	20	19	20.5

Източник: Община Каспичан

Детските градини на територията на община Каспичан са:

- ✓ ДГ „Снежанка“ град Каспичан;
- ✓ ДГ „Радост“ село Каспичан;
- ✓ ДГ „Детелина“ град Плиска;
- ✓ ДГ „Червената шапчица“ село Златна нива“;
- ✓ ДГ „Червената шапчица“ село Косово;
- ✓ ДГ „Ален мак“ село Марково;

През периода 2007г. – 2010г. броят на децата в детските градини е бил средно около 270 деца, като през 2011г. намалява на 247, а през 2013г. на 235 деца. През периода а 2013г.-2019г. средно броя на децата в детските градини е около 175 или с 56 по-малко за последните 7 години. Както и в училищата тенденцията е намаляване броя на децата в детските градини, което от една страна е демографски проблем, но има и социално-икономическо влияние.

2.3.4. Здравеопазване

На територията на община Каспичан няма Център за спешна медицинска помощ, като най-близкия такъв се намира на 5 км. в гр. Нови пазар. Няма лечебно заведение за болнична помощ.

На територията на община Каспичан работят следните лекарски практики /лични лекари/:

1. Д-р Атанас Янков гр. Каспичан – обслужва основно населените места: гр. Каспичан, с. Каспичан и с. Могила;

2. Д-р Красимира Дончева гр. Каспичан – обслужва основно населените места: гр. Каспичан и с. Марково. Работещ лекар в практиката е д-р Сияна Георгиева.

Лекарските практики в гр. Каспичан са ситуирани в общинска сграда на бивша Поликлиника на ул. „Тодор Петков“ № 2, която е модернизирана по проект „Пестим енергия за чиста околна среда - „Сграда със смесено предназначение за здравни и социални услуги“, приключен през 2017 год. Сградата е санирана и газифицирана.

3. Д-р Динко Динев гр. Плиска – обслужва основно населените места: гр. Плиска, с. Върбяне и с. Златна нива;

4. Д-р Милен Чолаков – регистрирана практика в гр. Шумен. Обслужва с. Марково и с. Косово;

Дентална медицина:

1. Д-р Иван Мартиньон - гр. Каспичан;

Специалисти, които работят по график на територията на община Каспичан:

1. Д-р Ганка Лазарова - Ендокринолог, извършва прегледи в гр. Каспичан на първи етаж /кабинет бивша детска консултация/ в общинска сграда на ул. “Тодор Петков“ № 2;

2. Д-р Пламен Пенчев – Стоматолог, извършва прегледи в гр. Каспичан в кабинет №11 на втория етаж в общинска сграда на ул. “Тодор Петков“ № 2;

3. Д-р Емилия Георгиева – Стоматолог, извършва прегледи в с. Марково на първи етаж в масивна сграда на ул. “Станьо Василев“ № 43;

4. Д-р Янка Димитрова – Офталмолог, извършва прегледи в гр. Каспичан в общинска сграда на ул. “Тодор Петков“ № 2;

5. Д-р Галина Христова – Офталмолог, извършва прегледи в гр. Каспичан на втория етаж в общинска сграда на ул. “Тодор Петков“ № 2;

6. Д-р Иваничка Семкова – Педиатър, извършва прегледи в гр. Каспичан на втория етаж в общинска сграда на ул. “Тодор Петков“ № 2;

7. Д-р Симона Дилчовска - Методиева – Стоматолог, извършва прегледи в гр. Плиска в общинска сграда на първия етаж на ул. “Успенска“ №1;

8. Д-р Емилия Пенева – Специалист детски болести, извършва прегледи в с. Каспичан в сграда общинска собственост на ул. “Мусала“ №11;

9. „ПЪРВА МЕДИКОДИАГНОСТИЧНА ЛАБОЛАТОРИЯ“ ООД извършва дейността си в гр. Каспичан на първи етаж в общинска сграда на ул. “Тодор Петков“ № 2.

Всички лекарски практики имат сключен договор за наем с общинска администрация Каспичан, който се заплаща редовно от задължените лица.

Липсата на други често посещавани специалисти в областите гинекология, вътрешни болести, кардиология, психиатрия и др. се обособява, като един от проблемите по отношение на медицинската помощ в общинския център и населените места в общината.

Към общинска администрация Каспичан функция „Здравеопазване“ са назначени 4 медицински сестри с място на работа, както следва**:**

1. Една медицинска сестра в Детска градина „Снежанка“ гр. Каспичан;

2. Една медицинска сестра в Средно училище „Панайот Волов“ гр. Каспичан;

3. Една медицинска сестра в с. Каспичан, обслужва Детска градина “Радост“ и Обединено училище „Христо Ботев“;

4. Една медицинска сестра в гр. Плиска, обслужва Детска градина „Детелина“, Обединено училище „Свети Паисий Хилендарски“ гр. Плиска и Детска градина „Червена Шапчица“ с. Златна нива.

Проблем е невъзможността за осигуряване на медицински специалисти на 8 часов работен ден във всички учебни заведения. С оглед на това Обединено училище „Пенчо Славейков“, Детска градина „Ален мак“ в с. Марково и Детска градина „Червена шапчица“ с. Косово се обслужват по график от горепосочените медицински сестри.

2.3.5. Социални дейности, услуги и социално включване

Община Каспичан има добре развита социална мрежа, която включва следните структури:

Дневен център за пълнолетни лица с увреждания с. Кюлевча функционира от 01.03.2009 г. и предоставя комплекс от социални услуги, свързани с извършване на рехабилитация, социално-правни консултации, образователно и професионално обучение и ориентиране, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване, организация на свободното време на хората с увреждания. Основен приоритет в дейността на Дневен център за пълнолетни лица с увреждания е предоставяне на качествени и разнообразни социални услуги и подкрепа за всички лица в неравностойно социално положение. Дневен център за пълнолетни лица с увреждания обслужва потребители от седем населени места и предоставя социалната услуга на територията на три общини - Каспичан, Шумен, Нови пазар. За целта разполага със специализиран транспорт позволяващ извозване на потребителите на услугата от населените места до Дневния център. За задоволяване потребностите на големият брой нуждаещи се лица значително надхвърлящи утвърдения капацитет от 30 лица с увреждания центъра разполага с материална база от 306 м2 разширена, чрез изграждане на дървена сглобяема къща с още 50 м2. Социалната услуга се предоставя

от квалифициран персонал включващ: директор, рехабилитатор, медицинска сестра, трудотерапевти, социални работници и други. Залата за физиотерапия е оборудвана с апаратура включваща: шведска стена; комбинират апарат за електротерапия и вакуум терапия; ултразвуков апарат; апарат за магнитотерапия; апарат за миостимулация на апотрофични мускули; лампа „Солукс"; апарат за йонофореза; електрическа бягаща пътека; велоергометър и механичен уред за раздвижване на раменна става. Трудотерапевтичните дейности включват: група за фолклорно творчество, театрална група, група за спортни изяви, кръжок по готварство и цветарство, кръжок по ръчно плетиво, работа с природни и изкуствени материали, обучение в компютърни умения, като освен груповата работа се работи и индивидуално с потребители на услугата. Социалната рехабилитация в центъра е насочена към преодоляване на социалната изолация и придобиване на социални умения за самостоятелен живот и справяне с всекидневни проблеми. Целта е да се подобри общуването и улесни бъдещата социализация и интегриране в обществото на хората с увреждания.

Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания „Слънце" гр. Каспичан е услуга, която осигурява място за живеене на деца разделени от своите родители. Тя предоставя временна грижа в уютна среда близа до семейната. Децата посещават детска градина и училище, всекидневно подготвят домашните си, хранят се и играят заедно, имат съседи и приятели, както във всяко семейство. Услуги: - Всяко дете получава услуги според неговите потребности, целящи да дадат тласък на потенциала му; - Насърчават се нестандартните умения, обсъждат се интересни теми и ги включваме към различни нужди на детето – физически, социални, интелектуални, естетически и културни; - Грижа за здравето, създаване и затвърждаване на санитарно-хигиенни навици. - Развиване и усъвършенстване на умението за самостоятелно пазаруване, бюджетиране и приготвяне на ястия; - Осигуряване на безопасна и стимулираща среда за развитие, осмисляне на свободното време, психологична подкрепа; - Стремеж да се увеличи информираността на детето, да се разбере, да се развие и насърчи таланта и уменията му; - Арт занимания; - Лятна академия; - Кулинарни вечери; - Спорт; - Грижа за цветята; Каузи: - Да се създаде безопасна среда, която стимулира социалното, емоционалното и физическото развитие на детето; - Децата отглеждани и възпитавани в атмосферата на домашен уют да имат възможност да разгърнат потенциала си и осъзнаят своята уникалност - Да се даде възможност на децата да имат модели на поведение, достойни за подражание; Удобства: Уникална материална база, отговаряща на възрастта и нуждите на децата: - уютни детски спални; - зали за игри; - съвременно оборудване; - приказна Арт къща; - физкултурен салон; - озеленен двор; - зимна градина; Капацитета на Центъра е 15 деца.

Център за социална рехабилитация и интеграция /ЦСРИ/ предоставя на потребителите комплекс от социални услуги, свързани с извършване на рехабилитация, социално-правни консултации, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване на деца и възрастни с увреждания. В ЦСРИ се предоставят дългосрочни и краткосрочни социални услуги съобразно утвърдено методическо ръководство. ЦСРИ гр. Каспичан е разкрит по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси", Схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Живот в общността", Договор:BG051PO001-5.2.13-0025-C0001.След приключване дейностите по проекта съгласно Заповед №РД 01-739/09.06.2014г. на Изпълнителния директор на Агенция за социална подпомагане считано от 01.11.2014г. услугата функционира като делегирана държавна дейност с капацитет 30 места.

Център за социална рехабилитация и интеграция е със седалище гр. Каспичан. Целеви групи: Социалната услуга ЦСРИ може да се предоставя на широк кръг потребители – деца и лица в риск от социално изключване, както и техните близки:

- деца и лица с различни видове увреждания, емоционално-поведенчески проблеми и девиантно поведение, нарушения в развитието;

- деца и лица с различни форми на зависимост;
- деца и лица жертви на различни форми на насилие и експлоатация;

Медицинска рехабилитация : Физиотерапия – физикалната терапия се извършва на база на апаратурата, с която разполага ЦСРИ. Лечебна физкултура - измерване обема на движение на ставите, тестване на възможностите за самообслужване, двигателни умения и масаж, пасивно раздвижване, активни упражнения, упражнения с и на уреди, за коригиране на стойката, подобряване силата и еластичността на мускулатурата на тялото, дихателни упражнения. Кабинетът по лечебна физкултура разполага с: уред за раздвижване на раменна става, шведска стена, велоергометър, масажна кушетка, приспособления за суспенсионна терапия и политерапия, тренировъчни уреди и приспособления, уреди за масаж. Логопедична рехабилитация: изследване на езиковата и звуковата страна при различни дефицити, терапия за корекция на плавността на речта.. Социална рехабилитация: работи се по индивидуални социални програми, изготвяне на лично дело на потребителя с първоначална оценка , социална оценка, индивидуален план за грижи, социален доклад, текуща оценка с оглед нивото на увреждания, умения и потребности на всяко лице. Трудотерапия: за формиране на битови и трудови навици. Индивидуална, групова и занимателна трудотерапия. Подобряване на фината моторика и логическото мислене. Развитие на творческите заложби. Психологична рехабилитация: изследване на психологичните процеси и структура на личността. Развитие на познавателните процеси и моделиране на поведението. Специфична методика – тестове, беседи, индивидуална работа, коректурни проби, тренинги и др. Работа със семейството. Индивидуална и групова работа във връзка с повишаване на самооценката, стимулиране на желание и мотивиране за социализация.

Домашен социален патронаж - комплекс от социални услуги, предоставяни в домовете на възрастни хора и хората с увреждания. Капацитета на услугата е 180 места. Чрез реализиране на проект BG051PO001-5.1.04-0109-C0001 „Създаване на звено за почасови услуги в домашна среда към Домашен социален патронаж – Каспичан“, с цел осигуряване на устойчивост към структурата на Домашен социален патронаж са включени две бройки „Социален асистент“, които предоставят услуги в домашна среда подпомагащи ежедневието на лица с увреждания и самотно живеещи възрастни хора с невъзможност за самообслужване.

На територията на община Каспичан е разширен обхвата на услугите предоставяни в домашна среда на хора с различни видове увреждания, по следните проекти:

Център за почасово предоставяне на услуги за социално включване в общността или в домашна среда - в гр. Каспичан се предоставят по часово специализирани социално – здравни услуги в „Център за почасово предоставяне на услуги за социално включване в общността или в домашна среда”, финансиран от община Каспичан. Центъра разполага със специализирано транспортно средство, предназначено за лица с увреждания.

Към м. януари 2019 год. потребителите ползващи услугите на горепосочения център са над 50 на брой. Същият развива дейност в част от сграда – публична общинска собственост, ремонтирана, обзаведена и оборудвана за нуждите на проекта – 52 кв.м. „Независим живот”. Обособени и ремонтирани четири помещения, съобразно спецификата на дейностите, които предоставя Центъра. След приключване на проекта, с цел продължаване на предоставяне на специализираните услуги, Общинска администрация работи в насока – разкриване на филиал към ЦСРИ.

Осигуряване на топъл обяд - на 01.08.2016 г. в Община Каспичан стартира изпълнението на проект „Осигуряване на топъл обяд в Община Каспичан“ - BG05FMOP001-3.002-00115-C01, по Операция BG05FMOP001-3.002 „Осигуряване на топъл обяд – 2016-220” по Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица в България.

Целта на проекта е да се осигури топъл обяд на хора в неравностойно положение, реализацията на този проект е част от целенасочената социална политика, която Община Каспичан развива в подкрепа на хората, живеещи в материално лишение и в риск от социална изолация.

Предоставяне на патронажна грижа на територията на община Каспичан и община Венец - на 01.09.2019г. стартира проект „Предоставяне на патронажна грижа на територията на Община Каспичан и Община Венец". Проектът е на обща стойност 166 569,44 лв. и със срок на изпълнение до 01.09.2020 г. Почасовите мобилни интегрирани здравно-социални услуги ще се предоставят за период от 12 месеца на общо 51 потребители /25 потребители от община Каспичан и 26 потребители от община Венец/ на базата на идентифицираните нужди на лицата от целевата група.

Чрез предоставяне на услугата „Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания – компонент 2" ще се осигури превенция на институционализацията на целевите групи, ще се подобри качеството им на живот и ще се подпомогнат възможностите им за независимост и за социално включване. Ще се разшири обхвата на ползваните услуги, като се осигури достъп не само до социални, но и до здравни услуги. Ще бъде осигурена непрекъснатост на ползване на услугата от потребителите.

2.3.6. Култура и културни дейности

Общинска администрация Каспичан ежегодно изготвя План за културните прояви, където са заложени прояви от международен, национален, регионален и местен характер.

Културни прояви с международно значение:

Международен конкурс „Майстори на шеговития разказ - Зевзек" провежда се в общинския център;

Културни прояви с национално значение:

Национален събор „Дни на предците", който се провежда на територията на НИАР „Плиска";

Културни прояви с регионално и местно значение:

- Международен ден на ромите – в населените места на територията на община Каспичан;
- Масова кръщавка на деца в Голямата базилика в гр. Плиска и събор посветен на покръстването на българите и Св. Цар Борис Михаил;
- Дни на моя град – провежда се в гр. Каспичан;
- Регионален фолклорен събор „Кирека пее и танцува"- провежда се в местността „Кирека";
- Фестивал на суджука и младото вино – провежда се в с. Кюлевча;

Всяка година се провеждат културни срещи между жителите на с. Кюлевча и с. Кулевча, Украйна, които са побратимени.

Освен посочените културни прояви културния календар на община Каспичан е богат на мероприятия, които са финансирани в голяма част от общинския бюджет.

За запазването и развитието на културните традиции основна роля има дейността на читалищата в община Каспичан:

- ✓ НЧ „Пробуда – 1928" гр. Каспичан – Художествена самодейност е обособена в следния състав: Фолклорен танцов състав „Настроение"- големи, фолклорен танцов състав „Настроение"- юноши, фолклорен танцов състав „Хоп-Троп" – деца, фолклорен танцов състав „Каспичански ритми", вокална група „Чучулига", вокална група „Славейче", певческа фолклорна група „Кехлибарена огърлица", вокално студио „Звездици" и любителски театрален състав. Читалището има богата културна

програма всяка година, като съставите активно участват в мероприятия както на местно, регионално, национално и международно ниво.

- ✓ НЧ „Христо Ботев – 1892“ с. Марково – Читалището има библиотечен фонд с общ брой на книгите 5 121. Мероприятията, които провежда читалището са предимно свързани с националните празници и се провеждат на територията на с. Марково.
- ✓ НЧ „Просвета – 1911“ гр. Плиска – Художествена самодейност е обособена в следните състави: Детски танцов състав “Здравец“, Клуб за народни хора и танци „Розета“, Детска певческа група „Плисковче“, Група за възстановка на народни обичаи. Съставите имат участия основно на местно ниво, но част от тях се представят и на национално и регионално ниво. Читалището организира културната дейност и участва активно в организацията на художествената част за празника на гр. Плиска – 2 май, 24 май, Великден, Коледно-новогодишен концерт. Читалището разполага с богат и разнообразен библиотечен фонд – 11 250 книги.
- ✓ НЧ „Освобождение – 1904“ кв. Калугерица – Художествена самодейност е обособена в следния състав: детско-музикално драматична група „Звънчета“, която се състои от 7 деца, Лазарска фолклорна група, спортна група по тенис на маса, в която са включени 12 младежи. Библиотеката към читалището разполага с фонд – 3 337 книги. Читалището отбелязва всички национални празници.
- ✓ НЧ „Каменен стълб – 1888“ с. Кюлевча – Художествена самодейност е обособена в следния състав: група за автентичен фолклор „Кюлевченски напеви“, Македонски квартет „Сестри Стойневи“, Мъжка певческа група „Коледари“ и танцова група Лазарки“. Библиотеката разполага с фонд от 10 249 книги.
- ✓ НЧ „Васил Левски - 1927“ с. Златна нива – Художествена самодейност е обособена в следния състав: Фолклорна група „Вечна младост“. Групата освен участие на местно ниво е имала и такива на регионално и национално. Читалището отбелязва всички национални празници. Характерна проява е празника на селото под надслов „Зърното, брашното и хляба“.
- ✓ НЧ „Просвета – 1874“ с. Могила – Художествена самодейност е обособена в следния състав: Фолклорна група с. Могила участва, както на празници в селото, така и на други такива в различни населени места на територията на община Каспичан и извън нея. Отбелязват се всички национални празници. Има функционираща библиотека.
- ✓ НЧ „Христо Ботев - 1896“ с. Каспичан – Читалището няма самодейни групи, но има много богата програма за мероприятия, които са национални честванията, местни мероприятия, участия в различни прояви с културен характер и др. Библиотеката има наличен фонд – 17 721 книги. Характерно мероприятие за читалището е „Ден на българската кухня“.
- ✓ НЧ „Васил Левски – 1924“ с. Върбяне – Художествена самодейност е обособена в следните състави: Фолклорна женска група „Черно и бяло“ с повече от 20 годишна история и отскоро сформираното танцово студио „Па Денс“. Читалището отбелязва всички национални празници. С голям интерес и подготовка се провежда Фестивала на плодородието.
- ✓ НЧ „Христо Жечев Косовски - 1962“ –Читалището през ноември 2019г. започва да развива дейност, като отчита пет мероприятия провели се само на територията на с. Косово.

2.3.7. Младежки дейности и спорт

Младежите на територията на община Каспичан се насърчават да извършват съвместни дейности с общинска администрация, кметства, училища, детски градини и читалища съобразени с годишните им планове и културни календари. Младежкия обмен между организациите в населените места на територията на общината е от съществено

значение за решаване навременно на възникнали проблеми. Доброволческите инициативи със социална и екологична насоченост са важна част от дейността на младежите. В обществения живот е важно да се стимулират и подпомагат младите хора в художествената самодейност. Да се подкрепят желанията и възможностите за участие в общински, регионални, национални, международни прояви, конкурси, фестивали и други мероприятия. Младежката борса за идеи „Ние избираме бъдещето си“ цели създаване на ефективни връзки и насърчаване на сътрудничеството между работодателите, учебните заведения и Дирекция „Бюро по труда“ във връзка с преодоляване на младежката безработица.

На територията на община Каспичан развиват дейност следните спортни клубове:

- ✓ Спортен клуб „Моделист“ – Каспичан, развива дейността си от 70-те години на миналия век. Отборът е водещ в страната и Европа и е носител на много национални, европейски и световни отличия
- ✓ Спортен клуб по хандбал „Локомотив“ – Каспичан, развива дейността си от 1994г. в четири възрастови групи
- ✓ Футболен клуб „Локомотив“ – Каспичан, с отбори деца и възрастни
- ✓ Футболен клуб „Локомотив – 2008“ Каспичан, с отбори деца и възрастни
- ✓ Спортен клуб „Здравец“ – възрастни хора

В СУ „П.Волов“ гр. Каспичан има създаден младежки противопожарен отряд, който участва в междуобщински кръг на състезанието „Млад огнеборец“. В отряда огнеборците преминават теоретична и практическа подготовка в областта на противопожарната безопасност, провеждат тренировъчна и спортно-състезателна безопасност.

Изводи:

- Естественият прираст е отрицателен;
- Постепенно обезлюдяване на населените места;
- Намаляване на хората в трудоспособна и под трудоспособна възраст;
- По-високи възнаграждения спрямо областта;
- Намаляващ брой ученици;
- Недостиг на лекарски кадри;
- Добра образователна структура на населението.
- Много добре развита социална инфраструктура.

2.4. ИНФРАСТРУКТУРНОТО РАЗВИТИЕ, СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА

2.4.1. Транспортно-комуникационна система

Територията на община Каспичан се обслужва от автомобилен транспорт. Чрез него се осъществяват производствените връзки и гражданските пътувания между населените места. Пътната мрежа на територията на общината е разделена на Републиканска пътна мрежа и Общинска пътна мрежа, осигуряващи връзки на населението от общината до областния център - град Шумен и до по-големите градове /София, Пловдив, Варна, Бургас, Русе/.

Община Каспичан има добри транспортни връзки със съседните общини и големите центрове в североизточна България.

На територията на общината са изградени общо **100,74 км.** пътна мрежа, от които първи клас **10,5 км.**, третокласна пътна мрежа **53,32 км.** и **36,92 км.** общински пътища.

Списък на общинските пътища на територията на община Каспичан

- SHU1080 20056 /1. 2/ Каспичан - Граница общ (Каспичан - Нови пазар) - Енево - Нови пазар

- SHU1082 20059 /III - 2007 / Плиска - Върбяне - Граница общ.(Каспичан - Нови пазар) – Правенци
- SHU1083 20063 /III - 2007/ Плиска - археологически резерват Плиска
- SHU1111 20061 (1) /III - 701 /Нови пазар - Граница общ.(Нови пазар - Каспичан) - Плиска / III - 2007/
- VAR1210 20054 /III - 731, Черноок - Блъсково /Градинарово - Снежина -1 раница общ. (Провадия - Каспичан) - Марково / III - 2082/
- SHU2081 20058 /SHU1080/Каспичан - жп гара Каспичан - Могила-/III - 2082/

2.4.2. Трасета и съоръжения. Технически параметри на електроснабдителна, водоснабдителна, канализационна, газопроводна, далекосъобщителна и други мрежи

По степен на благоустроеност, населените места имат сходни характеристики - всички са електрифицирани и водоснабдени. В четири от тях е частично подменено осветлението с енергоспестяващи осветителни тела. Сравнима е и благоустроеността на уличната мрежа - с трайна настилка са само централните улици, останалите са тип «макадам» и моментното им състояние е изключително лошо. Състоянието на междуселищните пътища сравнително добро.

2.4.3. Електроснабдителна мрежа

През територията на Община Каспичан преминават въздушни електропреносни линии (ВЕЛ): ВЕЛ 400 kV “Отечество” с приблизителна дължина 7,4км., ВЕЛ 220 kV “Волов” с приблизителна дължина 9,3км., ВЕЛ 220 kV “Коларов” с приблизителна дължина 9,3км., ВЕЛ 110 kV “Плиска” с дължина 4,3км., ВЕЛ 110 kV „Зайчино” с дължина 5,2 км, ВЕЛ 110 kV „Ахинора” с дължина 2,25км и ВЕЛ „Иглика“ /разположена северозападно от селата Златна нива и Върбяне“/ с дължина 5 км. Изградени са от желязо-решетъчни (ЖР) стълбове, изолатори, проводници АСО и мълниезащитно стоманено въже.

Широчината на сервитутната ивица на ВЕЛ 110 – 400 kV съгласно Наредба 16 за сервитутите на енергийните обекти е както следва:

- При трасе през населени места и селищни образувания: хоризонталното разстояние между крайните проводници при максимално отклонение, плюс:
  -8m за ВЕ 110 kV, по 4 m от двете страни;
  -12m за ВЕ 220 kV, по 6 m от двете страни;
  -18 m за ВЕ 400 kV, по 9 m от двете страни.
- При трасе в земеделски земи - хоризонталното разстояние между крайните проводници при максимално отклонение плюс 6 m, по 3 m от двете страни.
- При трасе в земи от горския фонд, просеки с широчина: В нискостеблени насаждения с височина до 4 m: - хоризонталното разстояние между крайните проводници плюс 6 m, по 3 m от двете страни.
- При трасе на ВЛ през паркове, зелени зони и други ценни насаждения - намалена широчина на просеката до хоризонталното разстояние между проводниците при най-голямото им отклонение плюс 6 m, по 3 m от двете страни.

  Или за конкретните ВЕЛ на територията на Община Каспичан:
  - За ВЕЛ 110 kV „Ахинора”- ивица с широчина 40 метра по 20 метра от двете страни на оста (за ос се приема линията свързваща геометричните центрове на основите на два съседни стълба), както са нанесени в по-старите КВС.
  - За ВЕЛ 110 kV “Плиска” - ивица с широчина 50 метра по 25 метра от двете страни на оста

- ВЕЛ 110 kV „Зайчино” - ивица с широчина 50 метра по 25 метра от двете страни на оста.
- За ВЕЛ 220 kV “Волов” - ивица с широчина 60 метра по 30 метра от двете страни на оста.
- ВЕЛ 220 kV “Коларов” - ивица с широчина 60 метра по 30 метра от двете страни на оста.
- За ВЕЛ 400 kV “Отечество” - ивица с широчина 80 метра по 40 метра от двете страни на оста.
- ВЕЛ „Иглика“ - ивица с широчина 50 метра по 25 метра от двете страни на оста

Всички населени места в общината са електроснабдени. От изградените електропроводна и електроразпределителна мрежа 80% е въздушна и 20% - подземна. Инсталираната мощност е с голям резерв и в момента подстанциите работят с около 20% от капацитета си.

На територията на община Каспичан, в имот, попадащ в землището на с Каспичан, с кадастрален номер 36590.32.40, се намира подстанция (п/ст) “Каспичан”. Подстанция „Каспичан“ е в експлоатация от 1963г. и служи за преобразуване на електрическата енергия и разполага с два силови трансформатора 110/20 kV; 25 MVA.

Таблица 19 - Електроснабдителна система в Община Каспичан - подаваната мощност от електрическите подстанции към всяко от населените места

Населени места	**Подстанции /бр./**	**Ел. проводи СН /км/**	**ТП /бр./**	**ТП /kVA/**
Върбяне	0	29	3	750
Зл.нива	0	10	4	1000
гр. Каспичан	0	25	19	4750
с. Каспичан	0	3,5	5	1250
Калугерица	0	3,2	4	1000
Косово	0	3	5	1250
Кюлевча	0	3,5	7	1750
Марково	0	24	7	1750
Могила	0	4	4	1000
Плиска	0	21	7	1750

Източник: ЕНЕРГО-ПРО Мрежи АД

Допустимото натоварване на подстанция Каспичан, която електроснабдява територията на общината е 6 mW. Понастоящем общата подавана мощност за селищната система на общината е 2.70 mW.

Таблица 20 - Подавана мощност от подстанция Каспичан към отделните населени места

Населени места	**Подавана мощност**
Гр. Каспичан /общо/	1.20 mW
- гр. Каспичан: - каб.1	0.28 mW
- гр. Каспичан - каб.2	0.52 mW
- гр. Каспичан -звезда	0.40 mW
с. Могила	0.15 mW
с . Каспичан	0.25 mW

с. Марково	0.10 mW
с. Косово	0.05 mW
кв. Калугерица	0.05 mW
с. Върбяне	0.10 mW
с. Златна нива	0.30 mW
с. Кюлевча	0.20 mW
гр. Плиска	0.30 mW

За общинския център няма изградено резервно електрозахранване. В процес на проектиране е разрастването на северната промишлена зона на град Каспичан. В тази връзка е необходимо да се изгради нов трафопост за покриване на новите промишлени нужди.

В населените места електропреностната мрежа е амортизирана и се нуждае от цялостна подмяна. При влошаване на климатичните условия често възникват аварии. Има резки спадове в напрежението на подаваната ел. енергия. Енергоизточниците са от електроенергия, твърди горива (дърва, въглища) и природен газ.

Община Каспичан има значителен потенциал за по-широко използване на ВЕИ. Природните условия са подходящи за използване на слънчева енергия за производство на електроенергия, има възможности за разполагане на слънчеви и фотоволтаични инсталации.

2.4.4. Водоснабдителна и канализационна мрежа.

На територията на Община Каспичан се намира част от Напоителна система “Виница”, която включва: открити канали и дюкери - 8 км, помпени станции – 6 бр., изравнители – 3 бр.

Горепосочените съоръжения се намират в землищата на гр. Плиска, с. Златна нива, с. Върбяне и село Каспичан. В момента съоръженията не съществуват. На много места се използва питейна вода за напояване.

На територията на община Каспичан задоволяването на питейно-битовите нужди на населението и осигуряването на необходимия воден капацитет за промишлени и стопански нужди се осъществява основно от “ВиК” ООД – Шумен. Малка част от промишлените нужди се задоволяват посредством собствени водоизточници. Водните количества се осигуряват от местни водоизточници.

За периода 2013-2020 г. се отчита намаляване обема на подаваните водни количества към населените места в следствие на намаляване броя на населението и извършените инвестиции за подмяна на съществуващите водопроводи.

Около 46% от подаваните водни количества са насочени към общинския център гр. Каспичан. Отчитат се големи загуби на водни количества, като от подадената вода, полезно използвани са едва 42%.

Изградена канализация има само в град Каспичан, която не включва квартал Калугерица. Във всички останали селища се използват септични ями.

2.4.5. Пречистване на отпадъчните води

Липсват пречиствателни съоръжения за отпадните води, което е причина за безконтролното изпускане на замърсени води в почвата и реките и причинява замърсявания на околната среда. Изработен е технически проект “Реконструкция и изграждане на водопроводна и канализационна инфраструктура и пречиствателна станция на отпадни води в гр. Каспичан, община Каспичан, област Шумен“, който се до момента не е реализиран.

Анализ на данните от мониторинга на подземни и повърхностни води показва, че няма

съществени отклонения от характерното състояние на водните обекти.

Подземните води в общината се характеризират с благоприятни хидрохимични показатели, което ги прави годни за битово и промишлено водоснабдяване и за напояване. Липсата на развита хидромелиоративна мрежа ги прави основен източник за напояване и повишава значението на опазването им от замърсители.

Възможностите за рационално използване на водните ресурси в общината са свързани с необходимостта от:

- реконструкция и модернизация на водоснабдителните мрежи в населените места и на съществуващите водовземни съоръжения;
- по-пълното използване на проектния капацитет на тези съоръжения (в момента не повече от 1/3 от изградените тръбни кладенци работят с проектния си капацитет);
- изграждане на нови вододобивни съоръжения при доказана необходимост;
- почистване на речните легла;
- разработване и реализация на нова водостопанска схема за интегрирано управление на водните ресурси в общината, което ще реши водните проблеми на някои населени места с недостиг на питейни води и води за напояване.

2.4.5. Газопроводна мрежа

През територията на общината преминава основен газопровод, чрез който са газифицирани предприятията „Рока България“АД, „ЗГП-България“АД, „Велпа“ООД, „Айсис”ООД, Центъра за настаняване от семеен тип за деца без увреждания „Слънце”, ДГ “Снежанка“, СУ„П.Волов“, Общинска администрация, НЧ „Пробуда 1928“, Център за работа с деца, Сграда със смесено предназначение (бивша поликлиника), както и част от жилищните сгради в град Каспичан.

Към момента на територията на община Каспичан има изградена газоразпределителна мрежа (ГРМ) и прилежащи съоръжения, които функционират с налягане 6 бара, съобразно възприетата технология. Захранващия газопровод води началото си от съществуващ газопровод на „Рока България” АД, и е изграден от стоманена тръба в точката на присъединяване и полиетиленови тръби висока плътност с работно налягане 6 бара. В началото на захранващия газопровод е изградена газоизмервателна станция и кранов възел, където се извършва измерване на количествата природен газ преминали към газоразпределителната мрежа на гр. Каспичан. Фактическото захранване с природен газ се извършва през ГРС „Нови пазар” съоръжение част от преносната мрежа на „Булгартрансгаз” ЕАД.

ГРМ в урбанизираната територия е изградена от полиетиленови тръби висока плътност и стоманени тръби представляващи връзка към съоръженията за присъединяване. Като системни съоръжения към мрежата са изградени надземни, линейни кранови възли. Захранването на потребителите се извършва чрез присъединяване на индивидуалните газови инсталации към газорегулаторни и измервателни табла. Общата дължина на изградената до момента ГРМ на територията на община Каспичан, възлиза на 5646 м.

Изработена е Специализирана план-схема за газификация на гр. Каспичан, изградената до този момент ГРМ и бъдещи трасета на газопроводи в урбанизираната територия .

2.4.6. Далекосъобщения и други мрежи

Всички населени места в общината са телефонизирани и включени в Националната система за автоматично набиране. Община Каспичан има цифрова телефонна централа. Във всички населени места има покритие на мобилните оператори. В община Каспичан има доставчици на сателитни цифрови телевизии.

На територията на Община Каспичан са разположени участъци от подземни кабелни

линии, част от Единната електронна съобщителна мрежа /ЕЕСМ/ както следва:

- **Оптична кабелна линия /ОКЛ/, свързваща областна администрация Шумен с Областна администрация Добрич.**

ОКЛ е изградена с оптичен кабел /ОК/ с 24 оптични влакна в защитна HDPE тръба, положена в изкоп. Трасето на кабелната линия със сервитутната си ивица се намира отляво в обхвата на път I-2 (о.п. Шумен Девня), като започва от границата с Община Шумен, преминава през град Каспичан и достига границата с Община Нови Пазар.

Защитната HDPE тръба е част от подземна тръбна мрежа , изградена през 2004 г.с изпълнение на строеж „Подземна тръбна мрежа за оптична свързаност с изтегляне на оптичен кабел на Мобилтел АД и въведена в експлоатация с Разрешение за ползване от 12.2004 г.

ОК е изтеглен през 2010 г. с изпълнение на строеж „Оптично кабелно трасе“ на Националната мрежа за държавната администрация между Нови Пазар- Шумен – Търговище – Разград – Русе – Велико Търново – Севлиево -Ловеч – Плевен – Монтана – Враца с Възложител МС и въведен в експлоатация след издадено разрешение от 05.2010 г.

- **Междуселищна двукабелна съобщителна линия с направление Ветрино- Шумен**, съсобственост между БТК ЕАД и Държвана агенция електронно управление /ДАЕУ/, изградена с кабел тип МКСАБ 4х4х1,2 – отляво /посока за гр. Нови пазар/ на път I-2 (о.п. Шумен Девня)

2.4.7. Пътна и железопътна мрежа (класификация и състояние)

Община Каспичан заема изключително важно стратегическо положение в Североизточна България. Общинският център град Каспичан се намира на около 70 км от големият морски град и пристанищен център Варна, на 65 км от най близкото летище и на 120 км средно от двете големи дунавски пристанища Русе и Силистра. Железопътната гара Каспичан е важен комуникативен и транспортен възел в Североизточна България. Градът е възникнал през 1866 г. като жп станция Шумен на първата жп линия Русе-Варна. През територията на Община Каспичан преминава трасето на автомагистрала Хемус, свързваща Варна със София. Ж.п. гара Каспичан е важен транспортен възел и пресечна точка на две основни ж.п. линии: София - Варна и Русе - Варна като по този начин се осъществява транспортната ж.п. връзка между Черно море (пристанище Варна) и басейна на р.Дунав (пристанище Русе). Пътната мрежа е добре развита, като общината има добра връзка със съседните общини и големите центрове в североизточна България, но състоянието на пътищата в по-голямата си част е много лошо. На територията на общината са изградени общо 100,740 км пътна мрежа, които първи клас 10,5 км. 53,32 - третокласна пътна мрежа и останалите общински пътища.

Таблица 21 - Състояние на Републиканската пътна мрежа на територията на Община Каспичан

Път №	Наименование на Републикански път	от км.	до км.	Добро	Средно	Лошо
А-2	"София - Ботевград - Шумен - Девня - Варна"	357+177	362+600	5,423		
		362+600	363+100	0,500		
		363+320	364+000	0,680		
За АМ				6,603	0,000	0,000
I - 2	"Граница Румъния - Русе - Цар Калоян - о.п. Разград - о.п. Шумен- Девня - Варна"	130+046			0,354	
		130+400	134+800	4,400		
				4,400	0,354	0,000
пътни връзки			0,100		0,100	
За пътища 1-ви клас				4,400	0,100	0,000
III-2006	(о.п. Шумен - Девня) Мътница - Мадара - Каспичан(о.п. Шумен - Девня)	84000,000	13+843	5,843		
		13+843	14+500		0,657	
				5,843	0,657	0,000

Ш-2007	(о.п. Шумен-Девня) Каспичан - Плиска - Златна нива	0+000	6+427	6,427		
		6+427	10+747		4,320	
				6,427	4,320	0,000
III-2082	Провадия - Кривия - Равна- Неново - Косово - Марково - Кюлевча - Мадара	17+500	27+000		9,500	
		27+000	29+000			2,000
		29+000	38+536		9,536	
				0,000	19,036	2,000
Ш-7003	(о.п. Дулово- о.п. Шумен)- Пристое - Каолиново - Лятно - Долина - Лиси връх - Войвода - Избул - Вървбяне - Златна нива - Царев брод - о.п. Шумен	30+600	39+600	9,000		
				9,000	0,000	0,000
За пътища III-ти клас				21,270	24,013	2,000

Таблица 22 - Населени места и улици, по които преминават републиканска пътна мрежа на територията на Община Каспичан

Път №	**Наименование на пътя**	**Населено място**	**от км.**	**до км.**	**дължина**	**Наименование на улицата**
III-2006	(о.п.Шумен - Девня) Мътница - Мадара – Каспичан (о.п. Шумен - Девня)	гр. Каспичан	11+632	13+843	2,211	ул. "Мадарски конник"
						ул. "Ал. Стамболийски"
		гр. Каспичан	0+000	0+508	0,508	ул. "Плиска"
III-2007	(о.п. Шумен-Девня) Каспичан - Плиска - Злата нива	гр. Плиска	5+007	6+427	1 420	ул. "Хан Омуртаг"
						ул."Георги Ванков"
						ул."Пейо К. Яворов"
						ул. "Цар Симеон"
						ул. "Тодор Петков"
III-2082	Провадия - Кривия - Равна - Неново - Косово - Марково - Кюлевча - Мадара	с Кюлевча	34+498	36+046	1,548	ум. "Васил Коларов"
III-7003	(о.п. Дулово- о.п. Шумен) - Пристое - Каолиново - Лятно - Долина - Лиси връх-Войвода-Избул-Вървбяне-Златна нива-Царев брод - о.п. Шумен	с. Вървбяне	33+855	34+559	0,704	ул."Георги Димитров"
		с. Златна нива	35+700	36+942	1,242	ул. "Хан Омуртаг"
						ул. "Петър Берон"

Таблица 23 - Републиканска пътна мрежа на територията на Община Каспичан

Наименование на показателите		**КЛАСИФИКАЦИЯ НА ПЪТИЩА**					**Пътни вр. при възли на крс.**	**ОБЩО**
		АМ	**I клас**	**II клас**	**III клас**	**IV клас**		
Степен на изграждане на пътищата								0,0000
пътища с настилка	км	6,603	4,754	0,000	47,283	0,000	0,100	58,740
пътища без настилка	км							0,000
Всичко пътища :	км	6,603	4,754		47,283		0,100	58,740
Състояние на настилката								0,000
добро	км	6,603	4,400		21,270			26,063
средно	км		0,354		24,013		0,100	22,277
лошо	км				2,000			10,400

Всичко:	км	6,603	4,754	0,000	47,283	0,000	0,100	58,740
Пътища по вид настилка								0,000
асфалтобетон на	км	6,603	4,754	0,000	47,283		0,100	58,740
Всичко :	км	6,603	4,754	0,000	47,283		0,100	58,740

Таблица 24 - Общинска пътна мрежа на територията на Община Каспичан, по които преминават улици IV клас

№ на път	Наименование на пътя	Участък	Населено място	Име на улица
SHU 1080	/I-2/ КАСПИЧАН – ГРАНИЦА ОБЩИНА (КАСПИЧАН – НОВИ ПАЗАР) - ЕНЕВО – НОВИ ПАЗАР – /I–2/	от км.0+000 до км. 1+000	гр. Каспичан	ул. „Александър Стамболийски“
SHU 2081	/SHU 1080/ КАСПИЧАН – ЖП ГАРА КАСПИЧАН – МОГИЛА – /III–2082/	от км.0+000 до км. 19+710	гр. Каспичан с. Каспичан с. Могила	ул. „Мадарски конник“ ул. „Димитър Благоев“ ул. „9-ти май“ ул. „Цар Асен“
SHU 1082	/III - 2007/ ПЛИСКА – ВЪРБЯНЕ – ГРАНИЦА ОБЩИНА (КАСПИЧАН НОВИ ПАЗАР) – ПРАВЕНЦИ	от км.0+500 до км. 5+550	гр. Плиска с. Върбяне	ул. „Цар Самуил“ ул. „Александър Стамболийски“ ул. „Димитър Благоев“ ул. „Георги Димитров“
SHU 1083	/III - 2007/ ПЛИСКА – АРХ. РЕЗЕРВАТ ПЛИСКА	от км.0+000 до км. 2+940	гр. Плиска	ул. „Хан Крум“
SHU 1111	/III - 701/ НОВИ ПАЗАР – ГРАНИЦА ОБЩИНА (НОВИ ПАЗАР – КАСПИЧАН) – ПЛИСКА – /III–2007/	от км.5+500 до км. 8+500	гр. Плиска	ул. „Цар Борис I“
VAR 1210	/III – 731, ЧЕРНООК - БЛЪСКОВО/ - ГРАДИНАРОВО – СНЕЖИНА – ГРАНИЦА ОБЩИНА (ПРОВАДИЯ – КАСПИЧАН) – МАРКОВО /III–2082/	от км.20+910 до км. 23+920	с. Марково	ул. „Станьо Василев“

На територията на общината са изградени общо 100,74 км. пътна мрежа, от които първи клас 10,5 км., третокласна пътна мрежа 53,32 км. и 36,92 км. общински пътища.
Общинските пътища на територията на община Каспичан са:
- SHU1080 20056 /I-2/ Каспичан - Граница общ (Каспичан - Нови пазар) - Енево - Нови пазар
- SHU1082 20059 /III - 2007 / Плиска - Върбяне - Граница общ.(Каспичан - Нови пазар) – Правенци
- SHU1083 20063 /III - 2007/ Плиска – археологически резерват Плиска
- SHU1111 20061 (1) /III - 701 /Нови пазар - Граница общ.(Нови пазар - Каспичан) - Плиска / III - 2007/
- VAR1210 20054 /III - 731, Черноок - Блъсково /Градинарово - Снежина -1 раница общ. (Провадия - Каспичан) - Марково / III - 2082/
- SHU2081 20058 /SHU1080/Каспичан - жп гара Каспичан - Могила-/III - 2082/

Категоризацията на жп линията, преминаваща през територията на Община Каспичан,

съгласно „Наредба за категоризация на железопътните линии в Република България, включени в железопътната инфраструктура, и закриване на отделни линии или участъци от линии“, е железопътна линия I категория.

Класификация на жп линията, преминаваща през територията на община Каспичан, съгласно Нормативната уредба на ДП „НК ЖИ” по товаронапражение е V ти клас.

Дължината на железопътната мрежа на територията на община Каспичан е както следва:

- По втора главна жп. линия София - Варна от км 453+481 до км 470+464 с дължина 16,983 км.
- По девета главна жп линия Русе - Каспичан от км 124+518 до км 136+138 е дължина 11,620 км.
- По жп линията Каспичан — Нови пазар от км 0+000 до км 2+020 е дължина 2,020 км.

На територията на общината са разположени 5 броя прелези, както следва:

- По втора жп. линия на км 460+620 и на км 466+310 в междугарието Каспичан - Провадия.

По девета жп. линия на км 125+403 и 125+825 в междугарието Хитрино - Плиска и на км 130+380 в междугарието Плиска - Каспичан.

В обсега на общината се намират гара Каспичан (км 459+400 по II-ра жп линия и 137+470 по IX-та жп линия), Плиска (км 129+870 по IX-та жп линия) и спирките Калугерица (км 455+364 по II-ра жп линия) и Златка нива (км 125+706 по IX жп линия).

Техническото състояние на релсо-траверсовата скара е добро и гарантира заложените в графика за движение на влаковете скорости.

На територията на община Каспичан се намират участъци от 2-ра основна железопътна линия София - Мездра - Горна Оряховица - Каспичан - Синдел - Варна и 9-та основна железопътна линия Русе разпределителна - Каспичан.

- От 2-ра основна железопътна линия са междугарията Мадара-Калугерица (частично), Калугерица- Каспичан (цялото) и Каспичан-Невша (частично),
- От 9-та основна железопътна линия са междугарията Хитрино-Плиска (частично) и Плиска- Каспичан (цялото).

ДП НКЖИ проекти се предвижда следната бъдеща реализация до 2022 година:

- за жп линията Русе-Каспичан-Варна, част от която се намира на територията на Община Каспичан, е разработен технически проект за възстановяване на проектните параметри, който не предвижда напускане на границите на поземлените имоти по съществуващото жп трасе;
- предстои инсталиране на оптичен кабел от жп гара Каспичан до жп гара Русе.

Изводи:

Лошо състояние на уличната мрежа. В селата асфалтирани са основно главните улици, като останалите са с трошено каменна настилка.

Лошо състояние на водоснабдителната мрежа, водещи до огромни загуби на питейна вода.

Поливните системи са ликвидирани и към настоящия момент няма поливни площи на територията на Община Каспичан.

Канализация има изградена само в град Каспичан. Има изготвен Технически проект за изграждане на такава и за кв. Калугерица и Прединвестиционни проучвания за град Плиска.

Няма изградени съоръжения за пречистване на отпадните води за населените места. Има изготвен Технически проект за изграждане на ПСОВ за град Каспичан, вкл. кв. Калугерица и село Каспичан и Прединвестиционни проучвания за ПСОВ град Плиска.

2.5. ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ И РИСКОВЕ.

2.5.1. Атмосферен въздух

Атмосферният въздух е елемент на околната среда, който оказва пряко и косвено въздействие върху здравословното състояние на човека. Атмосферното замърсяване е проблем на модерното общество, актуален най-вече за големите градове и индустриалните райони.

Качеството на въздуха е последица от комбинираното действие на много и разнообразни фактори. Метеорологичните характеристики въздействат пряко върху разпространението на замърсителите в атмосферния въздух.

Нивото на замърсяване на въздуха се определя както от количеството емисии от различни източници, така и от характера на разсейването им в атмосферата.

На територията на Община Каспичан няма постоянни режимни пунктове за определяне на качеството на атмосферния въздух. Извършват се епизодични измервания чрез мобилна автоматична станция на Регионална лаборатория – гр. Варна към ИАОС – гр. София, оборудвана с автоматични монитори за въглероден оксид (CO), серен диоксид (CO2), азотни оксиди (NOx), озон (O3) и фини прахови частици – ФПЧ10 (с големина на частиците под 10 mm).

Паралелно се провеждат наблюдения и на метеорологичните параметри – температура на въздуха, атмосферно налягане, посока и скорост на вятъра, относителна влажност и сила на слънчево греене.

Съгласно Доклада са състоянието на околната среда през 2018 г. на РИОСВ – Шумен, при изпълнение на графика за задължителен инструментален контрол по смисъла на чл. 69 от ЗООС за превишаване на нормите за допустими емисии регламентирани с Наредба № 1 за норми за допустими емисии на вредни вещества изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии (ДВ, бр. 64/2005г.) е наложена текуща месечна санкция “Крис ойл 97" ООД, гр. Каспичан.

2.5.2. Води

Водосборният басейн е разположен в умереноконтинентална подзона, за която са типични студените зими и дългите горещи лета. Валежите са от голямо значение за режима на повърхностните и подземните води.

Териториите, заети от води и водни обекти в рамките на община Каспичан са с площ от 253,45 ха.

В територията на общината попадат следните по-големи водни тела:

- Река „Провадийска“;
- Река “Крива”;
- Река “Главница”;

Речната мрежа в общината е формирана от р. Провадийска и нейните притоци.

Съгласно данни от Плана за управление на речните басейни, химичното и екологичното състояние на река Провадийска е както следва:

Таблица 25 - Оценка на екологичното състояние на река Провадийска

Код на Водното тяло	Име на ВТ	Повърхностно/ Подземно	Обща оценка на екологичното състояние / потенциал - Повърхностни водни тела	Химична оценка на състоянието - приоритетни вещества - Повърхностни водни тела	Показатели влошаващи състоянието - Повърхностни водни тела

BG2PR900R015	р. Провадийска - от преди с. Каменяк до гр. Каспичан	повърхностно	лошо	добро	МФ, БПК, N-NO3, N-total
BG2PR567R011	р. Провадийска - от гр. Каспичан до с. Невша	повърхностно	лошо	добро	МЗБ, БПК, N-NO2, N-NO3, N-total

Основни източници на замърсяване са селскостопанските обекти, депа за отпадъци, липса на канализация в повечето населени места, но най-голям проблем е биогенното натоварване от нитрати в следствие на отглеждането на животни, неконтролируемото изхвърляне на битов отпадък и липсата на ПСОВ. Подземните води на територията на общината не са в количествен риск, но са уязвими към замърсяване поради своята плиткост.

2.5.3. Отпадъци

На територията на Община Каспичан основно се генерират битови неопасни отпадъци от домакинствата, както и производствени отпадъци от фирмите, извършващи производствена дейност, растителни отпадъци от домакинствата и от поддръжката на зелените площи, парковете, градините, и строителни отпадъци от ремонтна и строителна дейност. В таблицата са показани данни за количествата на образуваните отпадъци през последните години на територията на Община Каспичан:

Таблица № 26 Количества на генерираните отпадъци

Години	Количество на извозените битови отпадъци, постъпили на сепарираща инсталация /тона	Количество депонирани негодни за оползотворяване отпадъци /тона	Количество оползотворявани отпадъци /тона
2016	2118,220	1431,966	686,254
2017	2218,220	1564,015	654,205
2018	2205,760	1780,672	405,224
2019	2283,140	1908,668	423,855

Във всички населени места в Община Каспичан е въведено организирано събиране и транспортиране на битовите отпадъци, като същите се извозват до инсталация за предварително третиране / сепариране. Сключен е договор от 19.02.2015 г. с „Евро Импекс“ ЕООД и общините Шумен, Нови пазар, Велики Преслав, Каспичан и Смядово за предварително третиране на смесени битови отпадъци с код 20 03 01 от Наредба 3 / 2014 г. за класификация на отпадъците. Дейностите включват предварителна обработка (сортиране) на 35 000 тона / годишно отпадъци, чрез сепариране на отпадъците на инсталация, транспортиране и/или предаване на отсортираните при сепарирането отпадъци за последващо оползотворавяне , както и транспортиране и предаване за обезвреждане на останалите след сепарирането негодни за оползотворяване отпадъци. В обхвата е включено и изпълнение на целите на общините по чл.31, ал.1, т.1 от ЗУО.

Събирането и транспортирането на отпадъците се извършва от специализиран автомобил собственост на Община Каспичан в контейнери с вместимост 1100 л.

На територията на всички населени места за разположени съдове за събиране на отпадъците тип „Бобър“ от 1100 л., собственост на общината, разпределени, както следва:

Таблица 27 - Брой контейнери

Брой контейнери по населени места №	**Населено място**	**Брой контейнери**
1	гр. Каспичан	203
2	гр. Плиска	96
3	с. Върбяне	29
4	с. Златна нива	33
5	с. Каспичан	65
6	с. Могила	32
7	с. Марково	39
8	с. Кюлевча	60
9	с. Косово	14
Общо:		**571**

Община Каспичан е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците от общините в Област Шумен, с председател – кмета на Община Шумен и членове – кметовете на общините.

Община Каспичан има сключен договор с Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки “Булекопак” АД.

Системата за разделно събиране в Община Каспичан е изградена по двуконтейнерен модел, като на утвърдените адреси (точки) са разположени по един или два броя контейнери тип „Иглу“, с жълт цвят и един брой зелен контейнер тип „Иглу“. Жълтите контейнери са с обем 1 500 л., с предназначение за събиране на отпадъци от опаковки от хартия, пластмаса и метали. Зелените контейнери, предназначени за събиране на отпадъци от опаковки от стъкло са с обем 1 180 л. Контейнерите отговарят на всички стандарти за качество и безопасност. Върху тях са поставени информационни стикери с видими четливи и ясни надписи, какви видове отпадъци от опаковки се събират в тях, като са посочени телефон и интернет адрес за връзка с „Булекопак“ АД.

Количествата разделно събрани отпадъци от опаковки са дадени в следващата таблица:

Таблица 28 - Количества разделно събрани отпадъци от опаковки

Година	**Хартия / тона**	**Пластмаса / тона**	**Метал / тона**	**Стъкло / тона**	**Общо рециклирани**
2016	6,578	8,042	0,395	10,704	25,719
2017	4,104	3,590	0,125	11,892	19,711
2018	4,132	2,904	0,206	10,278	17,520
2019	1,777	1,307	0,108	2,380	5,572

Разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА)

Община Каспичан има сключен договор от 01.07.2013 г. с ООп „Рекобат“ АД за организиране на дейностите по събиране, транспортиране, временно съхраняване,

предварително третиране и предаване за оползотворяване и/или обезвреждане на НУБА, образувани на територията на общината. Съгласно договора се организират кампании за събиране на НУБА 2 пъти годишно по предварително определен график. Поставени са кошчета с вместимост 3 литра, основно в общински институции.

Разделно събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)

Община Каспичан има сключен договор от 02.04.2013 г. с „Грийнтех България“ АД за организиране на система за разделно събиране от крайните потребители, временно съхраняване и транспортиране на отпадъци от ИУЕЕО генерирани на територията на общината, като по този начин отдели потока от ИУЕЕО от потока на битовите отпадъци събирани от системата за сметосъбиране и сметоизвозване.

Строителни отпадъци

“Строителни отпадъци” са отпадъците, получени в резултат на строителната дейност на строителни площадки, както и отпадъци от разрушаване или реконструкция на сгради и съоръжения. Състоят се главно от бетон, тухли, камъни, земни маси и керамика, изолации, дървесни материали и пластмаси, хидроизолации, керемиди и др. Съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците, отговорността за управлението на строителните отпадъци (СО) е на притежателите им – лицата, при чиято дейност се образуват или лицата, в чието владение се намират тези отпадъци. Задължение на притежателите е да покрият разходите за управлението им и да организират извършването на дейностите с отпадъците в съответствие с нормативните изисквания.

Строителните отпадъци образувани на територията на Община Каспичан се транспортират и предават за третиране на терен в кариера „Златна нива“, собственост на фирма „Голдън Фийлд“ ЕООД, с която общината има сключен договор.

Морфологичен състав на отпадъците

Морфологичния състав на отпадъците образувани на територията на Община Каспичан е направен през четирите сезона (пролет, лято, есен, зима) на 2016 година. Предвид разликата в начина на живот между градовете и селата и с цел точно определяне на морфологичния състав на отпадъците в Община Каспичан са обособени 3 зони за пробонабиране, както следва:

Зона 1 – гр. Каспичан – централна част, в която попадат район високо застрояване (многофамилни жилищни сгради) и търговски обекти. Зоната е с населението 312 души.

Зона 2 – гр. Каспичан и гр. Плиска – райони ниско застрояване с еднофамилни жилищни сгради (без централна част на гр. Каспичан), с население 3710 души.

Зона 3 – селата от Община Каспичан с население 3 954 души (за представителни са избрани селата Кюлевча и Могила).

Таблица 29-Образувани количества битови отпадъци по фракции, в тона

Отпадъци	**Градове**	**Села**	**Общо за общината**
Хранителни	115,161	102,593	217,754
Хартия и картон	346,964	188,498	535,462
Пластмаса	185,185	162,930	348,115
Текстил	61,788	37,978	99,766
Гума	4,395	4,814	9,209
Кожа	3,014	6,098	9,112
Градински	210,229	161,218	371,447
Дървесни	157,412	12,624	170,036

Стъкло	128,048	106,231	234,279
Метали	139,388	14,442	153,83
Инертни	309,190	269,267	578,457
Опасни	5,023	3,102	8,125
Общо	**1665,797**	**1069,795**	**2735,592**

Депониране. Регионално депо за неопасни отпадъци

Регионалното депо за ТБО е въведено в експлоатация пред 2005 г. и обслужва населението на 9 общини - Шумен, Велики Преслав, Смядово, Каспичан, Нови пазар, Каолиново, Хитрино, Венец и Никола Козлево. Депото се състои от 3 бр. клетки. Депото е разположено на разстояние 30 км от Община Каспичан. Отпадъците преди да постъпят на депото преминават през инсталация за сепариране. Негодните за рециклиране отпадъците се депонират.

2.5.4. Защитени територии

Съгласно Закона за защитените територии /ЗЗТ/ и информация от публичния регистър на защитените територии и зони към ИАОС, в района на Община Каспичан се намират 2 защитени местности, както следва:

- **Защитена местност "Каньона"** за опазване на растителен вид нарязанолистен тъжник /Spiraea crenata L./. Защитена местност „Каньона" се намира в землището на с.Каспичан, с обща площ 175.8 дка.

  Местообитание и популации:

  Расте по сухи, варовити, чакълести и каменисти места. Единствената популация за сега у нас се състои от няколко групи храсти, които заемат ограничената площ от около 2.5 дка. Разположена е край р. Каменица, на 2 км от гара Каспичан.

- **Защитена местност „Мадарски скални венци"**

  Площ: 319.13 хектара

  Местоположение:

  1. Област: Шумен, Община: Каспичан, Населено място: с. Кюлевча

  2. Област: Шумен, Община: Шумен, Населено място: с. Мадара

  Цели на обявяване:

  1. Опазване на карстови скални венци, местообитания на изявени петрофилни и защитени животински видове (лешников и горски сънливец, белогръд таралеж, подковоноси и гладконоси прилепи, гарван, белоопашат мишелов, скален орел;

  2. Опазване на защитени животински видове: малък лешояд, бухал, черен и белогръд бързолет, скална лястовица, ливаден дърдавец, шипоопашата и шипобедрена костенурка, стенен гущер, дъждовник и др.

  3. Опазване на находища на редки и защитени растителни видове (гризебахова кутявка, румелийско подрумиче, източен равнец, ленолистен целолист, източен микс, кавказка копривка, туфест игловръх и др.

  Защитени зони на територията на общината

  На територията на Община Каспичан попадат части от 3 /три/ защитени зони, една по Директивата за птиците: Защитена зона "Провадийско-роякско плато" за опазване на дивите птици (BG0002038) и две по Директивата за хабитатите: Защитена зона "Провадийско-роякско плато" за опазване на природните местообитания (BG0000104); Защитена зона "Каменица" за опазване на природните местообитания (BG0000138).

  Защитена зона "Провадийско-роякско плато" за опазване на дивите птици

Цели на опазване:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Защитена зона "Провадийско-роякско плато" за опазване на природните местообитания

Цели на опазване:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Защитена зона "Каменица" за опазване на природните местообитания

Цели на опазване:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Изводи:

- Най-сериозният замърсител на въздуха е битовото отопление;
- Липсата на канализация и ПСОВ е причина за замърсяване на почвите и водите.
- Липса на постоянна станция за контрол на въздуха/шума/радиацията;
- Много добро състояние на радиационната обстановка и екологичния статус на околната среда;
- Нивата на шум не преминават пределно допустимите граници;
- Използване на защитените зони и територии за алтернативен и щадящ туризъм;

2.6. АНАЛИЗ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ОБЩИНСКАТА АДМИНИСТРАЦИЯ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО, КАКТО И НЕОБХОДИМОСТТА ОТ УКРЕПВАНЕТО МУ

Организационната структура е съвкупност от отделни елементи, които са йерархично подредени и взаимодействат помежду си за реализиране на поставената цел. Важна задача на всеки ръководител е да създаде такава организационна структура, която да позволи гъвкавост, оперативност, вземане на качествени и ефективни решения, с ясно определени връзки на подчиненост и взаимодействие между отделните звена. Доколкото целите на организационната структура са да осигури изпълнението на задачите, стоящи пред администрацията, то определянето на структурата се основава на стратегическите цели и планове. Добрата организационна структура е инструмент за ефективно управление.

Обект на настоящия анализ е структурата на Общинска администрация Каспичан, одобрена с Решение № 12 по Протокол № 2 от 18.11.2019г. на Общински съвет Каспичан.

Структурата на общинската администрация е правно регламентирана с устройствен правилник, изготвен на основание чл. 44, ал. 1, т. 17 от Закона за местното самоуправление и местната администрация, във връзка с чл. 11 от Закона за администрацията. Устройственият правилник на Общинската администрация Каспичан е утвърден е със заповед № - 25- 737 от 23.12.2019г. и в него ясно се определят правомощията на органа на власт, разпределението на функциите по структурни звена и се проектира организацията на дейност на администрацията.

Териториални органи на изпълнителната власт са Кмета на Община Каспичан, 6 /шест/ кмета на кметства – гр. Плиска, с. Каспичан, с. Върбяне, с. Златна нива, с. Марково, с. Косово и 2 /двама/ кметски наместници – с. Кюлевча и с. Могила.

Кметът на общината е териториален орган на изпълнителната власт с обща компетентност, който в своята дейност се ръководи от конституцията, законите на страната, актовете на Общински съвет Каспичан и решенията на населението. В чл.8 на Устройствения правилник на общинска администрация – Каспичан са разписани подробно правомощията на кмета на общината. Заместник-кмета подпомага кмета на общината, съобразно този правилник и възложените му функции и изпълнява функциите на кмета регламентирани в чл. 8 в негово отсъствие. В чл.17 са разписани правомощията на кметовете на кметства, а в чл. 19 – на кметските наместници.

Административното ръководство на администрацията се осъществява от секретар на общината. Секретарят на общината организира, координира и контролира функционирането на общинската администрация за точното спазване на нормативните актове и на законните разпореждания на кмета на общината, и отговаря за планирането и отчетността при изпълнение на ежегодните цели на администрацията. Правомощията и задълженията му са подробно разписани в чл. 25 на Устройствения правилник на общинска администрация Каспичан.

Главния архитект на Община Каспичан работи в тясна взаимовръзка с отдел „ТСУ” към Дирекция „Специализирана администрация”. Организира и контролира извършваното строителство на територията на общината и осъществява постоянна превантивна дейност и контрол по незаконното строителство, констатира нарушенията и налага предвидените в нормативните актове наказания. В рамките на своите компетенции обслужва физически и юридически лица.

Общинска администрация Каспичан осъществява своята дейност при спазване на принципите за законност, откритост и достъпност, отговорност и отчетност, ефективност, обективност и безпристрастност, и спазва изискванията за качествено и удобно за физическите и юридическите лица административно обслужване.

Общинска администрация Каспичан се състои от 48,5 бр. щатен персонал, съгласно длъжностно разписание утвърдено от кмета на общината в сила от 01.01.2020г. във връзка с Решение № 12 по Протокол № 2 от 18.11.2019г. на Общински съвет Каспичан.

Таблица 30

Сравнителна таблица на нормативните изисквания по НПКДА и текущото състояние на Общинска администрация - Каспичан		
Изискване по НПКДА *	**Текущо състояние**	**Извод**
т.1 - числеността на лицата, заемащи ръководни длъжности, не може да надвишава 15 на сто от определената обща численост, като в общата численост на администрацията не се включват изборните длъжности и органите по чл. 19 от Закона за администрацията, техните заместници, а за общинските администрации - и кметските наместници	10,20 %	Напълно отговаря на нормативното изискване
т.4 - числеността на персонала в общата администрация в министерствата е до 30 на сто от общата численост на персонала, съответно до 35 на сто - за останалите администрации;	24,49 %	Напълно отговаря на нормативното изискване
т.6 - числеността на персонала в специализираната администрация в общинските администрации е до 70 на сто от общата численост на персонала;	32,65 %	Напълно отговаря на нормативното изискване
т. 7 а) числеността на персонала в дирекция е не по-малко от 11 щатни бройки, а за общинската администрация в общини с население до 50000 души - не по-малко от 7 щатни бройки;	16 щ.бр.	Напълно отговаря на нормативното изискване
т. 7 б) числеността на персонала в отдел е не по-малко от 6 щатни бройки, а за общинската администрация в общини с население до 50000 души - не по-малко от 4 щатни бройки;	МДТ - 4 щ.бр. ТСУ - 5 щ.бр. РРХД - 6 щ.бр.	Напълно отговаря на нормативното изискване

** чл.12, ал.1*

Съгласно чл.11 от „Закона за администрацията“ в Устройствения правилник се определят наименованията и броят на дирекциите в общата и специализираната администрация, техните функции и числеността на персонала в тях.

Длъжностите в отделните структурни звена на Общинска администрация Каспичан се определят с длъжностното разписание, което се утвърждава от кмета на общината. Прекият ръководител съгласува с кмета на общината допълнителни изисквания към кандидатите за длъжностите, които се записват в длъжностните характеристики.

Общата администрация подпомага осъществяването на правомощията на органа на държавна власт като ръководител на съответната администрация, създава условия за осъществяване на дейността на специализираната администрация и извършва техническите дейности по административното обслужване. Общата администрация на Община Каспичан наброява 12 щатни длъжности, структурирана в една дирекция. В рамките на дирекцията няма обособени отдели. Дейността на администрацията се осъществява от държавни служители и лица, работещи по трудово правоотношение. Всички служители отговарят на минималните изисквания за степен на завършено образование и ранг или професионален опит, необходими за заемане на съответната длъжност. Директора на дирекция „Обща администрация“ планира дейността на служителите и разпределението на функциите и задачите на дирекцията; организира финансовата дейност, счетоводното отчитане и касовото изпълнение на бюджета; упражнява контрол за законосъобразно осъществяване на

отчетността. В чл.27 на Устройствения правилник на Община Каспичан са разписани подробно направленията, длъжностите и правомощията на служителите в Дирекция „Обща администрация“.

Специализираната администрация подпомага осъществяването на правомощията на органа на държавна власт, свързани с неговата компетентност. Специализираната администрация на Община Каспичан е с обща численост 16 щатни длъжности, структурирана в една дирекция. В рамките на дирекцията има обособени 3 /три/ отдела: Отдел „Териториално селищно устройство“ с обща численост 5 служители, в т.ч. началник отдел; Отдел „Местни данъци и такси“ с обща численост 4 служители, в т.ч. началник отдел; Отдел „Регионално развитие и хуманитарна политика“ с обща численост 6 служители, в т.ч. началник отдел. Дейността на администрацията се осъществява от държавни служители и лица, работещи по трудово правоотношение. Всички служители отговарят на минималните изисквания за степен на завършено образование и ранг или професионален опит, необходими за заемане на съответната длъжност. Функциите и правомощията на служителите от Дирекция „Специализирана администрация“ са подробно разписани в чл. 28 – 35 на Устройствения правилник на Община Каспичан.

В структурата на Общинска администрация Каспичан са регламентирани няколко длъжности, които по своята същност са подпомагащи работата на Общински съвет и общата администрация, на пряко подчинение на Директора на Дирекция „ОА”: Главен специалист „Обслужване на общински съвет” /съгласно чл.29а, ал.2 от ЗМСМА/; Старши счетоводител /подпомага дейността в направление „Финансово – счетоводни дейности”/; Младши специалист „Етнически и демографски въпроси”; Главен специалист „Изпълнител по спазване на обществения ред”; Главен специалист – кметство Калугерица; двама изпълнители шофьори и един изпълнител огняр.

Както е видно от Таблица №1 в Общинска администрация Каспичан са спазени нормативните изисквания по НПКДА за съотношенията и числеността на персонала в съответните дирекции, както и на лицата на ръководни длъжности, спрямо общата численост на администрацията .

Таблица 31

Релевантност на функциите на администрацията към общите правомощия на кмета			
Област на компетентност	**Обща администрация**	**Специализирана администрация**	**Други дейности на икономиката**
Управление на човешките ресурси			
Управление на финансовите ресурси			
Правни дейности			
Управление на собствеността			
Регионално развитие и хуманитарна политика			
Управление при отбранително-мобилизационна подготовка			
Административно обслужване			
Информационно обслужване и технологии			

Протокол и връзки с обществеността			

Легенда:
Основна функция
Допълнителна /спомагателна/ функция

От съдържанието на Таблица № 2 е видно, че всички области на политика, изпълнявани от кмета на Община Каспичан, са обезпечени с функции от администрацията, като повечето области са обект на съвместна работа. Това е показател , че имаме такава организационна структура, която позволява гъвкавост, оперативност, вземане на качествени и ефективни решения, с ясно определени връзки на подчиненост и взаимодействие между отделните звена.

2.7. АНАЛИЗ НА КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКОТО НАСЛЕДСТВО И ЕЛЕМЕНТИТЕ НА ГРАДСКОТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

2.7.1. Културно-историческото наследство

Територията на община Каспичан се характеризира с много висока наситеност на регистрирани недвижими културни ценности.

Специфичните особености на археологическите недвижими културни ценности ги определят като най-застрашени при реализацията на инвестиционни намерения от всякакъв порядък, което изисква и особено внимание и компетентност при формулирането на предписания за опазването им по време на разработване на различните видове планове и програми.

На територията на общината съществуват и нерегистрирани до момента археологически обекти, притежаващи статут на недвижими културни ценности, съгласно чл. 146, ал. 3 от ЗКН. До момента на тяхната идентификация, превантивната им защита се осигурява от хипотезата на чл. 160, ал. 2 от ЗКН.

С Постановление на МС № 161 от 05.08.1958 г. за историко-археологически резервати са обявени:

“територията на Вътрешния град на Плиска, включена в каменната крепостна стена”;

„районът, източно от с. Мадара между селото, лозята и шосето към парка, новото гробище, както и територията на парка под скалите”.

На територията на Общината се намира Националният историко археологически резерват „Плиска” и част от Националния историко-археологически резерват „Мадара”.

НИАР „Плиска” съхранява останките от Първата българска столица. В музея към резервата са изложени ценни културно-исторически реликви. Крепостта е разделена на външен и вътрешен град. На 1.5 км от Източната порта се намира Голямата базилика – най-големият християнски храм, датиран от края IX в. През 864 г великият владетел на България Княз Борис I поканва да работят в Плиска учениците на Кирил и Методий и така се поставя началото на Плисковско-Преславската книжовна школа. Останките от старата българска столица край село Абоба са открити и изследвани за първи път от професор Карел Шкорпил. Територията на общината обхваща и част от живописното Мадарско плато и НИАР „Мадара”, обявен за Национален резерват с постановление №161 от 5.08.1958 г. Там се намира уникалният скален релеф „Мадарският конник”, изсечен през VIII в. от н.е. в скалата на 23 м. над земята, който е единствен по рода си скален релеф в Европа от ранното Средновековие. Мадарският конник е включен през 1979 г. в Списъка на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО. През 2008 г. той е обявен за Глобален символ на България.

Археологически резерват Плиска е една от най-интересните исторически забележителности на България и е включен в списъка със стоте Национални туристически обекта на страната. Повечето от намерените интересни обекти и артефакти са изложени в Историческия музей към комплекса, където посетителите могат да научат факти за бита на местното население и неговата материалната и духовна култура в периода VII-X век. Съгласно Приложение към чл.50, ал.3 от ЗКН "Ранно средновековен град Плиска" в община Каспичан и "Праисторически, антични и средновековни структури до Мадара" в общини Шумен и Каспичан, притежават статут на археологически резервати.

Средновековна Плиска е разположена на 23.3 км2 площ. Цялата и територия е оградена със землено укрепление е форма на неправилен трапец, което е съставено от землен вал, ров и берма. Земленото укрепление се датира в първата половина на VIII в. Приблизително в центъра на Външния град е разположена каменна крепост, очертаваща границите на Вътрешния град.

Безспорно най-внушителният архитектурен комплекс във Външния град, чисто построяване и функциониране се свързва непосредствено с централната власт, е Голямата базилика с манастир. Целият архитектурен ансамбъл е ограден с невисока каменна стена. Централно място заема базилика с внушителни размери (99/29,5 м). На север от базиликата е издигнат архиепископски дворец със зидария от квадри, споени с хоросан. Между Голямата базилика и източната порта на Вътрешния град е открит единствения каменен път в Плиска, настлан с големи грубо обработени блокове.

Ранносредновековният град Плиска е обявен за Историко археологически резерват с Постановление № 161 на Министерския съвет от 5.08.1958 г. (в. Известия, бр.; 01 02.09.1958г.). Като територия на резервата в Постановлението с посочена територията на Вътрешния град на Плиска, включена в каменната крепостна стена. Територията на Външния град на Плиска, включена в землените укрепления, както и самите те (ров и вал), девташларите в землищата на град Плиска, селата Върбяне и Златна нива са обявени тук като терени под наблюдение в историко-археологическо отношение.

На III-тата сесия на Комитета за световно и природно наследство /Луксор - Кайро - X.1979 г./ скалният релеф Мадарски конник е включени в списъка на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО.

В м. "Бабанов", разположена в землището на с. Калугерица, на около 1000 м североизточно от Мадарския конник е регистрирано светилище от римската епоха. Археологическият паметник е разположен на наклонена тераса на около 50 м. в подножието на скалния масив на Мадарското плато.

Новоразкритото светилище притежава висока културно-историческа стойност и има статут на археологически паметник на културата с категория "национално значение", съгласно декларационно писмо на НИПК № 545 от 27.02.2001 г.

В много от населените места има действащ православен храм, част от Варненската и Великопреславска епархия, Шуменска околия, а в някои от селата – действащи джамии.

На територията на Община Каспичан има регистрирани 10 военни паметници в следните населени места:

Таблица 32 – Военни паметници

	Наименование на паметника	Населено място	Дата на честване
1	Паметна плоча на Стоян Христов Иванов	Върбяне	9 май
2	Паметник на участниците във войната 1941 г.-1945 г., загиналите във войните 1912 г.-1918 г. и орденоносци жители на село Върбяне	Върбяне	4 ноември
3	Паметна плоча на загинали в Отечествената война	Калугерица	9 май

4	Паметна плоча на загиналите във войните	Косово	13 март и 9 май
5	Паметник на загиналите във войните от 1912 до 1945 година	Кюлевча	13 май и 9 май
6	Паметник на загиналите във войните от 1912 до 1945 година	Марково	13 март и 9 май
7	Обелиск на загинали в Отечествената война	Могила	9 май
8	Паметна колона на загинали в Отечествената война	Плиска	9 май
9	Бюст-паметник на Георги Ванков	Плиска	9 май
10	Паметник мемориал "Майка България"	Каспичан	3 март

2.7.2. Значимост на обектите

На територията на общината, по данни на НИНКН, са регистрирани 229 недвижими културни ценности от световно, национално и местно значение, от които:

- По вид според научната и културната област, към която се отнасят, съгласно чл.47 от ЗКН: 103 – археологически, 2 - историко-археологически, 8 - исторически, 117 - архитектурно-строителни, 3 – художествени и 3 – народни старини.
- Според пространствената структура и териториалния обхват, съгласно чл.48 от ЗКН: 190 – единични, 11 – групови, 30 – част от групова НКЦ.
- По категория: 1 - със световно значение, 84 - с национално значение, 16 - с местно, 2 за сведения, а останалите не са категоризирани.

С писмо № 545 от 27.02.2001г. на НИПК е определен режим /териториален обхват, териториален обхват на охранителните зони и предписания/ за опазването на археологическите обекти, които съгласно чл.146, ал.3 от ЗКН притежават статут на археологически недвижими културни ценности с категория “национално значение” и за които не са определени режими за опазването по реда на ЗКН.

Другите обекти са придобили статут на недвижими културни ценности но реда на действащата в годините нормативна уредба, без определени режими за опазването им - териториален обхват, граници и предписания за опазване.

Съгласно чл.146, ал.3 от ЗКН всички недвижими археологически обекти притежават статут на НКЦ с категория “национално значение” до установяването им като такива но реда на ЗКН.

Изводи:

- изключително богато културно наследство;
- голям потенциал за развитие на културния туризъм.

2.8. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛИЩНАТА МРЕЖА И ЖИЛИЩНИЯ СЕКТОР.

2.8.1. Селищната мрежа.

Селищната мрежа на община Каспичан се състои от 9 населени места. Селищата са сравнително равномерно разположени на територията на общината, а самия общински център – гр. Каспичан се намира в централната част на общинската територия.

Всички населени места са с компактна селищна структура, но самото развитие на общината, логично, е довело до съсредоточаване на основните административни, промишлени и културни дейности и услуги в гр. Каспичан. Въпреки това останалите селища не са толкова изолирани, с изключение на селата Марково и Косово. В по-малките населени места живеят предимно възрастните хора, които се занимават със земеделие в лични стопанства. Тези населени места са подходящи за развитие на екологично земеделие и екологични производства.

Всички селища разполагат със сравнително добре изградена инфраструктура по отношение на електроснабдяване, водоснабдяване, съобщителни връзки и транспортен достъп.

2.8.2. Жилищен сектор.

От следващата таблица, става ясно, че в община Каспичан няма активност в строителството на нови жилищни сгради за периода 2013-2019г., като най-ниски са показателите за 2013г.

Таблица 33 – Брой жилища.

Години	**Брой жилища**	**Полезна площ в м2**	**Среден брой лица на едно жилище**
2013	4 281	233 901	0,55
2014	4 283	234 027	0,56
2015	4 287	234 308	0,56
2016	4 288	234 392	0,57
2017	4 288	234 392	0,58
2018	4 288	234 392	0,59
2019	4 290	256 903	0,59

Възниква въпроса за ефективното използване на жилищната площ, както и за отоплението през зимните месеци, особено за по-големите от тристайните жилища. Показателя „среден брой лица на едно жилище“ е почти неизменен за разглеждания период – 0,5-0,6.

2.9. АНАЛИЗ НА ВРЪЗКАТА НА ОБЩИНАТА СЪС СЪСЕДНИТЕ ТЕРИТОРИИ, ИЗВЪН АДМИНИСТРАТИВНИТЕ Й ГРАНИЦИ

Основните нормативни актове, които третират проблематиката, свързана със сдружаването на общините в Република България са Конституцията на Р България, Законът за местно самоуправление и местна администрация (ЗМСМА) и Европейската харта за местно самоуправление (ЕХМС).

Конституцията на Р България (Чл. 137 (1), (2)) гарантира възможностите за сдружаване на самоуправляващите се териториални общности за решаване на общи въпроси. Законодателят дава широка възможност за сдружаване за постигане както на публично-правни, така и на частноправни цели при използване на всички законни организационни форми.

В Чл.9, ал.1 на Закона за местното самоуправление и местната администрация се регламентира възможността на общините да се сдружават на доброволен принцип за решаване на общи въпроси и за постигане на цели от взаимен интерес. За защита на своите общи интереси и за поддържане и развитие на местното самоуправление общините могат да създават национално сдружение и регионални сдружения.

На регионално ниво се прилагат две основни форми на междуобщинско сдружаване в зависимост от предмета на дейност, начина на образуване и управление:

1) Сдружения за изпълнение на задачи от общ интерес от компетенциите на съответната териториална общност. Тези сдружения могат да бъдат създадени за изпълнение

на една определена задача или за изпълнение на няколко общи задачи. Те могат да включват само общини или власти от различни нива, а в някои случаи и представители на частния и обществения сектор. Сферата на дейност на тези сдружения е свързана с изграждането и поддържането на обекти за съвместно използване и организиране на услуги – водоснабдяване, канализация, събиране на отпадъци, образование и др. Чрез тези сдружения се търси начин за преодоляване на териториални, финансови, кадрови и други обективни трудности за осигуряване на дадена услуга от отделна община. Най-често тези сдружения са обособени като юридически лица (според случая като акционерни дружества или организации с идеална цел).

2) Асоциации на местните и регионалните власти. Те се създават с цел защита на общи интереси и представителство на местни и регионални власти пред други страни. Основната цел на междуобщинските сдружения е да поддържа, утвърждава и развива местното самоуправление като основна форма на местната демокрация и да защитава местните интереси.

Асоциация по ВиК - Шумен

С промените в Закона за водите от 2009 г., в Чл. 198б се регламентира създаването на асоциации по ВиК между държавата и общините от шуменска област с цел интегрирано управление на водите в интерес на обществото и за опазване на здравето на населението. Асоциацията по ВиК - Шумен е юридическо лице със седалище и адрес в Областната администрация Шумен. Тя не е търговско дружество, не формира и не разпределя печалба. На 08.03.2016 г. е подписан Договор за стопанисване, поддържане и експлоатация на ВиК системи и съоръжения и предоставяне на водоснабдителни и канализационни услуги, в сила от 01.04.2016 г. с „ВиК Шумен“ ООД.

Регионално сдружение за управление на отпадъците на общините от област Шумен

Законът за опазване на околната среда (ЗООС) и Законът за управление на отпадъците (ЗУО), Законът за ратификация на Базелската конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане, заедно със съответните подзаконовите нормативни актове, са основните закони в областта на управление на отпадъците в Република България. ЗУО се прилага за битови, производствени, строителни и опасни отпадъци. От гледна точка на междуобщинското сътрудничество Чл. 19Б, ал.1 на Закона за управление на отпадъците предвижда общините да създават регионална система за управление на отпадъците, състояща се от регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци с цел оптимизация на разходите.

На 30.08.2010 г. е създадено Регионално сдружение за управление на отпадъците на общините от област Шумен. Сдружението е създадено съгласно изискванията на ЗУО и Национална програма за управление на дейностите по отпадъците 2009-2013 г. Целта е да се обединят усилията на общините в изграждането на екологосъобразни съоръжения за третиране на отпадъците, отговарящи на нормативната база и представляващи минимален риск за околната среда. Чрез създаване на Сдружението осемте Общини си поделят разходите по поддръжката, експлоатацията и мониторинга на депото и вземат общи решения за бъдещото третиране на отпадъците си.

Сключен е договор от 19.02.2015 г. с „Евро Импекс“ ЕООД и общините Шумен, Нови пазар, Велики Преслав, Каспичан и Смядово за предварително третиране на смесени битови отпадъци с код 20 03 01 от Наредба 3 / 2014 г. за класификация на отпадъците. Дейностите включват предварителна обработка (сортиране) на 35 000 тона / годишно отпадъци, чрез сепариране на отпадъците на инсталация, транспортиране и/или предаване на отсортираните

при сепарирането отпадъци за последващо оползотворяване, както и транспортиране и предаване за обезвреждане на останалите след сепарирането негодни за оползотворяване отпадъци. В обхвата е включено и изпълнение на целите на общините по чл.31, ал.1, т.1 от ЗУО.

Местна инициативна група „Нови пазар-Каспичан“

Възможност за междуобщинско сътрудничество (макар и нетипично) осигурява Програмата за развитие на селските райони (ПРСР) и в рамките на нейната четвърта ос ЛИДЕР. Подходът Лидер има няколко уникални характеристики, които определят неговата значимост за прилагането на българската политика за развитие на селските райони в периода 2007–2013 г. и периода 2014-2020 г. Лидер е подход, основан на териториален принцип, който има за цел да идентифицира конкурентните предимства на дадена територия и да предложи ефективна стратегия за нейното развитие. Териториалният подход е тясно свързан с подхода отдолу-нагоре, който изисква местните ключови партньори да бъдат активно въвлечени в определяне на целите на местното развитие и прилагането на дейностите. Междуобщинското сътрудничество в контекста на подхода Лидер е продиктувано, от една страна, от осигурената възможност за достъп до средства от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони за финансиране на местна политика за развитие, и, от друга, от осъзнато разбиране за необходимостта от обединяване на усилията на няколко общини за разрешаване на общи проблеми съпътстващи развитието на дадена територия, чието разрешаване е лимитирано от ниския потенциал на всяка една община поотделно да разработи, финансира и да реализира успешно местна политика за развитие с участието на социално-икономическите партньори на територията. Наличието на явни ползи от сътрудничеството е в основата на мотивацията за сдружаване, както между местните власти, така и на останалите сектори от няколко общини. Много важен фактор за успеха на междуобщинското сътрудничество в контекста на дадена МИГ е наличието на разбиране и добри взаимоотношения между органите на местната власт, както и липсата на исторически вражди между отделните териториални единици.

СНЦ МИГ „Нови пазар-Каспичан“ подписа Споразумение № РД 50-150/21.10.2016г. за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие на територията на общините Нови пазар и Каспичан за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии „Водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014-2020г.

Успешната реализация на Стратегията за Водено от общностите местно развитие на територията на общините Нови пазар и Каспичан ще окаже положително влияние в развитието на общата територия, както и в решаването на конкретни проблеми на целевите групи, предмет на въздействие чрез инструментариума на Стратегията за ВОМР. В резултат на изпълнението на заложените цели ще бъдат финансирани проекти на бизнеса, неправителствения сектор и публичните власти, които се вписват в приоритетите, заложени в Стратегията за Водено от общностите местно развитие на МИГ „Нови пазар-Каспичан“.

Стратегическа цел на Стратегията за ВОМР: „Осигуряване на добри условия за живот и заетост на територията на МИГ на основата на ефективно и интегрирано развитие на туризма, аграрния сектор, неземеделския бизнес и съпътстващата публична инфраструктура и услуги“ ще бъде постигната с реализацията на следните приоритети:

Приоритет 1: Обособяване на специфичен за територията туристически продукт чрез развитие и популяризиране на местното историческо наследство (предложение „Урок по история на България“). Приоритетът е насочен към задоволяване на идентифицираните потребности на населението от обновяването на селата и подобряване на условията за живот.

Приоритет 2: Развитие на земеделски и неземеделски бизнес с висока добавена стойност. Приоритетът е насочен към подкрепа за развитие на аграрния сектор, преработката на селскостопанската продукция и неземеделския бизнес.

Изпълнението на проекти по мерките заложени в Стратегията за Водено от общностите местно развитие, финансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, ще доведе до интегрирано териториално развитие на населените места на територията на МИГ „Нови пазар-Каспичан“.

Транснационално сътрудничество

Една от формите на сътрудничество е транснационално сътрудничество между общините. В Община Каспичан има традиции в партньорството с общини и населени места в страни на ЕС и извън него.

Болград и Криничное

На 20 септември 2014г. на заседание на Общински съвет Каспичан в присъствието на делегации от град Болград и село Криничное бе подписан Договор за сътрудничество между Община Каспичан, Област Шумен, Република България и град Болград, Одеска област, Украйна. За Община Каспичан договорът е подписан от Кмета на Община Каспичан –Милена Недева за град Болград от Вера Николаенко –Кмет на град Болград.

На същата дата бе подписано и Споразумение за сътрудничество между село Каспичан, Община Каспичан, Област Шумен, село Невша, Община Ветрино, Област Варна, Република България и село Криничное, Болградски район, Одеска област, Украйна.

Вече седма година се осъществява обмен на културни делегации между двете страни.

Корфинио

На 26.01.2018г. Общински съвет Каспичан приема решение за подкрепа на бъдещо сътрудничество и побратимяване на гр. Плиска, община Каспичан с град Корфинио, регион Абруцо, Италия.

След приемането на решението в гр. Плиска е учредено сдружение „Комитет за побратимяване и сътрудничество Плиска-Корфинио“, като една от основните му цели е организиране и подпомагане на процеса на процеса на побратимяване на общностите на гр. Плиска и град Корфинио.

Инициативата за побратимяване започва през лятото на 2017г. по предложение на Почетния консул на Италия в град Варна Антонио Таркуинио.

Двете населени места са първи столици в своите държави и желаят да установят социални, културни и икономически контакти, да реализират обмен на постижения и практики в обществения живот чрез осъществяване на планирани и спонтанни общи прояви и събития.

Подписаното споразумение за сътрудничество дава възможност двете страни да кандидатстват и реализират съвместно проекти и дейности свързани с културния обмен и развитието на туризма.

Малая Перещепина

През м. юни 2018г. бе подписан Договор за побратимяване между първата българска столица Плиска (България) и село Малая Перещепина (Украйна) по време на отбелязването на 106 години от откриване гроба на Кан Кубрат - основателят на Стара Велика България. Могилата на владетеля на Стара Велика България кан Кубрат се намира в Малая

Перещепина, Новосанжарски район, Полтавска област. Кметовете на тези исторически за българската история места Тонка Начева (Плиска) и Анатолий Троян (Малая Перещепина) сключиха договора за сътрудничество пред паметната плоча на кан Кубрат по време на събора "Кубрат събира потомците си".

Кулевча

През 1969г. Стоянка Райчева организира група ученици, с които си поставят задача да проучат историята на родния си край, а именно с. Кюлевча. На една от сбирките сестрите Милена и Стела Ганчеви, споделят, че знаят от баща си, че на територията на Украйна има село, което носи името Кюлевча и се предполага, че е основано от кюлевчани изселили се след Руско-турската война от 1828/1829г.

След това се свързват с Радио Москва и Държавен архив в гр. Москва , с чиято помощ да се опитат да намерят селото. В отговор получават писмо от Борис Самокиш от гр. Клуж, Румъния, роден в с. Кулевча, Украйна, който им дава адреса на новото село Кулевча. Веднага пишат писмо до учениците от селото и през 1978г. получават отговор от Клуб за интернационална дружба в училището с ръководител Мария Филиповна Кофова. В писмото се те пишат, че селото е основано от български изселници и се назовава Кулевча в чест и памет на победата над турските войски край Кюлевча през 1829г.

По пътя на кореспонденцията двете села установяват стабилни връзки – разменят си изгледи, картички, сувенири.

На 02.04.1982г. 22 ученици, 19 учители и служители отпътуват за с. Кулевча, Украйна. В селото са посрещнати с много радост от всички жители.

На 4.07.1985г. в с. Кюлевча, България пристига делегация от 31 ученика, водени от 5 учителя(Мария Филиповна Кофова – ръководител на групата). За първи те стъпват в родното село на своите предци, заселили се далеч от родния край. Благодарение на упорития труд на учителския колектив и най-вече на Мария Филиповна, непреклонна българка, те са получили разрешение да посетят нашето село, да видят къде е техният корен, къде живеят техните родственици и евентуално техни роднини.

През 1986г. ученици от с. Кюлевча , отново отиват на гости с домуване и пребиваване в селото. Там те са настанени в домовете на , където усещат още по-осезаемо топлото, братско гостоприемство.

През 1988г. се разширяват връзките между селата – делегацията, която посещава с. Кулевча е с различен състав – двете фолклорни групи към читалището и председателя на Земеделската кооперация. Така се постига осъществяване на връзката на културните институти и селскостопанските труженици. Подписани са договори за сътрудничество в областта на селското стопанство.

От тогава по различни поводи продължават взаимните посещения – отбелязване на годишнини, откриване на паметници, честване на празници.

2.10. ВЛИЯНИЕ НА ГОЛЕМИ ИНФРАСТРУКТУРНИ ПРОЕКТИ С РЕГИОНАЛНО И НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, ПРЕДВИДЕНИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА КАСПИЧАН

Община Каспичан е разположена в Североизточния район. Североизточният район е разположен периферно на Трансевропейска транспортна мрежа (TEN-T мрежата) през страната и през територията му минават пътни направления само от широкообхватната TEN-T мрежа.

Общината попада в обсега на Северната главна ос „запад – изток“ , която минава през (покрай) и свързва градовете София, В.Търново, Шумен и Варна. В частта на Североизточния район, оста се формира от пътните направления „Велико Търново – Шумен – Варна” и жп линията „Горна Оряховица – Каспичан – Варна”, включени в широкообхватната TEN-T мрежа. Благодарение на тази исторически установила се ос, общината има възможност за поддържане и развитие на интензивни връзки с големите, средните и малките градове по нейното протежение. Тя спомага за подобряване на достъпа до услуги и обмен на информация и ресурси в регионален план.

Другата основна ос, която минава през Североизточния район, и в която попада община Каспичан е оста Русе-Разград-Шумен-Варна. Тя е част от широкообхватната TEN-T мрежа, както по отношение на автомобилната връзка, така и за жп връзката (Варна – Каспичан - Русе). Чрез нея се прави връзка между коридора „Рейнско-Дунавски“ от TEN-T мрежата и международен транспортен коридор Трасека (Европа-Кавказ-Азия). В национален план, свързва северното Черноморие с Букурещ, Румъния. При завършване на автомагистралния пръстен ще има улеснени потоци от хора и ресурси между североизточната и югоизточната част на страната. Тя може да спомогне за подобряване на междурегионалното сътрудничество и увеличаване на ресурсния обмен между градовете включени в нея, както и за установяване на устойчиви клъстери, създадени на база регионални специализации.

През територията на общината минават:

А2 Автомагистрала „Хемус“ – София-Велико Търново-Варна, с планирана дължина 433 km, от които в експлоатация са 38,8%, а 25,6% в процес на изграждане. Автомагистралата формира част от пътното направление София-Велико Търново-Русе-Букурещ, включено в основната TEN-T мрежа на територията на страната, а в частта Шумен-Варна - в широкообхватната TEN-T мрежа.

Първокласен път I-2 Русе-Разград-Шумен-Варна (Европейска категоризация Е-70), който ще осигури бърза сухопътна връзка между Русе и Варна /респективно община Каспичан/ чрез Автомагистрала „Хемус“;

Първокласен път I-4 София/Ботевград-Севлиево-Велико Търново-Шумен/Варна (Е-722);

Второкласни и третокласни пътища:

Фактът, че през територията на общината преминават пътища с международно и национално значение показва добра позиция за транспортна комуникация, съответно добри възможности за социално-икономическо развитие.

Състоянието на пътищата от II и III клас, също е добро, което способства за трафика до автомагистралите и пътищата I клас и пътните артерии с национално и международно значение.

През територията на община Каспичан преминават важни жп линии, включени в TEN-T мрежата:

- жп линия 2 София-Мездра-Горна Оряховица-Каспичан-Синдел-Варна. В участъка София – Г. Оряховица линията е част от железопътното направление София-Г. Оряховица-Русе-Букурещ, включено в основната TEN-T мрежа на територията на страната, а участъкът Г. Оряховица-Варна е част от “широкообхватната” TEN-T мрежа.
- жп линия 9 Русе-Каспичан е включена в “широкообхватната” TEN-T мрежа на територията на страната

Наличната в общината жп мрежа е с добро качество, висок дял на удвоените и електрифицираните линии, достигнато е сравнително високо ниво на модернизация. Тя дава

възможност за достъп до пристанища и летища с международно значение, както и за развитие на връзките с големите градски центрове, вкл. със столицата град София.

Община Каспичан има добри възможности за междурегионално развитие, използвайки благоприятното си географско местоположение, което осигурява лесен и бърз достъп до 2 морски пристанища – Варна и Бургас, едно речно Русе, летище и предстоящата да бъде завършена АМ „Хемус“.

Благоприятното местоположение на общината предполага добри връзки с всички населени места, попадащи в обсега на преминаващите през общината пътни артерии и добра свързаност с ключови икономически промишлени и логистични центрове и обекти.

В общината са налице предпоставки за развитие на производствени дейности, изискващи превоз на големи количества товари.

По отношение на недвижимото културно наследство, на територията на община Каспичан се намира обект с национално значение НИАР “Плиска“:

Територията на вътрешния град на Плиска, включена в каменната крепостна стена, гр. Плиска, обл. Шумен (Постановление на МС № 161/05.08.1958 г. за обявяване на старините край Плиска, Мадара и Велики Преслав за резервати).

Поради все още частичното проучване на обекта, както и възможните инфраструктурни обекти в региона, той има значителен потенциал за допълнителни изследвания и развитие.

Средновековната крепост в Плиска е част от Културните коридори, преминаващи през територията на Североизточен район и по конкретно Виа Понтика. Наличието на подобен обект е стимулатор за икономически растеж чрез възможностите на културния туризъм. Той се явява мощен ресурс за устойчиво развитие и повишаване качеството на живот чрез възможностите на културния туризъм и обмена на знания .

В непосредствена близост се намира и НИАР „Мадара“.

НИАР „Плиска„ е част от Национална културно историческа дестинация - „Столиците и градовете на българските царе и патриарси „В културно историческата дестинация са включени паметници от следните градове и резервати: Велико Търново, Русе, Шумен, Плиска, Мадара, Велики Преслав, Силистра, Провадия, Варна.

Това е сериозна възможност са създаване на общ туристически продукт с посочените общини и участие в общи проекти, с цел развитие на туризма.

Община Каспичан е член на ОУТР „Варненски черноморски туристически район“- гр. Варна. Принадлежността към Туристическия район осигурява възможности за участие в съвместни проекти за развитие на туристическата инфраструктура и популяризиране на културно историческите паметници на територията на община Каспичан в национален и международен план.

Развитието на туризма в общината е стимулатор за икономически растеж.

Община Каспичан изостава значително по отношение на инфраструктурата за достъп до интернет. Това влияе негативно върху конкурентноспособността на фирмите в района и подобряване на качеството на живот в общината. Класификацията на Европейската комисия в „Насоки на Общността за прилагане на правилата за държавна помощ във връзка с бързото разгръщане на широколентови мрежи” (Насоките на ЕК), дефинира три типа райони в зависимост от вече съществуващото равнище на широколентов достъп, а именно:

„Бели райони“ - насърчаване на целите за регионално сближаване и икономическо развитие - без инфраструктура за широколентов достъп или без вероятност такава да бъде развита в период от три години, поради което е необходима държавна подкрепа;

„Сиви райони“ - необходимост от по-подробна оценка при наличие само на един доставчик на широколентов достъп в района, което се отразява на качеството на услугата, нарушава се пазарната динамика и ефективност;

„Черни райони“ - не е необходима държавна намеса - два или повече доставчика на широколентов достъп, услугите се предоставят при конкурентни условия, ограничени възможности за държавна намеса.

В това отношение, община Каспичан е в неблагоприятна позиция, като над 37% от населението попада в бялата зона.

Като слабо урбанизирана (периферна) община, Каспичан трудно би могла да реализира самостоятелно значими инфраструктурни проекти. Поради това, тя е изцяло зависима от планираните национални и регионални инфраструктурни проекти, залегнали в „Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030“ и „Интегрираната териториална стратегия за развитие на североизточен район“.

В тази връзка е важно, общината да използва максимално потенциала, който има като наличие на културно наследство с национално значение, благоприятно географско местоположение, свързано от своя страна с добре развита транспортна инфраструктура и да реализира ползи за своето икономическо и социално развитие.

Въз основа на заложените приоритети на национално и регионално ниво, са идентифицирани следните проекти, които биха могли да доведат до реализиране на благоприятни възможности за развитие на общината:

Изграждане на регионален газов хъб “Балкан” е най-сериозният проект от енергийната инфраструктура на страната и района. Проектът е в съответствие с нуждите на региона, идентифицирани от Групата на високо равнище за газова свързаност в рамките на инициативата за енергийна свързаност в Централна и Югоизточна Европа (CESEC), както и от Европейската стратегия за Енергиен съюз. Проектът за изграждане на инфраструктура, която да позволи развитието на български газов център – Газов хъб „Балкан”, има статут на проект от „общ интерес” по смисъла на Регламент (ЕС) № 347/2013 г. и е част от публикувания от Европейската комисия трети списък с проекти от „общ интерес” (ПОИ 6.25.4), приоритетен коридор: междусистемни газопроводи север-юг в Централна източна и Югоизточна Европа (NSI East Gas).

Инфраструктурата на газовия хъб ще свърже пазарите на природен газ на България, Гърция, Румъния, Унгария, Сърбия, Хърватия, Словения, Австрия, Германия, Италия, Украйна, Молдова и други. Основни източници на газ за хъба са: природен газ от Азербайджан и други източници от Южния газов коридор (чрез ТАП и ТАНАП), руски природен газ, местен добив от България и Румъния, природен газ от съществуващите и изграждащите се терминали за втечнен природен газ в Гърция и Турция, които ще осигурят количества природен газ от САЩ, Катар, Алжир, Египет и други.

Продължаване на процеса по изготвяне на проекти и участие в програми за подобряване на енергийните характеристики на общинския сграден фонд както и подпомагане на дейностите на Сдруженията за управление на етажната собственост при участие в проекти за саниране на сгради(оперативна програма „Регионално развитие“).

Възможности/влияние:

Реализацията на проектите ще даде възможност за:

Подобряване на достъпа до газопроводната мрежа, което от своя страна е свързано с потенциал за увеличаване на битовата и промишлена газификация. Замяната на традиционните горива с газ е предпоставка за подобряване на енергийните характеристики на сградите и опазване на околната среда;

Повишаване благосъстоянието на гражданите чрез намаляване на разходите им за отопление и вентилация и повишаване качеството им на живот.

Развитие на съпътстващите дейности при строителството, като търговията и доставката на материали, консумативи и суровини, както и ангажирането на местна специализирана техника и предоставянето на сервизно-ремонтни, хотелски и други услуги;

Повишаване на инвеститорския интерес, вкл. за развитие на „зелена икономика“;

Извършването на строителни дейности на територията на общината може да стимулира косвено развитието на археологическите открития и разкопки, въз основа на наличния потенциал на общината в това отношение.

Доизграждане на АМ „Хемус” , Скоростен път I-2 „Русе – Шумен” и Скоростен път „Силистра-Шумен-Карнобат-Ямбол-ГККП Лесово“

Възможности:

Ускоряване на процеса на икономическо, социално и културно сближаване на регионално и международно ниво и свързаност с направленията на TEN-T мрежата.

Подобряването на транспортната връзка с град София и с други големи градове като Русе, Велико Търново, Търговище, градовете от Южна България, както и по бърз достъп до Турция ще окаже благоприятно влияние върху развитие на бизнеса и туризма;

Създаване на интегриран туристически продукт за Североизточния район и ОУТР„Варненски черноморски туристически район“ ;

Добрата транспортна връзка с Велико Търново е предпоставка за развитие на – културно историческата дестинация: „Столиците и градовете на българските царе и патриарси“ .

Реконструкция и рехабилитация на републикански път II-27 Нови пазар – Добрич.

Възможности:

Пряката връзка с гр. Добрич, ще доведе до намаляване на разстоянието и директна връзка със „житницата“ на България, което ще окаже благоприятно влияние за много от транспортните фирми на територията на общината и компаниите, поддържащи взаимоотношения с фирми от област Добрич, вкл. и жп транспорт. Ползите за местния бизнес биха се увеличили и при реализиране на проекта за изграждането на индустриален парк Добрич (в рамките на проект “Нов логистичен коридор на България: Азия – Варна – Шумен – Разград – Русе – Централна и източна Европа”)

Възстановяване дейността на Летище «Търговище» (регионално летище, пуснато в експлоатация през 1969 г. Може да обслужва пътнически и товарни самолети от малък и среден клас. Разположено е на 16 km североизточно от град Търговище, на 25 km от гр. Шумен и на 30 km от гр. Разград. Уникалното му разположение дава възможност да обслужва обширен район. Закрито за полети в края на 1999 г.);

Възможности:

Повишаване на инвестиционния интерес към общината, поради близостта с летище;

Увеличаване на пътническия и товарен поток чрез разширяване на възможностите за комбиниране на различен вид транспорт

Изграждане на интермодален терминал “Варна” и възстановяване на проектните параметри на жп линията Русе-Варна е в подкрепа на интермодалните превози в СИР;

Проект включен в разширената TEN-T мрежа за интермодален транспорт по направление на жп линия 2 София-Мездра-Горна Оряховица-Каспичан-Синдел-Варна. Проектът се основава на политиката за изграждане на Транс-европейската транспортна

мрежа и има за цел, подобряване на интермодалността в югоизточния район на ЕС чрез създаване на условия за оптимално взаимодействие и интеграция на различните видове транспорт и повишаване качеството на предоставяните товарни транспортни услуги.

Възможности:

Изграждането на терминала ще създаде условия за оптимално взаимодействие и интеграция на различните видове транспорт. С реализирането на проекта ще се обезпечат възможности за добри транспортни връзки в направленията:- Варна – София и обратно; Варна – Русе с възможност за ефективна връзка с Констанца и обратно; Варна – Бургас с възможност за ефективна връзка с Истанбул и обратно. Като важен жп център, на пътя на тези направления, преминаващите през жп гара Каспичан товари значително ще се увеличат;

Модернизацията на жп направлението Русе-Варна ще даде възможност за развитие/разполагане на товароемки производства, изискващи превоз на големи обеми масови товари;

Подобряването и модернизацията на жп линията София-Мездра-Горна Оряховица-Каспичан-Варна ще подобри извършването на комбинирани превози. Чрез използването на терминалите във Варна и жп фериботния комплекс и ще се осигури възможност за транспортиране на вагони през Черно море към Украйна, Русия и страните от Черноморския и Кавказкия регион.

Водоснабдяване и канализация:

Разработените регионални генерални планове за ВиК планират развитието на инфраструктурата в Североизточния район, а конкретните проекти за финансиране

се определят със съответните регионални прединвестиционни проучвания (РПИП).

През последните години се наблюдава трайно засушаване в региона което според прогнозите ще има дългосрочен характер. Тенденцията налага да бъде обърнато сериозно внимание на местните съществуващи и потенциални водоизточници.

Интерес за община Каспичан е изграждащата се Водна система „Дунав“ ,която ще захранва с питейна вода градовете Търговище и Шумен и има възможност да достигне до град Нови пазар, като премине през територията на град Каспичан.

Незадоволителна е осигуреността на населените места в общината с канализационни системи. Необходимо е ускорено изграждане и въвеждане на ПСОВ за пречистване на вече обхванатите от канализация отпадъчни води в град Каспичан и стартиране на процеса по изграждане на канализационна система в град Плиска.

Директивата ДПГОВ съдържа разпоредба, позволяваща прилагане на индивидуални подходящи системи на подобни места и проектът на СБ “Консултантска програма за укрепване на капацитета и ефективността на предоставяните услуги в отрасъл ВиК” дава добри предложения в тази посока.

Възможности:

Използване на потенциала на „Водна система „Дунав“ за подобряване на водоснабдяването в общината“;

Търсене на възможности за финансиране на проекти за изграждане и развитие на канализационната мрежа в общината;

Разработване на проекти за финансиране на обновяването на захранващи и улични водопроводи във всички населени места;

Изграждане на безплатен висикоскоростен безжичен Интернет достъп на обществени места WiFi4EU. Инициативата WiFi4EU е заложена като една от основните мерки към Цел 3

“Преодоляване на регионалните различия чрез стимулиране на инвестициите в ИКТ инфраструктури и технологии” от Проекта на Национална програма „Цифрова България 2025“. Тя е предназначена за граждани и посетители на ЕС, които ще имат безплатен достъп до безжичен Интернет на обществени места, като паркове, площади, обществени сгради, библиотеки или здравни центрове на територията на Съюза. Wi-Fi точките за достъп могат да бъдат инсталирани от общината и дружеството за инсталиране на WiFi, като се използва ваучер от ЕС.

Община Каспичан е бенефициент по проекта ,като през 2019 год. бяха инсталирани точки за безплатен достъп до безжичен достъп на интернет в град Каспичан, град Плиска, село Каспичан и село Златна нива.

Оптимизацията на комуникационната инфраструктура, вкл. за подобряване на административното обслужване чрез изграждане на единна електронна съобщителна мрежа е задължително условие за икономическото развитие на страната. В това отношение е наложително включването към Пътната карта към Националния план за широколентова инфраструктура за достъп от следващо поколение, както и привличане на частен ресурс за изграждане на високоскоростен интернет .

Възможности

Разширяването на широколентовия достъп до интернет ще създаде възможности за по-широк достъп до услуги и информация за населението и бизнеса, и подобряване на конкурентноспособността и условията на живот в общината;

Разширяване на инвестиционния интерес от компании, чиято дейност изисква широколентова инфраструктура за достъп до високоскоростен интернет.

Подкрепа за развитие на ИКТ Клъстер – Варна, действащ във Варненски регион, разширяване на неговата дейност в целия Североизточен район и превръщането му в регионален център за обмяна на „ноу-хау” и за развитие на икономическата конкурентоспособност в района;

Изграждане на европейски цифров иновационен център (хъб), който ще стимулира широкото приемане на модерни цифрови технологии от промишлеността, от публичните организации и академичните среди.

Възможности:

Поради близостта с гр. Варна и добрата транспортна свързаност, функционирането на подобни структури би могло да допринесе за по добра конкурентноспособност на фирмите в общината и обмяна на „ноу-хау”.

Цифровият иновационен център повишава осведомеността и предоставя или осигурява достъп до експертен опит, ноу-хау и услуги в сферата на цифровата трансформация; подкрепя предприятията и организациите, за да повишават конкурентоспособността си; улеснява трансфера на експертни знания и ноу-хау; предоставя или осигурява достъп до тематични услуги, включително услуги, свързани с изкуствения интелект, високопроизводителните , изчислителните технологии, киберсигурността и др. Европейските цифрови иновационни центрове са „not-for-profit“ организации;

Благоприятни възможности за финансиране на проекти в областта на Индустрия 4.0;

Развитие на цифрова инфраструктура в малките населени места, което е свързано със:

Съчетаване на добрите възможности за логистика и наличието на високоскростен интернет като предпоставка за развитие на фирми в областта на он-лайн търговията;

Преодоляване на пречките от разстоянието, което може да доведе до заселване на територията на общината на лица, вкл. чуждестранни граждани, с професии и дейности, изискващи високоскоростен интернет;

Подобряване на образованието чрез създаване на по-добри възможности за комуникация и обучение;

Развитие на обучение за възрастни с оглед придобиване на компетентности за работа с интернет;

Ускорено внедряване на електронно правителство на територията на общината;

Развитието на проекти за умно и устойчиво земеделие, стимулирайки местната икономика и подобрявайки качеството на живота посредством предоставянето на достъп до ново поколение публични и частни цифрови услуги.

Реализиране на проект "Нов логистичен коридор на България: Азия – Варна – Шумен – Разград – Русе – Централна и източна Европа" – EU Gateway. Официално декларирана подкрепа на проекта от следните областни администрации: Варна, Добрич, Шумен, Разград, Русе, от общините Варна, Русе, Шумен, Добрич, Девня, Аксаково и Белослав и от пристанище Варна.

Проектът включва широка инвестиционна програма, в т.ч. разрастване и включване към коридора на действащи индустриални зони, създаване и генериране на нови индустриални зони в цяла Североизточна България с цел привличане на товари, преки чуждестранни инвестиции, генериране на икономически растеж и нови работни места. Инициатор на проекта е СНЦ "Клъстер Черноморска икономическа зона".

Възможности:

Привличане на чуждестранни инвестиции и товари, разкриване на нови работни места и подобряване на икономическите показатели в общината чрез включване на община Каспичан в проекта.

Основен подход за използване на идентифицираните възможности за реализиране на собствени проекти, въз основа на големите инфраструктурни проекти е прилагането на интегрираните териториални инвестиции (ИТИ). Интегрираният териториален подход позволява ефективното използване на потенциала на общината чрез диалог и сътрудничество между институциите, работещи на различни нива на управление, както и останалите заинтересовани страни и участници, действащи на нейна територия. При този подход се комбинират външния опит, знания и ресурси с местни активи по начин, който елиминира или намалява риска от превес на някой от партньорите, като се адресират конкретните нужди на териториите или се използва наличният потенциал с цел насърчаване на социално-икономическото развитие на тези територии.

С използване на този подход, се дава възможност да се улеснят, вдъхновят и мотивират потенциалните бенефициенти и заинтересовани страни да стартират създаването на партньорства и да генерират нови идеи за интегрирани проекти, чрез които да се решат конкретни проблеми на територията на общината. Основен двигател на този подход би следвало да бъде инициативността и предприемачеството на местните общности, като от съществено значение е проектите да подпомагат социално-икономическото развитие в общината. Това дава възможност за съвместно кандидатстване по големи проекти от Оперативните програми, изискващи значително съфинансиране от страна на бенефициентите, което е трудно осъществимо само от една община.

В тази връзка е важно община Каспичан да засили функционалните си връзки с гранични или по-далечни общини от по-високо йерархично ниво с цел съвместно участие във важни проекти за постигане на общи цели или решаване на общи проблеми. Необходима е ефективна комуникация и изграждане на сътрудничество с неправителствени

организации, икономически субекти/оператори, учебни заведения или научни организации в зависимост от вида на дейностите и интервенциите, предвидени за изпълнение.

*2.11. **SWOT АНАЛИЗ***

SWOT анализът е обективно следствие от социално–икономическия анализ и представя изводите от проучването на състоянието и потенциала на общината, като акцентира на силните, слабите страни, възможностите и заплахите за развитие.

SWOT анализът включва оценка на вътрешните фактори, чрез която се идентифицират силните и слабите страни на Община Каспичан, оценка на външните фактори на обкръжаващата среда, които очертават благоприятните възможности и потенциални заплахи за развитието на общината.

СИЛНИ СТРАНИ	**СЛАБИ СТРАНИ**
1. Благоприятно географско положение – 70 км до големия морски и пристанищен център Варна и 120 км средно до двете дунавски пристанища Русе и Силистра. 2. Добра транспортна обезпеченост - Железопътната гара Каспичан, автомагистрала "Хемус", свързваща Варна със София и главен път Варна – Русе. 3. Изградена техническа, транспортна и социална инфраструктура и относително добре развита селищна система. 4. Богато културно-историческо наследство и природни забележителности – първата българска столица Плиска – НИАР „Плиска", голяма близост до НИАР „Мадара", средновековни археологически обекти в квартал Калугерица, скални образувания в с. Кюлевча, природни дадености в село Могила, предпоставка за развитие на туризма. 5. Плодородна земя и подходящи природо-климатични условия за развитие на селско стопанство. 6. Активност в усвояване на средства по ПРСР. 7. Наличие на имоти за паша и условия за лов и риболов. 8. Потенциал за отглеждане на билки и диворастящи плодове и гъби.	1. Високо равнище на безработицата. 2. Намаляване и застаряване на населението, ниски доходи и жизнен стандарт. 3. Ниска степен на образование и квалификация на работната ръка. 4. Лошо състояние на уличната инфраструктура. 5. Амортизирана водопроводна мрежа с високи загуби на питейна вода. 6. Липса на канализация в населените места извън общинския център. 7. Липса на ПСОВ. 8. Ограничени възможности на общинския бюджет. 9. Недостатъчно развит туристически потенциал. 10. Липса на комплексен продукт за туристическата дестинация. 11. Затруднена транспортна достъпност до периферията. 12. Неизползвани еко и етно възможности за развитие на туризма. 13. Липса на информационно обслужване на сектор туризъм. 14. Недостатъчно използване на природните дадености за производство на ел.енергия.

9. Наличие на достъп до интернет и други комуникационни възможности във всички селища на общината. 10. Растеж и обновяване на предприятията в нефинансовия сектор.	
ВЪЗМОЖНОСТИ	**ЗАПЛАХИ**
1. Предпоставки за утвърждаване на град Каспичан като логистичен център в Североизточна България. 2. Потенциал за развитие на различни форми на туризъм. 3. Създаване на комплексен продукт за туристическата дестинация. 4. Конкурентоспособно развитие на малките и средни предприятия /МСП/. 5. Потенциал за разнообразяване на земеделието към зеленчукопроизводство, овощарство и лозарство. 6. Развитие на животновъдство, излизащо от рамките на домакинствата и малките стопанства към средноголеми и големи ферми. 7. Условия за развитие на мрежи от свързани производства в областта на селското стопанство, хранително-вкусовата и преработвателна промишленост. 8. Привличане на инвестиции, чрез фондовете на ЕС, български и чуждестранни инвеститори. 9. Усъвършенстване на партньорството с НПО, бизнеса и други общини при подготовка и реализиране на съвместни проекти. 10. Използване формите на публично-частното партньорство. 11. Повишаване енергийната ефективност на жилищни и обществени сгради и въвеждане на ВЕИ 12. Доизграждане на канализационната мрежа и ПСОВ; 13. Подмяна на ВиК мрежата и намаляване загубите на вода;	1. Забавяне на икономическото развитие, финансови кризи, лоша бизнес среда. 2. Задълбочаване на демографските проблеми и застаряване на населението. 3. Увеличаване броя на безработните с основно и по-ниско образование. 4. Влошаване качеството на техническата инфраструктура и липса на средства за нейната поддръжка. 5. Зависимост на общинския бюджет от централната власт. 6. Посегателства върху природните и културно-исторически дадености. 7. Замърсяване на околната среда от антропогенни или други фактори. 8. Недостатъчен административен капацитет за разгръщане на широка инвестиционна програма с привлечени средства и проблеми в координацията със структури в държавната администрация, с отговорности в усвояването на средства от ЕС.

14. Реализиране на съвместни проекти със съседни общини. 15. Развитие на интензивното земеделие. Възстановяване на поливните площи.	

2.12. ОПИСАНИЕ НА ВЗАИМОВРЪЗКИТЕ НА АНАЛИЗА С РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНИЯ ХОРИЗОНТАЛЕН СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ НА РАЙОНИТЕ НА НАЦИОНАЛНО НИВО

Социално-икономическият анализ на районите на Р България (Анализа на районите) представя настъпилите промени за периода 2014-2020 г. в икономическото, социалното, демографското, инфраструктурното развитие и състоянието на околната среда и очертава основните тенденции в тях. Също така се дават прогнози за развитието им до 2027 г.

В Анализа на районите са използвани ключови показалите, които са използвани в ПИРО на община Каспичан за откроряване на местните характеристики. Това спомага за сравнението на част от изводите направени в Анализа на районите и този за целите на ПИРО.

В следващата таблица са изведени основните изводи от Анализа на районите и заключенията в ПИРО. Този подход дава възможност за бързо очертаване на взаимовръзката между двата анализа.

Таблица 34 - Взаимовръзки между заключенията от Анализа на районите и ПИРО

Заключения от Анализа на районите	**Заключения от социалноикономическия анализа на ПИРО**	**Взаимовръзка**
ТЕМА: ДЕМОГРАФИЯ		
Демографската ситуация в страната се характеризира с продължаващо намаляване и застаряване на населението, намаляваща раждаемост и задържащо се високо равнище на общата смъртност, отрицателен естествен и механичен прираст.	Населението устойчиво намалява; Раждаемостта на 1000 д. е малко под средната за страната; Високо ниво на смъртност; Отрицателен естествен и механичен прираст.	Общината е със същите характеристики. Средно за анализирания период механичният и естественият прираст са с малко по-неблагоприятни от средните за страната.
Намаляване на дела на населението в трудоспособна възраст.	Намалява делът на населението в трудоспособна възраст.	Община Каспичан е със същата характеристика като на национално ниво.
Териториалното разположение на населението е предимно в градовете – 73,5% (2017 г.).	48,8% от населението в общината живее в града (2019 г.).	Населението в общината е равномерно разпределено между градовете и селата.

Изчерпан демографски потенциал на селата, които до неотдавна са били източник на миграция към градовете.	Част от селата в община имат потенциал да привличат население в тях.	Общината е с по-добра характеристика от страната.
ТЕМА: ПАЗАР НА ТРУДА		
Коефициентът на икономическа активност нараства.	Няма получени данни за показателя.	Неприложимо.
Заетостта на населението в най-активна възраст (15–64 години) бележи съществен ръст на национално ниво в периода 2014-2017 г.	Заетостта на населението в активна възраст постепенно расте.	В общината е отчетена сходна тенденция за разлика от националното ниво.
Коефициентът на безработица намалява.	Намалява дела на безработните в общината.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
Коефициентът на продължителна безработица намалява значително.	Няма получени данни за показателя.	Неприложимо.
ТЕМА: ТЕРИТОРИАЛНО-УРБАНИСТИЧЕН АНАЛИЗ		
Общините в България са класифицирани като: силно урбанизирани (централни), средно урбанизирани (междинни) и слабо урбанизирани (периферни – **152 –** при които над 50% от населението е в населени места под 5 хил. жители или общините са с център град под 5 хил. жители. общини в България са с такава характеристика).	В ИТСР на Североизточен регион община Каспичан е определена като „слабо урбанизирана (периферна)“.	Общината е част от най-голямата група общини – периферните.

Заключения от Анализа на районите	**Заключения от социалноикономическия анализа на ПИРО**	**Взаимовръзка**
В Анализа на районите са определени агломерационни образувания по дадени критерии.	В ИТСР на Североизточен регион Община Каспичан не попада в агломерационния ареал на Шумен.	Според анализите за целите на ПИРО община Каспичан има потенциал за общ ареал на Шумен и Нови пазар.
ТЕМА: ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ		

БВП и БВП на глава от населението нараства	На ниво „община“ не се поддържа информация за БВП, но за област Шумен показателят нараства с бавни темпове.	Тенденцията е спазена, но при по-ниски стойности.
Нараства производителността на труда	Нараства производителността на труда на 1 работник.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
Най-голям брой МСП са в групата на микропредприятията (от 0 до 9 заети), достигат 92.47% (2017 г.) от общия брой предприятия в нефинансовия сектор, следвани от втората група (от 10 до 49 заети)	Микро предприятията са 87,7% от всички в нефинансовия сектор, а малки те – 12,3% (2018 г.)	Общината е с подобна характеристика като на национално ниво.
Атрактивността на българския туризъм се формира от културно-историческо наследство, природни ценности, разнообразни пейзажи, качествени услуги и добра свързаност/достъпност.	Възможностите за развитие на туризма на територията на общината могат да се реализират чрез културен, еко, селски и лозаро-винарски туризъм.	Общината притежава всички характеристики за развитие на туризма
ТЕМА: СОЦИАЛНА СФЕРА		
Обхватът на деца в предучилищно образование е намалял до степен, че всяко пето дете не посещава детска градина.	Местата в детските градини в община са достатъчни за да обхванат всички деца и няма необхванати деца.	Общината е с по-добра характеристика от националното ниво.
Броят на учениците в страната намалява ежегодно с близо 1,5%. Закриват се училища, предимно в малките населени места.	Броят на учениците намалява през годините, но не се очаква в близко бъдеще закриване на учебното заведение.	Учениците в общината намаляват с темпове над средните за страната.
Наблюдава се дела на преждевременно напускащите училище, все още този дял е твърде висок - 2,96%.	За учебната 2017-2018 година няма преждевременно напусналите училище (до 7-ми клас).	Общината е с по-добър показател спрямо националното ниво.
Увеличаващи се разходи в сферата на социалното осигуряване, подпомагане и грижа	Увеличава се делът на подпомаганите лица в общината, както и разходите за тях.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.

Неравномерното териториално разпределение на мрежата от социални услуги по общини, неподходящата материална база.	Социалните услуги в общината са добре разпределени в подходяща материална база.	Общината е с по-добра характеристика от националното ниво.
ТЕМА: ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА		
В национален план електроенергийната мрежа е добре развита и всички населени места са електроснабдени.	Всички населени места на територията на общината са електрифицирани.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
Газопроводната мрежа в България има нужда от доразвитие. Необходимо е и увеличаване на дела на газифицираните домакинства до набелязаната цел до 30% през 2020 г.	Газопреносна мрежа има изградена само в град Каспичан.	Изводите, направени в Анализа на районите, са валидни и за община Каспичан.
Нарастване на участието на ВЕИ в енергийния баланс на страната. Новият акцент в използването на ВЕИ е да се насочи към децентрализирано производство на енергия от ВЕИ, предимно за собствени нужди и присъединяване към мрежите с по-ниско напрежение, което ще намали и разходите за пренос.	На територията на община има изградени ВЕИ. Планирано е въвеждането на допълнителни ВЕИ.	Изводите, направени в Анализа на районите, са валидни и за община Каспичан.
Често срещан е проблема с „режим на водоснабдяване“, който силно влошава качеството на живот на населението.	В община Каспичан не се наблюдава водоснабдителен режим.	Общината е с по-добра характеристика от националното ниво.
Изключително високо ниво на загуби на вода (средно около 60%)	Загубите на вода се увеличават през годините и през 2019 г. достигат 58%%	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
Значително по-големите количества образувани отпадъци на човек в България в сравнение с ЕС, ниската степен на	Няма данни за община Каспичан	Неприложимо.

рециклиране на битовите отпадъци.		
ТЕМА: ОКОЛНА СРЕДА		
Национален проблем по отношение състоянието на атмосферния въздух е замърсяването с фини прахови частици (ФПЧ), което е сред най-високите в ЕС. То има ясно изразен сезонен характер.	На територията на общината няма значими местни източници на емисии от замърсители на атмосферния въздух. Най-големият замърсител е твърдото гориво, което населението използва за отопление през зимния сезон.	Общината е с по-добра характеристика от тази на национално ниво.
Подобрява се качеството на повърхностните води в страната	Състоянието на повърхностните води е лошо.	Общината е с по-лоша характеристика от тази на национално ниво.
Нивата на шум в по-голямата част от изследваните пунктове надвишава граничните стойности за съответните населени територии.	На територията на община Каспичан няма значителни шумови източници.	Общината е с по-добра характеристика от националното ниво.
ТЕМА: АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ		
Наличието на административен капацитет в местните власти за усвояване на средства по оперативни програми и натрупването на инвестиции с икономически и социален характер, подкрепени от оперативните програми, са важно условие за растежа на териториалните единици.	Общината привлича все повече средства от ЕСИФ, но продължава да е сред последните в страната по усвоени средства.	Изводите, направени в Анализа на районите, са валидни и за община Каспичан.
Силна зависимост от европейските фондове и помощи и несъобразените с местния потенциал и характеристики приоритети и проекти, без задълбочен анализ на потребностите, ефективността, управлението и поддържането на изградените обекти.	Проектите, които се реализират от Общината почиват на задълбочени анализи на местните потребности и целят повишаване качеството на живот на жителите на Каспичан.	Изводите, направени в Анализа на районите, не са валидни за община Каспичан.

3. ЧАСТ II. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г.

3.1. ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕ

Визията на общината представлява желаното и постижимо състояние на община Каспичан към 2027 г. Тя е водеща по отношение на стратегическата част на плана и го рамкира.

„Привлекателно място за живеене с висок жизнен стандарт. Развит туристически и културен център, с конкурентноспособна промишленост и биологично селско стопанство."

Визията посочва целите и предполага добро управление и широко гражданско участие в процеса на вземането на решенията и тяхното изпълнение за ефективно използване на наличните ресурси и постигане на благоприятни за жителите на община Каспичан резултати.

3.2. ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ

Приоритетите имат ясен фокус към осъществяване на визията и отразяване конкретната специфика на община Каспичан. Те са съобразени с предназначението на ПИРО да бъде инструмент за управление и да отразява действителните нужди на местната общност в рамките на плановите документи от регионално, национално и европейско ниво. Избегнато е тяхното прекалено обхватно формулиране и опасност от неефективно разпределение на ресурсите по време на предстоящото им реализиране. Планираната система от индикатори за наблюдение на плана осигурява механизъм за измерване на степента на тяхното осъществяване.

ПРИОРИТЕТ 1: Икономически растеж и повишена конкурентно способност на местната икономика.

ПРИОРИТЕТ 2: Повишаване качеството и стандарт на живот.

ПРИОРИТЕТ 3: Подобряване състоянието на техническата и социална инфраструктура.

Комплексът от целите и мерките за реализацията на приоритетите ще бъде насочен в няколко основни области на въздействие, както следва:

ПРИОРИТЕТ 1: Икономически растеж и повишена конкурентно способност на местната икономика.

Местната икономика следва да е в състояние да осигури растеж, заетост и условия за подобрено качество на живот, на база специфичните характеристики на приоритетните зони в община Каспичан. Първият приоритет е насочен към създаването нови и развитието на съществуващите малки и средни предприятия в сферите на леката промишленост, селското стопанство, услугите и туризма. Стремежът е да се развие икономиката и да се повиши конкурентоспособността й. Повишаване на енергийната ефективност на икономиката. Необходимо е да се акцентира върху вече утвърдилите се водещи икономически сектори за общината, както и да се работи в посока привличането на нови инвестиции. Изграждане на нови и надграждане на съществуващи нови туристически комплекси, атракции и увеличаване на легловата база за задържане на туристическия поток на територията на общината за по-дълъг период.

ПРИОРИТЕТ 2: Повишаване качеството и стандарт на живот

Акцентът на Приоритета е към подобряване на човешкия ресурс и подобряването на социалните услуги. Повишаването на заетостта, доходите и жизнения стандарт са производни и следствие от повишаването на образованието и квалификацията на населението, съобразно нуждата от квалифицирани кадри от местните предприятия. Мерките за постигането на Приоритета следва да бъдат насочени и към развитието на съществуващите

и създаване на нови социални услуги за населението както и повишаване на качеството на публичните услуги. Намаляване на демографския спад и развитие на човешките ресурси със специална грижа към младите хора, чрез ограничаване дела на ранно напусналите училище, увеличаване броя на младежите с висше образование и задържането им за живот и работа в общината.

ПРИОРИТЕТ 3: Подобряване състоянието на техническата инфраструктура.

Приоритет 3 е свързан с териториалните измерения на общоевропейската политика за сближаване и в изпълнение на нейната Специфична политика 5: „Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи". Преодоляването на значителните териториални неравновесия в района ще се постига чрез подобряване на транспортната и комуникационна свързаност, което ще улеснява достъпа до публични услуги от по-висока степен, и чрез стимулиране развитието на градовете-центрове от различните йерархични равнища. По-добрата свързаност на районите в рамките на общината и обвързването на транспортните и комуникационните му националната мрежа ще повиши неговите конкурентни предимства, привличането на нови инвестиция и ще допринесе за мобилизиране на неговия потенциал.

3.3. СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ ПО ПРИОРИТЕТ 1: ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ И ПОВИШЕНА КОНКУРЕНТНО СПОСОБНОСТ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА.

3.3.1. СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1. УСТОЙЧИВО ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СПЕЦИФИЧНИЯ МЕСТЕН ПОТЕНЦИАЛ ЗА РАЗВИТИЕ

3.3.1.1. ЦЕЛ: ПОДКРЕПА ЗА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА

Общината разполага с безценно културно-историческо богатство, голяма част от което е слабо експонирано и включено в туристически пакети с по-висока добавена стойност. Устойчивото използване на специфичния потенциал на района и укрепване на регионалната конкурентоспособност в контекста на преработвателната индустрия, селското стопанство и туризма са важен приоритет, който трябва да бъде подкрепен. Географското местоположение, добрата транспортна свързаност и близостта на големите центрове – Варна и Шумен са предпоставка за устойчивото развитие на общината.

Мярка 1.1: Насърчаване на Водено от общностите местно развитие чрез формиране на МИГ и подкрепа на разработени от тях стратегии;

Мярка 1.2: Насърчаване на предприемачеството и подкрепа за стартиращите предприятия;

Мярка 1.3: Стимулиране на самостоятелна заетост, предприемачество и създаване на нови предприятия

Мярка 1.4: Създаване на публично-частни партньорства и инициативи за икономическо развитие

3.3.1.2. ЦЕЛ: УСТОЙЧИВО СЕЛСКО СТОПАНСТВО И АКТИВИЗИРАНЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Политиките в периода 2021-2027 г. ще се насочат към повишаване на конкурентоспособността на селското стопанство и същевременно ще засилят устойчивото му развитие. Подпомагането на доходите на земеделските стопани от ЕС вече е обвързано с грижливото отношение към околната среда и изменението на климата, като ще се изисква от земеделските стопани да набележат по-амбициозни цели посредством задължителни изисквания и насърчителни мерки, свързани с опазване на природните ресурси, изменението на климата, биологичното разнообразие, местообитанията и ландшафтите.

Мярка 1.5: Развитие на зеленчукопроизводството и овощарството;
Мярка 1.6: Повишаване на конкурентоспособността;
Мярка 1.7: Развитие на биологично земеделие;
Мярка 1.8: Изграждане на хидромелиоративните съоръжения;

3.3.1.3. ЦЕЛ: РАЗНООБРАЗЯВАНЕ НА ТУРИСТИЧЕСКИЯ ПРОДУКТ ЧРЕЗ АКТИВНО УСТОЙЧИВО ВКЛЮЧВАНЕ НА ПРИРОДНОТО И КУЛТУРНО БОГАТСТВО

С особен приоритет е развитието на туризма в община Каспичан. Общината разполага с много добри условия за развитие на различни видове туризъм, което обуславя и усилията, които следва да се положат в тази насока. Чистият въздух и незамърсената околна среда, в комбинация с богатото културно-историческите наследство са перфектни предпоставки за развитие на еко и селски туризъм. Успешното реализиране на приоритета ще доведе до икономически подем, по-добър жизнен стандарт и популяризиране на общината и нейните дадености.

Мярка 1.9: Подобряване на инфраструктурата, свързана с развитието на туристическата индустрия;
Мярка 1.10: Създаване на нови туристически комплекси, атракции и увеличаване на броя на местата за настаняване;
Мярка 1.11: Повишаване на инвестициите в реклама и маркетинг за промотирането на туристическия потенциал и туристическите продукти, включително чрез използване на нови методи с помощта на цифровите технологии;

3.3.2. СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2: ЗАПАЗВАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И АДАПТАЦИЯ КЪМ НАСТЪПИЛИТЕ НЕБЛАГОПРИЯТНИ КЛИМАТИЧНИ ИЗМЕНЕНИЯ

Ос 2 на Националната програма за развитие България 2030 „Зелена и устойчива България” и Цел на политиките 2 (ЦП 2) на Кохезионната политика 2021-2027 г „По-зелена, нисковъглеродна Европа чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата и превенция и управление на риска” до голяма степен определят рамката на дейностите за реализиране на тази специфична цел.

3.3.2.1. ЦЕЛ: ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ЕКОЛОГИЧНАТА ИНФРАСТРУКТУРА

Дейностите и проектите ще бъдат насочени към преодоляване на значителните дефицити, породени от липсата или недоброто качество на екологична инфраструктура, в т.ч.:

Мярка 1.12: Оптимизирано събиране и третиране на отпадъци и внедряване на съвременни технологии за разделно събиране.
Мярка 1.13: Изграждане на ПСОВ град Каспичан и доизграждане на канализационната мрежа в града.
Мярка 1.14: Изграждане на ПСОВ град Плиска и изграждане на канализационната мрежа в града.

3.3.2.2. ЦЕЛ: МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ, АДАПТИРАНЕ И СПРАВЯНЕ С КЛИМАТИЧНИ ПРОМЕНИ И ПРИРОДНИ БЕДСТВИЯ

Целта е насочена към подобряване на екологичните условия чрез предотвратяване на рискове от наводнения, пожари и свлачища. Подобряването на координацията и

управлението на превенциите на риска ще допринесе за осигуряване на устойчива и сигурна среда за живота и здравето на хората и за развитието на туризма и другите икономически дейности.

Мярка 1.15: Изграждане на съоръжения срещу наводнения. Поддържане и регулярно почистване на отводнителните канали и съоръжения

Мярка 1.16: Опазване на съществуващите екологични култури и животинските видове

3.3.3. СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3. ПОВИШАВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ

Община Каспичан формулира и поставя за изпълнение стратегически цели за постигане на модерна, ефективна и ефикасна общинска администрация чрез повишен административен капацитет, ползване на високотехнологични решения, иновации и партньорства в интерес на местната общност.

3.3.3.1. ЦЕЛ: ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ПРЕДОСТАВЯНИТЕ ПУБЛИЧНИ УСЛУГИ ЧРЕЗ ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОБЩИНСКАТА АДМИНИСТРАЦИЯ, ОРИЕНТИРАНА КЪМ ЗАДОВОЛЯВАНЕ ПОТРЕБНОСТИТЕ НА ГРАЖДАНИТЕ, БИЗНЕСА И СТРУКТУРИТЕ НА ГРАЖДАНСКОТО ОБЩЕСТВО.

Мярка 1.17: Постигане на релевантна и адаптивна структура на администрацията

Мярка 1.18: Оптимизация на вътрешните нормативни актове и процедури по предоставяне на услуги, с оглед постигане на бързина, намаляване на разходите и повишаване удовлетвореността на потребителите;

Мярка 1.19: Установяване на интегриран подход при разработката на стратегически документи и нормативни актове;

Мярка 1.20: Подобряване вътрешната комуникация в администрацията;

3.3.3.2. ЦЕЛ: Използване достиженията на съвременните технологии за ефективна и ефикасна работа на администрацията и въвеждане на електронни услуги в полза на местната общност:

Мярка 1.21: Предприемане на действия за развитие на електронното управление, съобразно приетите нормативи;

Мярка 1.22: Подобряване на материалната база в общинската администрация за бързина и икономичност на работните процеси;

Мярка 1.23: Предоставяне на електронни услуги на 4 ниво на предоставяне чрез Единния модел за заявяване, заплащане и предоставяне на електронни административни услуги;

Мярка 1.24: Цифровизация на регистрите, които общината поддържа;

Мярка 1.25: Достъп до регистрите Regix;

Мярка 1.26: Поддържане на Системата за управление на качеството ISO 9001;

Мярка 1.27: Внедряване на Система за управление на мрежова информационната сигурност ISO 27001.

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ ПО ПРИОРИТЕТ 2: ПОВИШАВАНЕ КАЧЕСТВОТО И СТАНДАРТ НА ЖИВОТ

Този приоритет е насочен към подобряване на човешкия капитал и осигуряване на равен достъп до образование, здравеопазване, социални услуги, пазар на труда, както и повишаване на качеството на публичните услуги от първостепенно значение здравеопазване, социални услуги и ефективно реализиране на пазара на труда. Укрепването на човешкия капитал и подобряване качеството на живот водят да социално сближаване и повишаване привлекателността за обитаване на всяка териториална общност.

3.3.4. СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 4: ИНВЕСТИЦИИ В ОБРАЗОВАНИЕ И УМЕНИЯ

Образователното ниво и броя на лицата без квалификация и с ниско ниво на образование в Община Каспичан е висок. Това е основната причина за феномена висока безработица и недостиг за квалифицирана работна ръка при най-високото ниво на заплащане в област Шумен.

Целите и мерките за сближаване на позициите на работната ръка и работодателите са повишаване на образованието и придобиване на квалификации, съотносими с потребностите на бизнеса.

3.3.4.1. ЦЕЛ: СЪЗДАВАНЕ НА ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ЗНАНИЯ, И УМЕНИЯ В СЪОТВЕТСТВИЕ С ПАЗАРА НА ТРУДА

Мярка 2.1: Обучение по професии и специалности с приоритетно значение за регионалния пазар на труда

Мярка 2.2: Осигуряване на възможности за професионална преориентация (повторно обучение) и преквалификация на заетите в областите, в които се осъществяват структурни промени;

Мярка 2.3: Осигуряване на целеви обучения, информационни и демонстрационни дейности за земеделски дейности жители, обитаващи периферните и отдалечени райони.

Мярка 2.4: Намаляване броя на преждевременно напускащите училище

3.3.4.2. ЦЕЛ: МОДЕРНИЗАЦИЯ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА И ЗДРАВНАТА ИНФРАСТРУКТУРА

Мярка 2.5 Основен ремонт и реконструкция и оборудване на детски градини, училища, центрове за подкрепа за личностно развитие, спортни площадки и салони;

Мярка 2.6 Внедряване на мерки за енергийна ефективност в сгради/помещения на образователната инфраструктура, включващи топлоизолация, подмяна на дограма, локални инсталации и/или връзки към системите за топлоснабдяване, газоснабдяване, въвеждане на ВЕИ и др.

Мярка 2.7 Подобряване на материално-техническата база на здравните практики, както и за повишаване на осигуреността им с медицинска апаратура и медицински специалисти;

3.3.5. СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 5: ИНВЕСТИЦИИ В СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ.

3.3.5.1. ЦЕЛ: ПРЕДОСТАВЯНЕ НА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ. ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА РИСКОВЕТЕ ЗА СОЦИАЛНО ИЗКЛЮЧВАНЕ

Запазване на съществуващите и разкриване на нови социални услуги, които да отговорят на конкретните потребности на хората от целевите групи на територията на общината.

В периода 2021-2027 г. се планира да се реализират следните дейности:

Мярка 2.8 Продължаване дейността на съществуващите и създаване на нови социални услуги за хора с увреждания и стари хора със затруднение и/или невъзможност при самообслужване в домашна среда, дневна грижа и резидентен тип;

Мярка 2.9 Създаване на съпътстващи специализирани и консултативни социални услуги за лица с увреждани;

Мярка 2.10 Развитие на социалните услуги за деца;

Мярка 2.11 Ремонт, реконструкция и оборудване на материалната база на социалните услуги;

Мярка 2.12 Превенция и подкрепа за децата в риск и техните семейства.

Мярка 2.13 Осигуряване на заетост и стимулиране на самонаемане на уязвими групи на пазара на труда.

Мярка 2.14 Осигуряване на достъпна среда;

Мярка 2.15 Развитие на човешките ресурси. Развитие на междусекторно сътрудничество и междуобщински партньорства в социалните услуги.

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ ПО ПРИОРИТЕТ 3: ПОДОБРЯВАНЕ СЪСТОЯНИЕТО НА ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА.

Преодоляването на териториални неравенства в общината ще се постигне чрез подобряване на транспортната и комуникационна свързаност, което ще улеснява достъпа до публични услуги.

3.3.6 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 6: ТРАНСПОРТНА И ЦИФРОВА ИНФРАКСТРУКТУРА

Реконструкцията и модернизацията на уличната и общинска пътната мрежа ще допринесе за подобряване на транспортния достъп на местно и регионално ниво, с което ще намалеят транспортните разходи за икономиката и населението, ще се създадат предпоставки за по-безопасно и комфортно пътуване.

Уличната мрежа във всички населени места е в недобро състояние и се нуждае от цялостно изграждане или обновяване.

Добрата цифрова свързаност с високоскоростни мрежи е от решаващо значение за прехода към цифрови технологии на местната икономика. Широколентовият достъп до интернет се счита за един от основните инструменти за подобряване на благосъстоянието и преодоляване на териториалните дисбаланси. Наред с икономическите и социални ползи от информационните технологии, широколентовият достъп създава възможности за преодоляване на пречки в развитието на отдалечени, изолирани и изостанали райони.

3.3.6.1 ЦЕЛ: ТРАНСПОРТНА СВЪРЗАНОСТ

Мярка 3.1: Ремонт на общинската пътна мрежа и съоръженията към тях.

Мярка 3.2: Ремонт, обновяване и доизграждане на улична и пешеходна инфраструктура в гр. Каспичан и кв. Калугерица, гр. Плиска, с. Кюлевча, с. Каспичан, с. Златна нива, с. Върбяне, с. Могила, с. Марково и с. Косово.

Мярка 3.3: Ремонт и изграждане на нови водоснабдителна мрежа в населените места, напорни и довеждащи водопроводи.

3.3.6.2 ЦЕЛ: ЦИФРОВА СВЪРЗАНОСТ

Мярка 3.4: Изграждане на широколентова инфраструктура.

3.3.7. СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 7: ГРАДСКА СРЕДА

Ремонта и обновяването на елементите на градската среда създава предпоставки за подобряване качеството на предлаганите услуги в изостаналите селски райони, което е в унисон с европейските политики за социално и териториално сближаване.

3.3.7.1. ЦЕЛ: ПОДОБРЯВАНЕ НА ЖИЛИЩНАТА СРЕДА

Мярка 3.5: Изграждане на нови и обновяване на съществуващите спортни и детски съоръжения

Мярка 3.6: Ремонт и въвеждане на ВЕИ в общински административни и жилищни сгради

Мярка 3.7: Благоустрояване и изграждане на площади, паркове, зелени площи, зони за отдих, паркинги и други обществени територии;

Мярка 3.8: Повишаване енергийната ефективност на жилищни и обществени сгради;

Мярка 3.9: Въвеждане на енергоспестяващо улично LED осветление във всички населени места в Община Каспичан

Мярка 3.10: Ремонт, въвеждане на ВЕИ и оборудване на културната инфраструктура.

3.3.7.2. ЦЕЛ: Развитие на междуобщинското сътрудничество

Един от сериозните инструменти за насърчаване социално-икономическото развитие на

районите е междуобщинското сътрудничество. Партньорството между общините е с потенциал за осезаем положителен ефект за сближаване и намаляване на дисбаланса в развитието на районите.
Мярка 3.11: Инвестиране в общи продукти и услуги, свързани с историческото, природното и културното наследство;
Мярка 3.12: Съвместни инициативи за развитие на алтернативни форми на туризъм
Мярка 3.13: Подобряване на транспортната свързаност и достъпност.

4. ЧАСТ III. ОПИСАНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ, НА ПАРТНЬОРИТЕ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ФОРМИТЕ НА УЧАСТИЕ В ПОДГОТОВКАТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Партньорството и сътрудничеството са основни принципи, приложими при подготовката и реализацията на ПИРО. При идентифициране на нуждите, потенциала за развитие на общината и възможните решения на съществуващи проблеми, водещ е подходът „отдолу-нагоре". Приоритетите и мерките, включени в плана, са формулирани след задълбочен анализ на развитието на общината през последните години и проведена анкета сред населението. Конкретните дейности, които гарантират успеха на този процес, са заложени в Комуникационната стратегия, разработена като част ПИРО. Стратегията е насочена към постигане на следните цели:

- Публичност на информацията и прозрачност в процеса на подготовка и изпълнение на ПИРО;
- Идентифициране на заинтересованите страни;
- Привличане на различните професионални и социални групи и на отделни представители на гражданското общество за активно участие при формиране и прилагане на местната политика за интегрирано устойчиво развитие;
- Мониторинг и контрол.

Осигуряването на необходимата публичност на процеса, идентифицирането на заинтересованите страни, осъществяването на контакт с тях и мотивацията им да участват активно в процеса на разработване и изпълнение на ПИРО е ангажимент на Общинска администрация.

След анализ на получените анкети са формулирани приоритетите и мерките залегнати в плана. Методът за допитване, чрез анкети до всички заинтересовани публични органи, икономическите и социални партньори, физически и юридически лица с отношение към развитието на общината, структури на гражданското общество, организации ангажирани с проблемите на околната среда, социалното включване, гарантирането на основните права и правата на хората с увреждания, равенството между половете и недискриминацията, действащи на територията на общината е избран с цел обхващане на всички фокус групи по време на епидемиологичната обстановка, причинена от COVID-19.

Избраната Стратегия предвижда използването на комуникационни канали, позволяващи списъкът с представители на заинтересованите страни, участващи в процеса на подготовка и изпълнение на ПИРО да остане на практика отворен и да бъде разширяван на всеки етап от изпълнението му.

С цел анкетата да достигне до всички възрастови групи без да бъде застрашено здравето им тя бе:

- публикувана на сайта на Община Каспичан насочена за по младата и работеща част от населението на общината;
- местния вестник „Устрем“ е предимно за по-възрастното население;
- Център за административно обслужване в сградата на общинска администрация, като по този са обхванати всички посетители и граждани;
- разпространена по кметствата, обхванахме всички жители и на малките населени места;
- по електронна поща до представителите на местния бизнес;

Привлечените партньори от своя страна имат възможност да поканят за участие в планираните дейности и представители на други структури, работещи в съответния сектор.

По този начин всички желаещи имат възможност да участват в процеса активно - лично, или чрез писмено изпратени до Общината коментари и предложения на всеки етап от подготовката и изпълнението на плана.

За постигане на целите на Комуникационната стратегия са предвидени конкретни мерки, в които да се включат както представители на идентифицираните заинтересовани страни, така и всички граждани с активна позиция по проблемите на общината:

- Обществено обсъждане на проекта на ПИРО;

Общинска администрация публикува на сайта си разработения проект на ПИРО. В едномесечен срок всички заинтересовани лица имат възможност да се запознаят детайлно с документа и да изпратят на посочен в публикацията мейл своите коментари и предложения.

- Анкетно проучване;

В проучването са включени представители на всички идентифицирани заинтересовани страни, ангажирани с ключови за развитието на общината дейности: жителите на общината, култура, образование, социални дейности, здравеопазване, администрация, бизнес, инженерна инфраструктура, околна среда, НПО, кметове на населени места и кметски наместници. Анкетираните са поканени да посочат основни проблеми в сферите си на компетентност и конкретни мерки за решаването им.

- Публична дискусия;

В осигурена от Общинска администрация зала проектът на ПИРО се представя пред широката общественост. Датата, часът и мястото на дискусията са предварително обявени в сайта на Общината и чрез регионалните медии. Обсъждането е открито. С коментари и предложения в него имат възможност да участват всички заинтересовани граждани и организации.

Пред участниците в комуникационните събития се представя детайлна информация за значението на стратегическото планиране като механизъм за развитие на общината и повишаване на ефикасността на публичните разходи. Разяснена е ролята на гражданите и бизнеса при определяне на приоритетите, прогнозите за развитие на икономиката, социалната сфера, техническата инфраструктура, очакваните ефекти за околната среда. Обсъждат се възможностите за изграждане на публично-частни партньорства и реализацията на проектни идеи с участието на публичния сектор, насочени към подобряване на физическата среда и услугите, предоставяни на гражданите и бизнеса. Разяснени са конкретните задачи, които стоят пред кмета, Общинския съвет, Общинската администрация, социалните и икономически партньори, неправителствените организации и гражданското общество за осигуряване на висока ефективност при изпълнението на ПИРО.

След всяка дейност, предвидена в Комуникационната стратегия, се изготвя резюме на проведените обсъждания, което съдържа информация за участвалите представители на заинтересованите страни, направените от тях предложения и отразяването им в окончателния вариант на плана. Списъци на основните групи заинтересовани страни и конкретните техни

представители, които са взели участие в процеса, се съставят като отделни приложения към резюмето.

Във всяка дейност от Комуникационната стратегия участват представители на Общинска администрация с подходяща за разисквана тема компетентност. Събитията са открити за медийно отразяване.

Преди окончателното утвърждаване на проектът на ПИРО, с направените по предложение на заинтересованите страни допълнения, се подлагат на дискусия в Общинския съвет. Всеки общински съветник разполага с документа и има възможност да формира позицията си по него преди заседанието.

Провеждането на предвидените комуникационни събития е съобразено с актуалната епидемична обстановка в страната и действащите към конкретния момент мерки за безопасност.

Комуникационен механизъм за осигуряване на информация, отчетност и прозрачност на постигнатите резултати и използваните финансови ресурси по програмата за реализация на ПИРО:

Принципът на партньорство и сътрудничество с представители на различните групи заинтересовани страни се прилага в рамките на целия процес на реализация на плана. Обществеността е информирана за напредъка при изпълнение на мерките от инвестиционната програма, за резултатите от тях и за начина, по който са изразходвани финансовите ресурси, с които е обезпечено изпълнението на програмата.

Основните инструменти за осигуряване на информация и публичност в периода на изпълнение на плана са:

- Годишните доклади;
- Междинната оценка;
- Последващата оценка след края на периода на действие на плана.

В процеса на изпълнение на ПИРО докладите се изготвят и обсъждани по реда на вече утвърденото взаимодействие и в активно партньорство с всички заинтересовани страни.

До цялата информация за резултатите от изпълнението на плана и възможностите за участие в процеса на неговата актуализация, широката общественост има достъп чрез сайта на Общинска администрация. Информация, в подходяща форма, е предоставяна и на печатните и електронни медии.

За осигуряване на одитна следа от изпълнението на Комуникационната стратегия Общината съхранява цялата информация от проведените прояви и публични мероприятия, списъци с участниците и анкети.

Изпълнението на дейностите, предвидени в Комуникационната стратегия, гарантира достъп до информация и реално участие в процеса на формиране, изпълнение и контрол на политиките за устойчиво развитие на общината на всички заинтересовани страни и е предпоставка за създаване на ефективно, дългосрочно партньорство между администрацията и структурите на гражданското общество.

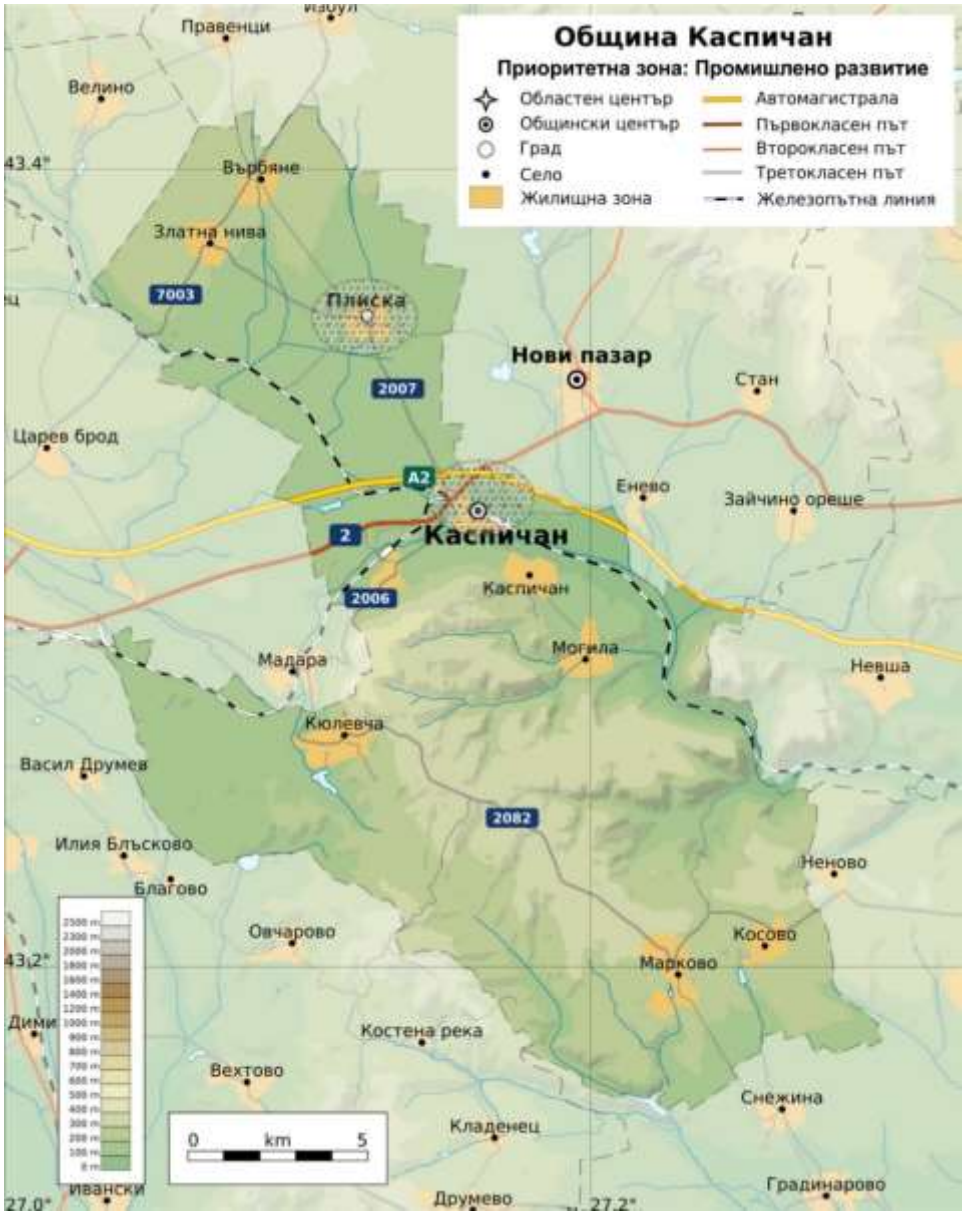
5. ЧАСТ IV. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА УДОВЛЕТВОРЯВАНЕ НА ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ НУЖДИ И ЗА ПОДКРЕПА НА ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ И НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДРУГИ ОБЩИНИ

Зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие) е ***„пространствено обособена територия с определена характеристика и състояние на физическата среда, социална и/или етническа структура на населението и характер и структура на***

основните фондове“. Зоните следва да са части от територията на общината с конкретно функционално предназначение или собствен потенциал за развитие. Пространствено развитие за периода 2013-2025 г. е класифициран като център от 5-тото йерархично ниво, което според Методическите указания не налага задължително дефиниране на „градски зони за въздействие“.

Съгласно Методическите указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г. на МРРБ, в ПИРО следва да се определят приоритетни зони за въздействие. На база на анализа на силните и слабите страни на общинската територия, както и на потенциалите за развитие са определени, следните приоритетни зони за въздействие на територията на общината:

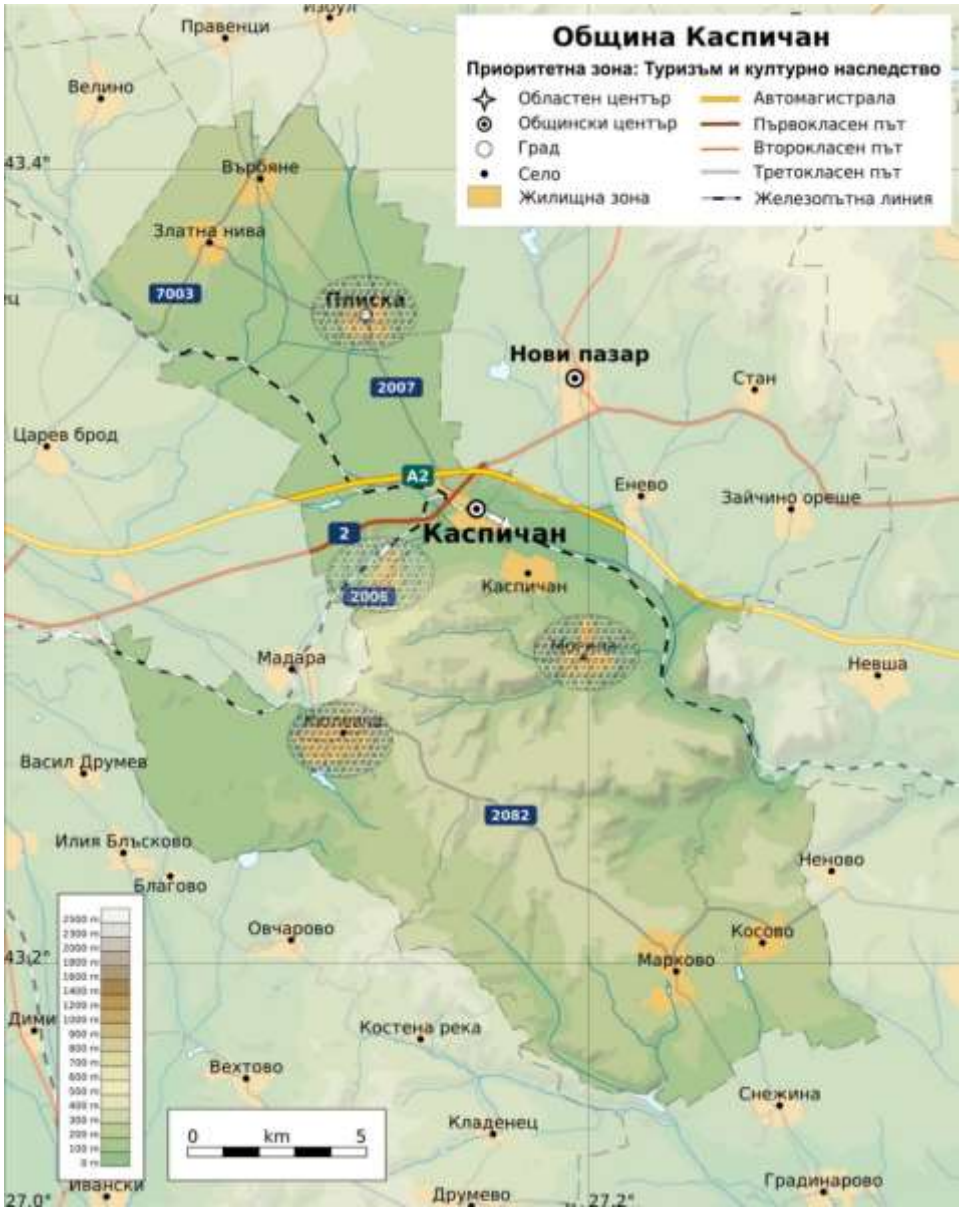
5.1. Приоритетна зона: Промишлено развитие.

Приоритетната зона за икономическо развитие обхваща територията на двата града в общината гр. Каспичан и гр. Плиска. Зоната е обособена поради доброто си логистично местонахождение, концентрацията на население, услуги и работни места. Най-значимите за общината предприятия са разположени в тях, сред които „Рока България“ АД, „Херти“ АД, „ЗГП България“ АД, “Крис ойл 97” ООД, „Велпа” ООД и други, както и по-голямата част от микро и малките предприятия. В ПИРО Каспичан се предвижда инвестициите в тази приоритетна зона да бъдат насочени към развитие на бизнеса, подобряване на неговата конкурентоспособност и подобряване на обслужващата инфраструктурата.

5.2. Приоритетна зона: Туризъм и културно наследство.

Приоритетната зона за „Туризъм и културно наследство“ обхваща територията на гр. Плиска, село Кюлевча, село Могила и околностите на кв. Калугерица, град Каспичан.

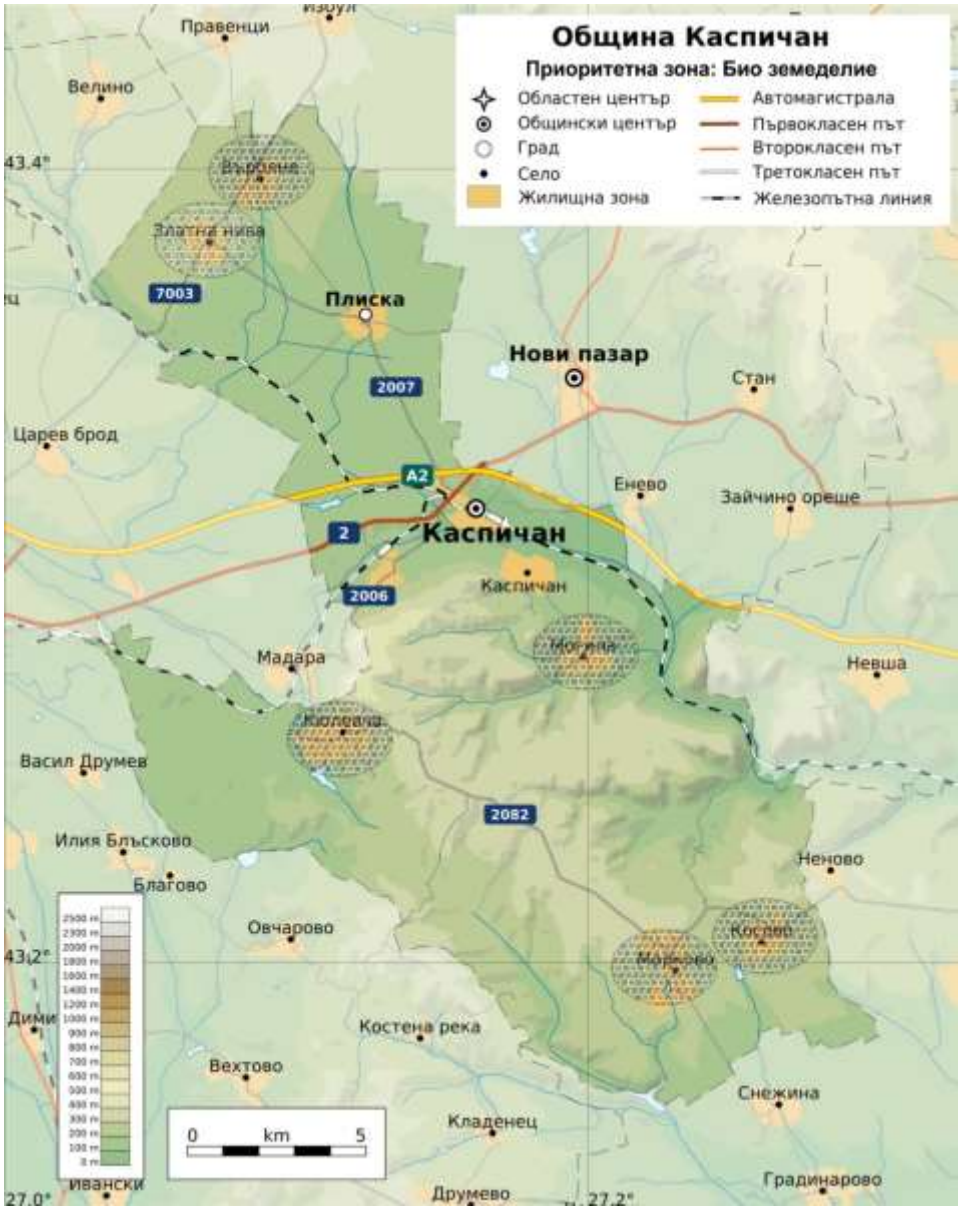

Зоната е обособена поради богато културно-историческо наследство (НИАР „Плиска“ и част от НИАР „Мадара“) и природни дадености (Защитена местност “Каньона”, Защитена местност „Мадарски скални венци“, Защитена зона “Провадийско-роякско плато”, Защитена зона “Каменица”). На територията на приоритетна зона Туризъм и културно наследство“ са разположени всички места за настаняване и туристически атракции (Комплекс „Стара Плиска“, Хотел-ресторант „Кирека“, Комплекс „Хановете“, Вила „Булгара-еко“ и др.).

В ПИРО Каспичан се предвижда инвестициите в тази приоритетна зона да бъдат насочени към развитие на туристическите атракции и инфраструктура, с цел подобряване на неговата конкурентоспособност.

5.3. Приоритетна зона: Био земеделие.

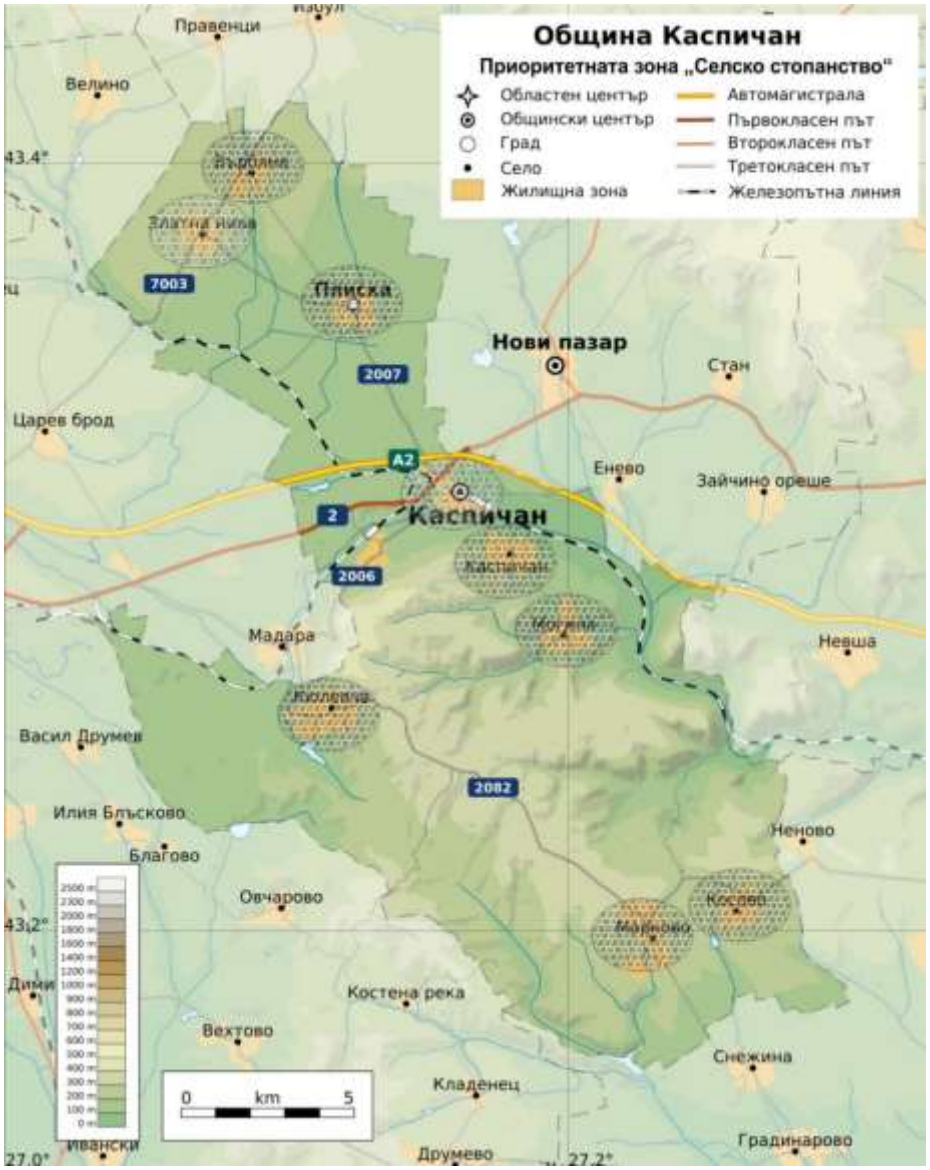
Приоритетната зона за „Био земеделие“ обхваща селата Върбяне, Златна нива, Могила, Марково и Косово и техните землища. На територията на приоритетната зона няма разположени промишлени мощности и замърсители, което е предпоставка за развитие на биологично земеделие, характеризиращо се с голяма добавена стойност.

В ПИРО Каспичан се предвижда въздействията в тази приоритетна зона да бъдат насочени към получаване на субсидии и за повишаване на неговата привлекателност сред местното население.

5.4. Приоритетната зона „Селско стопанство“

Приоритетната зона „Селско стопанство“ обхваща цялата територия на общината. На територията на приоритетната зона са разположени промишлени животновъдни ферми: свинеферми в село Върбяне и село Кюлевча; кравеферми в село Каспичан и град Плиска; птицеферма в град Плиска; най-много овце и кози се отглеждат в с. Марково и с. Златна нива. Общината разполага със сравнително добри ресурси за развитие на земеделието - плодородни почви, благоприятни климатични условия за отглеждане на разнообразни видове култури, като преобладаващи са зърнено - житни култури. Развиват се лозарството и овощарството.

В ПИРО Каспичан се предвижда въздействията в тази приоритетна зона да бъдат насочени към получаване на субсидии, средства за закупуване на обработваема техника и технологии за преработка на продукцията за затваряне на производствения цикъл и повишаване на конкурентоспособността на земеделските производители и тяхната продукция.

6. ЧАСТ V. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО И ОПИСАНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ПОДХОД ЗА РАЗВИТИЕ.

Програмата за реализация, както всички останали части на ПИРО, е разработена на базата на прилагането на интегриран подход. За постигане на интегриран подход на развитие на общинската територия е идентифицирана най- подходящата комбинация от ресурси и мерки (проекти, инвестиции, политики), които да бъдат използвани целенасочено за осъществяване на конкретна цел или приоритет. Това се осъществява чрез програмата за реализация, в която се определя пакетът от мерки и проектни идеи за реализация на целите и приоритетите за развитие на общината през периода 2021-2027 г., съответните финансови

ресурси, административните структури за управление, наблюдение и оценка на проектите, индикаторите за цялостното изпълнение на програмата, а оттук – и на ПИРО Каспичан.
Програмата за реализация на ПИРО има многогодишен характер (7-годишен период на действие) и може да бъде актуализирана периодично в зависимост от условията и прогнозите за реализацията на плана с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на плана и постигане целите и приоритетите за развитие.

Описание на прилагания интегриран подход и предвидените мерки и дейности за реализация на плана:

В хода на разработването на ПИРО и оформянето на проектни идеи за реализацията на приоритетите и целите бе спазен принципа на партньорство. Различни групи от заинтересовани лица имаха възможност да направят своите предложения, препоръки и проектни идеи, които да са приложими за населеното място и за района, в който живеят. На база предложенията и характеристиките на районите са идентифицирани приоритетните зони и интегрираните мерки за развитие, както и въздействието върху територията на цялата община.

Интегрираният подход за реализацията на ПИРО Каспичан включва действия и интервенции съгласно дефинираните приоритетни зони и техните характеристики.

Промишлеността е концентрирана основно в градовете Каспичан и Плиска, което от своя страна определя предвидените инвестиции за подпомагането на промишления сектор. Туризмът и културното наследство са приоритетна зона за въздействие в района на гр. Плиска, село Кюлевча, село Могила и околностите на кв. Калугерица, град Каспичан. Предвижда се изграждането и обновяването на техническата и туристическата инфраструктура, туристическите атракции и местата за настаняване. Приоритетната зона за „Био земеделие“ обхваща селата Върбяне, Златна нива, Могила, Марково и Косово и техните землища. Възможностите за въздействие за стимулиране развитието са подпомагане със субсидии на производството им. Приоритетната зона „Селско стопанство“ обхваща територията на цялата община въз основа добрите природно-климатични условия и наличните традиции в отрасъла. Въздействието в тази приоритетна зона ще бъде. чрез действия насочени към получаване на субсидии, средства за закупуване на обработваема техника и технологии за преработка на продукцията за затваряне на производствения цикъл и повишаване на конкурентоспособността на земеделските производители и тяхната продукция.

Основни компоненти на програмата за реализация са описанието на интегрирания подход и включените мерки, представени в частта цели и приоритети и в табличен вид по Приложение №1 към плана. Съгласно Методическите указания на МРРБ неразделна част на Програмата за реализация е Индикативния списък на важните за общината проекти, които ще се разработват и изпълняват в рамките на програмата - Приложение № 1А, изготвен по образеца от Методическите указания. Проектите включени в Приложение № 1А ще се реализират приоритетно.

7. ЧАСТ VI. МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ

7.1. Специфика и проблематика на измененията на климата

Климатът се дефинира като многогодишния режим на времето, характерен за дадена местност, в зависимост от географското й положение. Изменението се отнася до *„промяна в климата, дължаща се пряко или косвено на човешката дейност, която променя състава на глобалната атмосфера и която е в допълнение към естествената променливост на климата, наблюдавана в сравними периоди от време“.*

Стремежът на Европейския съюз е да осигури устойчиво развитие, при което се *„задоволяват нуждите на настоящето, без да се застрашават възможностите на бъдещите поколения да задоволяват своите нужди“.* Затова и устойчивото развитие обхваща три аспекта – социален, икономически и екологичен. Тази концепция се дефинира не само като отделна и независима, а като хоризонтална политика, от която останалите общи и секторни политики и управленски процеси следва да бъдат йерархично зависими, т.е. устойчивото развитие трябва да бъде водещият принцип при вземането на решения на всички нива – наднационално, национално, регионално и местно.

Връзката между устойчивото развитие с изменението на климата се признава от Европейския съюз, който утвърждава ***Европейски зелен пакет*** – пътна карта за постигане на устойчивост на икономиката на ЕС. Това е нова стратегия за растеж, която има за цел превръщането на ЕС в справедливо и благоденстващо общество с модерна, ресурсно ефективна и конкурентоспособна икономика, в която през 2050 г. няма да има нетни емисии на парникови газове и икономическият растеж не зависи от използването на ресурси. Зеленият пакт е неразделна част от стратегията на Европа за изпълнение на програмата ѝ до 2030 г. в отговор на дефинираните от Организацията на обединените нации цели за устойчиво развитие. Пакетът включва редица стратегии в различни области като промишленост, биоразнообразие и други.

На национално ниво, през 2019 г. са приети от Министерски съвет ***Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие с хоризонт 2030 година.*** Тя отразява новият контекст на политиките, свързани с климатичните промени. В ***Националната стратегия за адаптация към изменението на климата*** е зададена рамка за действия за адаптиране към изменението на климата (АИК) и приоритетни направления до 2030 г., като идентифицира и потвърждава необходимостта от действия за АИК както за цялата икономиката, така и на секторно ниво. Включените в нея сектори са: „Селско стопанство“, „Биологично разнообразие и екосистеми“, „Енергетика“, „Гори“, „Човешко здраве“, „Транспорт“, „Туризъм“, „Градска среда“ и „Води“. Управлението на риска от бедствия се разглежда като междусекторна (интегрирана) тема.

Република България е страна, ангажирана по Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата (РКООНИК, 1999 г.), Протокола от Киото (2002 г.), новото рамково международно споразумение (2012 г.), както и по Парижкото споразумение (2015 г.) Това задължава България да се стреми към следното:

- ✓ Намаляване на вредните емисии от парникови газове в атмосферата;
- ✓ Оценка на въздействието на климатичните промени спрямо социалноикономическото развитие;
- ✓ Насърчаване на научните изследвания, свързани с въвеждането на ниско въглеродна икономика;
- ✓ Формиране на обществено осъзнаване относно екологичните проблеми и предизвикателства.
- ✓ На всеки пет години да представя подробен план с мерки, които ще спомогнат за справянето с изменението на климата.

В ***Чл. 2 от Закона за ограничаване изменението на климата (ЗОИК)*** е определена основната цел, а именно: „…намаляване на емисиите на парникови газове като основен елемент в политиката по ограничаване изменението на климата и да осигури дългосрочното планиране на мерките за адаптация към климатичните промени“.

Законът посочва и най-важните хоризонтални мерки, които водят до намаляване емисиите на парникови газове:

- ✓ Повишаване на енергийната ефективност;
- ✓ Повишаване на дела от енергията от възобновяеми източници;

- ✓ Улавяне и оползотворяване на метан;
- ✓ Залесяване, повторно залесяване и промени в земеползването;
- ✓ Насърчаване преминаването към видове транспорт с ниски емисии;
- ✓ Насърчаване използването на обществен транспорт;
- ✓ Развитие на научноизследователска дейност с оглед развитието на ефективна „зелена“ икономика;
- ✓ Повишаване на административния капацитет за изпълнение на екологична политика;
- ✓ Повишаване на осведомеността на гражданите по въпросите за изменението на климата.

Закона за опазване на околната среда също има отношение към климатичните промени, тъй като в него се регулира стратегическия процес във всички области на защита, мониторинг и управление на околната среда. В него се посочват принципите за включване на политиките в областта на околната среда (включително политиките в областта на климата и биологичното разнообразие) в други сектори.

Екологичната проблематика е неразделна част от формулираните цели и приоритети и намира конкретен израз в мерките, включени в програмата за реализация. В нея са формулирани мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от природни бедствия, като се отчита спецификата на съответната територия.

В процеса на стратегическо планиране са спазени няколко основни принципа по отношение интегрирането на екологичните цели:

- ✓ „Мисли глобално, действай локално” - интегрирането на цели в планирането на регионално развитие отразява съществуващите специфични проблеми, възможности и ресурси на съответното ниво за планиране в контекста на глобалните проблеми по опазване на околната среда и устойчивото развитие;
- ✓ Реалистичност и ефективност - планиране на изпълними приоритети и мерки за тяхното постигане в рамките на периода за действие на съответния стратегически документ. Избегнати са добре звучащи цели, мерки и дейности, които нямат пряко отношение към проблемите и спецификата в съответната територия, както и да се подхожда прекалено оптимистично към решаването на сериозни проблеми, които зависят от външни фактори или изискват сериозни усилия, ресурси или време;
- ✓ Ресурсна обезпеченост – планираните мерки, дейности и проекти са съобразени с възможностите за финансиране, ресурсната обезпеченост, законодателните норми и ограничения, наличните капацитет и компетенции на съответното ниво за планиране.

7.2. Мерки, свързани с изменението на климата

Представената рамка поставя изискванията за целенасочено и последователно планиране и реализиране на мерки и дейности свързани с изменението на климата. Общите хоризонтални мерки са два основни вида:

Мерки за ограничаване изменението на климата (предприемането на превантивни мерки, свързани с ограничаване на вредното въздействие на човешката дейност, допринасящо за парниковия ефект); Свързани са с анализ и оценка на антропогенните фактори, които довеждат до увеличение на вредните емисии на парникови газове. Следват необходимите превантивни действия, които да неутрализират източниците на вредни емисии. Необходимо е да се осигурят ефективни начини, които да гарантират осъществяването на функциите, зависими от заменените енергийни източници.

Мерки за адаптация към изменението на климата (предприемането на мерки, свързани с предвиждането и определянето на негативните социални и икономически последици, свързани с измененията на климата; преодоляване на възникналите щети;

идентифициране на възможностите, появили се следствие климатичните изменения). Мерките за адаптация включват предвиждане на предстоящите негативни явления и процеси, застрашаващи производството и потреблението на обществата и са насочени към вече възникналите изменения на климата. Необходимо е да се предприемат действия, които не само реагират спрямо настоящата ситуация, но и предхождат появата на бъдещи щети. Мерките за адаптация следва да се разглеждат и като начин за разглеждане на климатичните изменения като възможност. Наложените проблеми и ограничения позволяват преразглеждането и преоткриването на по-слабо популярните и използвани потенциали, стимулиращи устойчиво развитие.

Гореизложеното и действащата към настоящия момент стратегическа и законова рамка позволяват да бъдат откроени някои основни хоризонтални мерки, които да ръководят политиките и да обосновават дейностите и проектите на община Каспичан в периода 2021-2027 година. Те се основават на приетия от Министерството на околната среда и водите ***Трети национален план за действие по изменение на климата.***

Мерки за ограничаване изменението на климата

- ✓ Повишаване на публичната информираност и ангажираност относно екологичните въпроси, в т. ч. и изменението на климата
- ✓ Повишаване на енергийната ефективност на жилищни, административни и производствени сгради
- ✓ Повишаване използването на възобновяеми енергийни източници
- ✓ Развитие на „зелена икономика“ чрез внедряване на иновативни технологични и организационни подходи; сътрудничество между образование и производство
- ✓ Съхраняване на горския фонд и залесяване на незалесени територии
- ✓ Ограничаване употребата на нитрати и пестициди в селското стопанство
- ✓ Осигуряване на условия и насърчаване на пешеходното и велосипедното движение
- ✓ Подобряване на системата за управление на отпадъците и увеличаване на степента на рециклиране
- ✓ Газификация за битови, производствени и публични потребители
- ✓ Изграждане на ПСОВ
- ✓ Засилен контрол върху запалването на стърнищата

Мерки за адаптация към изменението на климата

- ✓ Повишаване на публичната информираност и ангажираност относно екологичните въпроси, в т. ч. и изменението на климата
- ✓ Ефективно използване на водните ресурси. Подобряване на водоснабдителната и канализационната мрежи
- ✓ Изграждане на съоръжения срещу наводнения. Поддържане и регулярно почистване на отводнителните канали и съоръжения
- ✓ Опазване на съществуващите екологични култури и животинските видове
- ✓ Въвеждане на водоспестяващи и енергоспестяващи технологии

7.3. Принос на ПИРО за изпълнение на действията по отношение на климата

Разработването на ПИРО Каспичан се основава на разумни и реалистични предложения за решаване на проблемите и реализиране на потенциалите едновременно в социалната, икономическата и ***екологичната*** сфера. Екологичната проблематика е неразделна част от аналитичната и стратегическата част на плана. В плана е описано състоянието на компонентите на околната среда. Посочени са най-важните проблеми и рискове за състоянието на околната среда в общината. Проблемите на околната среда са пряко застъпени и в стратегическата част на ПИРО за развитие на общината.

8. ЧАСТ VII. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО

Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО цели осигуряването на ефективно изпълнение на плана, с оглед постигане на целите за интегрирано устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на планираните дейности и проекти.

Предмет на наблюдението и оценката е изпълнението на целите и приоритетите на плана на основата на резултатите от подготовката и изпълнението на мерките и проектите, включени в Програмата за реализация на плана и на база на определените индикатори за наблюдение и оценка.

Основните задачи пред системата са да предложи адекватно дефинирани дейности, тяхното информационно обезпечаване, както и взаимодействието между всички участващи в наблюдението и оценката структури. Част от системата за наблюдение е и публичното представяне на резултатите от мониторинга и произтичащите от това бъдещи управленски решения.

Структурите и формите на комуникация при наблюдението и оценката на ПИРО са регламентирани в ЗРР и правилника за неговото прилагане.

Общинският съвет е ръководният орган за наблюдение на ПИРО.

Кметът на общината организира наблюдението на ПИРО. Основният инструмент за наблюдение и оценка на реализацията на плана е годишният доклад, подготвян в началото на всяка година от програмния период, с изключение на първата. Кметът въвежда и контролира процедурата за подготовката на доклада, след което предлага завършения документ за одобрение от общинския съвет. Неразделна част от процедурата е изпращането на доклада до председателя на областния съвет за развитие.

Специализираните дирекции и отдели в общинската администрация активно се включват във всички етапи на разработването и реализацията на ПИРО. Тяхната роля е да осъществяват необходимата комуникация и координация с всички останали участващи страни. Съществена роля е и предоставянето на експертна дейност при подготовката на годишните доклади.

Задължително е въвличането на институциите, предоставящи нужната информация за проследяване на плана, съобразно с неговите индикатори. Основните източници на информация са Националният статистически институт, РИОСВ, Регионална здравна инспекция, Регионално управление на образованието, Агенцията по заетостта, различни представителни проучвания на местната администрация, неправителствени организации и експертни колективи.

Заинтересованите страни обхващат представители на областната администрация, неправителствения сектор, частния сектор, образователните и културни институции, професионалните общности, както и други групи лица, определени в комуникационната стратегия.

Наблюдението на ПИРО обхваща изготвянето на годишни доклади за неговото изпълнение, които се представят на широката общественост. Изводите от тях са основа за изготвянето на междинна и последваща оценки на ПИРО, както и аргумент за актуализирането му, при необходимост.

Компетентните органи следва да предоставят информация относно предприетите мерки за осигуряване на публичност на плана, идентифицираните проблеми и предложения за тяхното преодоляване, използваните начини за събиране на информация, функционирането на формираните партньорства. Докладът се обсъжда и приема от общински съвет.

Съществена функция на ОбС и кмета е планирането на вътрешна организационна структура, където са детайлно разпределени задълженията на специализираните общински дирекции и отдели, поддържащи процеса по наблюдение на ПИРО.

Изработването на междинна оценка на настоящия ПИРО е предвидено за 2024 година. Междинната оценка следва да проследи:

• досегашния прогрес на плана;

• актуалността на стратегията му спрямо настъпилите социално-икономически условия в страната;

• ефективността на комуникацията и координацията между звената, участващи в прилагането на плана.

Тя следва да се изработи от експертен екип при взаимодействие между всички заинтересовани страни, предоставящи становище за досегашните резултати от плана. Неразделна част от изготвянето на оценката са определянето на начините за събиране и обработка на информация, приложението на системата от индикатори. В заключителната си част междинната оценка следва да формулира насоки за корекции на плана, ако такива са необходими.

Извършването на дейностите изисква екип, предоставящ нужната експертна дейност, и активно взаимодействащ със специализираните администрации в общината и областта. Ключова роля изпълняват заинтересованите страни, предлагащи необходимата информация и своите гледни точки, заедно със специализираните институции, съхраняващи нужната статистическа информация. Кметът внася документа за обсъждане пред общински съвет, който го одобрява и по този начин формално завършва междинната оценка.

Системата от индикаторите е неизменна част от цялостната система за наблюдение, оценка и актуализация на ПИРО. Тя е основен обективен инструмент за проследяване изпълнението му. Изборът на подходящи индикатори се базира на специфичните характеристики на стратегическата част на ПИРО и съвременните методи за наблюдение и оценка на стратегическото планиране, както и на Методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО за периода 2021-2027 г.

Целевите стойности на индикаторите са съобразени с прогнозното демографско, икономическо, социално и екологично развитие на общината.

Адекватното измерване на прогреса на ПИРО зависи от точността на началните стойности на отделните индикатори, които са определени от официални източници на информация.

Целесъобразно е за нуждите, както на настоящия план, така и за бъдещето обективно измерване на различни области в развитието на общината, да се разработи и поддържа информационна база за всички предвидени индикатори. Базата данни следва да се поддържа от общинската администрация и нейните специализирани звена и отдели. За успешното събиране на нужната информация е необходимо активно, периодично и регламентирано взаимодействие между общинските звена и представителите на експлоатационните ведомства, териториалните подразделения на националните дирекции, неправителствения и частния сектор. Това ще позволи на общинските власти да поддържат справочник, които следва да бъде неразделна част от дейностите по организирането и представянето на годишните доклади за изпълнение на ПИРО, заложени в системата за наблюдение и оценка на плана.

Системата от индикатори е структурирана в две основни направления, напълно удовлетворяващи Методическите указания на МРРБ – индикатори за продукт и индикатори за резултат. Съвместно, двата типа индикатори позволяват да се определи степента на постигане на целите и приоритетите, заложени в ПИРО на община Каспичан. Допълнително, в Методическите указания са регламентирани специфични индикатори, който са свързани с определение в плана приоритетни зони за прилагане на интегриран подход (зони за

въздействие). Чрез тях се оценява приносът на интервенциите както към развитието на конкретната територия в рамките на зоната, така и към развитието на цялата община. Доколкото тези индикатори отчасти съвпадат с определените индикатори за продукт (по приоритетни направления), специфичните индикатори в таблицата по-долу са маркирани, като в скоби е представено количеството, което следва да достигнат до края на действието на ПИРО в определената зона за въздействие.

Специфичните цели представят желаното и възможно бъдещо състояние, докато приоритетните направления представляват областите на действие и въздействие. Двата елемента изискват към тях да се приобщят различни индикатори.

ИНДИКАТОРИ ЗА ПРОДУКТ

Индикаторите за продукт се отнасят до наблюдението и оценката на изпълнението на определените приоритети и/или мерки за развитие на общината. По някои от приоритетите те могат да се отнасят за предвидени или изпълнявани конкретни проекти с важно значение за развитието на територията на общината. Дефинираните индикатори са количествено измерими и осигуряват обективност по отношение на оценките и изводите за конкретните постижения при реализацията на приоритетите и постигнатото пряко въздействие в съответната област.

Индикатори за продукт					
Приоритет, мярка	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Източник на информация**	**Период на отчитане**	**Целева стойност**
ПРИОРИТЕТ 1: Икономически растеж и повишена конкурентно способност на местната икономика					
	Произведена продукция	Хил. лв.	НСИ	1 година	160 000
	Генерирана печалба	Хил. лв.	НСИ	1 година	15 000
	Оборот на предприятията	Хил. лв.	НСИ	1 година	200 000
	Приходи от нощувки в местата за настаняване	Лева	НСИ, Община Каспичан	1 година	1 000 000
	Трайни насаждения	Дка	ОСЗ Каспичан	1 година	1300
	Изградени пречиствателни съоръжения	Брой	Община Каспичан	1 година	2
	Внедрено електронно управление	Брой	Община Каспичан	1 година	1
	Внедрена Система за управление на мрежова	Брой	Община Каспичан	1 година	1

	информационната сигурност ISO 27001				
ПРИОРИТЕТ 2: Повишаване качеството и стандарт на живот					
	Лица, преминали професионални и преквалификационни обучения	Брой	ДБТ Нови пазар, Община Каспичан	1 година	400
	Обновена образователна инфраструктура	Брой	Община Каспичан	1 година	4
	Обновена социална инфраструктура	Брой	Община Каспичан	1 година	1
	Предоставяни социални услуги	Брой	Община Каспичан	1 година	8
ПРИОРИТЕТ 3: Подобряване състоянието на техническата инфраструктура.					
	Ремонтирана общинска пътна мрежа	Км.	Община Каспичан	1 година	12
	Обновена улична и пешеходна инфраструктура	Км.	Община Каспичан	1 година	10
	Ремонтирана водоснабдителна мрежа	Км.	Община Каспичан	1 година	10
	Изградена широколентова инфраструктура	Км.	Община Каспичан, ДАЕУ	1 година	20
	Обновени спортни и детски съоръжения	Брой	Община Каспичан	1 година	6
	Въведени ВЕИ	Брой	Община Каспичан	1 година	5
	Благоустроени и изградени площади, паркове, зелени площи, зони за отдих, паркинги и други обществени територии	площ	Община Каспичан	1 година	4
	Реализирани междуобщински проекти и партньорства	Брой	Община Каспичан	1 година	1

ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗУЛТАТ

Индикаторите за резултат отчитат изпълнението на стратегическите цели и имат значение за цялостната оценка на ефективността на избраната стратегия и политика за устойчиво интегрирано местно развитие за съответния период. Степента на въздействие се отчита с количествено и/или качествено измерими индикатори.

Индикатори за резултат						
Стратегическа цел	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Източник на информация**	**Период на отчитане**	**Базова стойност**	**Целева стойност**
ПРИОРИТЕТ 1: Икономически растеж и повишена конкурентно способност на местната икономика	Брой предприятия	Брой	НСИ	1 година	220	240
	Брой заети лица	брой	НСИ	1 година	1898	2000
	Разходи за възнаграждения	Хил. лв.	НСИ	1 година	21 861	40 000
	Реализирани нощувки в местата за настаняване	Брой	НСИ, Община Каспичан	1 година	12651	30000
	Разходи за ДМА	Хил. лв.	НСИ	1 година	116250	200000
	Брой регистрирани земеделски производители	Брой	ОСЗ Каспичан	1 година	199	220
	Изградена ПСОВ град Каспичан.	Брой	Община Каспичан	1 година	0	1
	Изградена ПСОВ град Плиска.	Брой	Община Каспичан	1 година	0	1
	Предоставяни електронни услуги	Брой	Община Каспичан	1 година	65	121
ПРИОРИТЕТ 2: Повишаване качеството и стандарт на живот	Средна годишна брутна работна заплата	Брой	Община Каспичан	1 година	12002	24000
	Преждевременно напуснали училище деца	Брой	Община Каспичан	1 година	0	0
	Динамика на населението	Брой	НСИ	1 година	7230	7300
	Осигурена достъпна среда	Брой	Община Каспичан	1 година	10	20
	Потребители на социални услуги	Брой	Община Каспичан	1 година	710	1000
ПРИОРИТЕТ 3: Подобряване състоянието на техническата инфраструктура.						
	Ремонтирани общински пътища	Брой	Община Каспичан	1 година	0	6
	Ремонтирани улици	Брой	Община Каспичан	1 година	0	20
	Ремонтирани водопроводи	Брой	Община Каспичан	1 година	0	20

	Сгради с въведени мерки за ЕЕ	Брой	Община Каспичан	1 година	9	18
	Благоустроени и изградени площади, паркове, зелени площи, зони за отдих, паркинги и други обществени територии	площ	Община Каспичан	1 година	0	6
	Продължаване на подхода „Водено от общностите местно развитие“ и в програмен период 2021-2027	Брой	Община Каспичан	1 година	1	1